

RAPALA VMC

CORP.

TILINPÄÄTÖS 2017

RAPALA VMC OYJ

TILINPÄÄTÖS 2017

Hallituksen toimintakertomus	2
Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut	6
Toiminnan laajuus ja kannattavuus	6
Osakekohtaiset tunnusluvut	7
Konsernitilinpäätös, IFRS	8
Konsernin tuloslaskelma	8
Konsernin laaja tuloslaskelma	8
Konsernin tase	9
Konsernin rahavirtalaskelma	10
Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista	11
Konsernitilinpäätöksen liitetiedot	12
Tunnuslukujen laskentakaavat	46
Emoyhtiön tilinpäätös, FAS	47
Emoyhtiön tuloslaskelma	47
Emoyhtiön tase	48
Emoyhtiön rahavirtalaskelma	49
Emoyhtiön liitetiedot	50
Riskienhallinta	57
Osakkeet ja osakkeenomistajat	59
Hallitus ja johto	61
Hallituksen toimintakertomuksen sekä tilinpäätöksen allekirjoitus	62
Tilintarkastuskertomus	63

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS

MARKKINAYMPÄRISTÖ

Markkinatilanne oli haastava läpi vuoden, varsinkin ensimmäisellä vuosipuoliskolla. Erityisesti Yhdysvalloissa kuluttajat ovat siirtyneet käyttämään entistä enemmän digitaalisia myyntikanavia, mikä häiritsee perinteistä vähittäiskauppaa. Vähittäiskaupan murroksella oli negatiivinen vaikutus konsernin myyntiin Pohjois-Amerikassa, missä kaksi merkittävää asiakasta joutui yrityssaneeraukseen. Konserni onnistui kuitenkin kompensoimaan menetettyä myyntiä muista vähittäiskaupan kanavista Yhdysvalloissa.

Euroopassa kylmä kevät ja myöhäinen kesän aloitus häiritsivät pääkalastusseason. Lisäksi tiukentunut kilpailu johti joidenkin tuotekategorioiden alisuoriutumiseen.

TUNNUSLUKUJA

MILJ. EUR	2017	2016	2015
Liikevaihto	253,3	260,6	278,2
Liikevoitto ennen poistoja ja arvonalentumisia (EBITDA)	15,7	14,1	28,1
Liikevoitto	8,9	7,2	21,0
suhteessa liikevaihtoon, %	3,5	2,8	7,6
Vertailukelpoinen liikevoitto	11,4	18,8	25,3
suhteessa liikevaihtoon, %	4,5	7,2	9,1
Voitto ennen veroja	5,6	2,2	14,2
Tilikauden tulos	2,3	-2,0	8,1
Osakekohtainen tulos	0,05	-0,08	0,17
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	67,6	67,6	68,4
Henkilöstön lukumäärä keskimäärin, henkilöä	2 736	2 829	3 078
Tutkimus- ja kehityskulut	1,9	2,5	2,1
suhteessa liikevaihtoon, %	0,7	0,9	0,8
Liiketoiminnan nettorahavirta	19,1	26,7	15,6
Investointien nettorahavirta	-6,4	-6,0	-8,6
Korollinen nettovelka kauden lopussa	67,8	96,1	108,2
Omavaraisuusaste kauden lopussa, %	53,9	43,1	44,7
Velkaantumisaste (netto) kauden lopussa, %	47,5	70,6	77,3
Oman pääoman tuotto, %	1,7	-1,5	5,9

LIIKETOIMINTAKATSAUS

Konsernin liikevaihto koko vuonna laski 3 % edellisestä vuodesta. Valuuttakurssien muutoksilla oli lievä negatiivinen vaikutus liikevaihdon kehittymiseen.

Pohjois-Amerikka

Vertailukelpoisin valuuttakursssein Pohjois-Amerikan liikevaihto oli edellisvuoden tasolla. Heikentyneen dollarin takia liikevaihto kuitenkin laski edellisvuotta alemmaksi. Kuluneen vuoden aikana haasteita aiheuttivat meneillään olevat muutokset Yhdysvaltojen vähittäiskaupassa, jossa verkkokauppa voittaa markkinaosuutta

perinteiseltä vähittäiskaupalta. Konserni kuitenkin arvioi säilyttäneensä markkinaosuutensa Yhdysvaltojen markkinoilla, sillä meneillään olevat haasteet koskettavat koko kalastustarviketoimialaa. Kanadan vaikutus markkina-alueen liikevaihtoon oli positiivinen koko vuoden liikevaihdon ylittäessä selvästi edellisvuoden tason. Vuoden viimeisen neljänneksen liikevaihto Pohjois-Amerikassa jäi edellisestä vuodesta. Tämä selittyy osittain sillä, että osa talvikalastustarvikkeiden toimituksista aikaistui vuoden kolmannelle neljännekselle.

Pohjoismaat

Pohjoismaiden koko vuoden liikevaihto jäi hieman edellisvuotta alhaisemmaksi. Jälkimmäisen vuosipuoliskon aikana markkina kuitenkin toipui hyvin Tanskan alhaisen metsästysmyynnin sekä Suomen epäsuotuisien sääolosuhteiden aiheuttamasta notkahduksesta vuoden ensimmäisellä puoliskolla, ja liikevaihto toisella vuosipuoliskolla ylittikin edellisvuoden tason. Konsernin puukko-tehdas Marttiini kasvoi voimakkaasti Suomi 100 Juhlapuukon hyvän menekin tukemana. Myös Ruotsin ja Norjan jakeluyhtiön liikevaihto kasvoi selvästi edellisestä vuodesta.

Muu Eurooppa

Markkina-alueen liikevaihto jäi edellisestä vuodesta. Ulkomaanvaluuttakurssit tukivat alueen liikevaihtoa Venäjän ruplan vahvistuttua, mutta tämä ei kuitenkaan näkynyt vahvempana kuluttajakysyntänä Venäjällä. Myös alueen toisen suuren markkinan, Ranskan, liikevaihto laahasi edellisvuotta perässä. Ranskan liikevaihtoa heikensi yleisesti ottaen alhainen kalastustarvikkeiden kysyntä sekä samanaikaisesti tiukentunut alan kilpailutilanne. Puolassa liikevaihtoon vaikuttivat negatiivisesti muutokset tuotevalikoimassa. Espanjassa ja Portugalissa liikevaihto sen sijaan ylitti edellisvuoden tason.

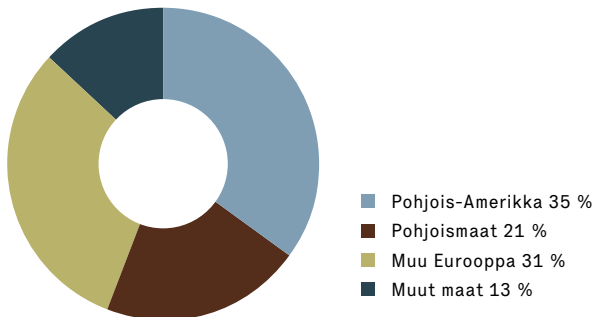
Muu maailma

Alueen liikevaihto oli edellisvuotta alhaisempi, mutta joillakin alueen markkinoilla tapahtui myös positiivista kehitystä. Etelä-Afrikan jakeluyhtiö kasvatti liikevaihtoaan uuden metsästys- ja ulkoilu-liiketoiminnan sekä Lähi-Idän ja Pohjois-Afrikan myynnin myötä. Myös Latinalaisen Amerikan vaikutus alueen liikevaihdon kehitykseen oli positiivinen. Thaimaassa markkinatilanne oli puolestaan vaikea, erityisesti ensimmäisellä vuosipuoliskolla. Australian liikevaihtoa heikensivät muutokset tuotevalikoimassa sekä varastotoimintojen ulkoistus.

ULKOINEN LIIKEVAIHTO ALUEITTAIN

MILJ. EUR	2017	2016	MUUTOS %	VERTAILUKELPOINEN MUUTOS %
Pohjois-Amerikka	89,4	91,3	-2 %	-8 %
Pohjoismaat	54,3	55,3	-2 %	-1 %
Muu Eurooppa	77,6	81,3	-4 %	-4 %
Muut maat	31,9	32,7	-2 %	-6 %
YHTEENSÄ	253,3	260,6	-3 %	-5 %

ULKOINEN LIIKEVAIHTO MYYJÄYHTIÖN SIJAINTIMAAN MUKAAN

TALOUDELLINEN TULOS JA KANNATTAVUUS

Vertailukelpoinen (ilman realisoitumattomien operatiivisia eriä suojaavien valuuttajohdannaisten markkina-arvostuksia ja muita vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä) liikevoitto laski 7,4 milj. euroa edellisestä vuodesta. Ulkomaanvaluuttojen muuntokurssien vaikutus liikevoittoon oli hieman positiivinen ja vertailukelpoisin muuntokurssien vertailukelpoinen liikevoitto laski 7,6 milj. euroa edellisvuodesta. Raportoitu liikevoitto kasvoi 1,7 milj. euroa viime vuodesta johtuen siitä, että vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät olivat viime vuotta pienemmät.

Vertailukelpoinen liikevoittomarginaali oli 4,5 % (7,2). Kannattavuutta heikensivät liikevaihdon aleneminen, operatiiviset haasteet Indonesian tehtaalla sekä myyntisaamisten alaskirjaukset Pohjois-Amerikassa. Konsernin kiinteät kulut kokonaisuutena alenivat edellisestä vuodesta siitä huolimatta, että kiinteitä kuluja kasvatetaan strategisilla kehitysalueilla.

Konsernin raportoitu liikevoittomarginaali oli 3,5 % (2,8) koko vuodelta. Raportoituun liikevoittoon sisältyi operatiivisia eriä suojaavien valuuttajohdannaisten realisoitumattomia markkina-arvostustappioita, joiden vaikutus oli 0,3 milj. euroa (1,6) koko vuodelta. Muut liikevoittoon sisältyvät vertailukelpoisuuteen vaikuttavat kuluerät olivat 2,3 milj. euroa (10,0) koko vuodelle. Vuonna 2017 vertailukelpoisuuteen vaikuttavat kuluerät liittyivät pääasiassa organisaation uudelleenjärjestelyihin sekä Indonesiassa sijaitsevan Batamin tehtaan uudelleenjärjestelyihin. Edellisellä vuonna vertailukelpoisuuteen vaikuttavat kuluerät koostuivat lähinnä varaston alaskirjauksista uusitun konserni-käytännön mukaisesti sekä uudelleenjärjestelyistä.

Kokonaisrahoituskulut (netto) olivat 3,2 milj. euroa (5,0). Korko- ja muut rahoituskulut (netto) olivat 2,1 milj. euroa (3,7) ja rahoituserien valuuttakurssitappiot (netto) 1,2 milj. euroa (1,3). Vuoden toisella puoliskolla muutos Yhdysvaltojen liittovaltion yhteisöverokantaan laski konsernin verovelkojen arvoa 0,6 milj. euroa. Vastaava verotulo kirjattiin tuloslaskelmaan.

Tilikauden tulos oli edellisvuotta parempi ja osakekohtainen tulos 0,05 EUR (-0,08). Määräysvallattomien omistajien osuus voitosta aleni edellisvuoteen verrattuna ollen 0,0 milj. euroa (1,0).

VERTAILUKELPOISEN LIIKEVOITON SILTALASKELMA

MILJ. EUR	2017	2016	MUUTOS %
Liikevoitto	8,9	7,2	23 %
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät			
Operatiivisten valuuttajohdannaisten markkina-arvostukset	0,3	1,6	-82 %
Muut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät			
Uudelleenjärjestelyt			
Konsernin johtohenkilöihin kohdistuvat uudelleenjärjestelyt	1,1		
Indonesian uistintehtaan uudelleenjärjestely	0,8		
Ranskan uudelleenjärjestely	0,3	0,7	
Kaakkois-Aasian jakeluliiketoiminnan uudelleenjärjestely		0,2	
Suomen uudelleenjärjestely	0,1		
Muut uudelleenjärjestelykustannukset	0,1	0,2	
Vakuutuskorvaukset	-0,2	-0,6	
Vaihto-omaisuuden markkina-arvovaruksen uudelleenmäärittely		9,2	
Muut erät	0,2	0,3	
VERTAILUKELPOINEN LIIKEVOITTO	11,4	18,8	-39 %

SEGMENTTIKATSAUS

Konsernin tuotteet

Vertailukelpoisin valuuttakurssien Konsernin tuotteiden myynti jäi hieman edellisvuotta alhaisemmaksi.

Konsernin kalastusvälineiden myynti jäi edellisvuodesta, erityisesti Pohjois-Amerikan vähittäiskaupan murroksen seurauksena. Karpinkalastusvälineiden myynti kasvoi selvästi viimevuodesta tuoteryhmään kohdistuneen lisääntyneen fokuksen ja investointien seurauksena. Talvikalastusvälineiden myynti hyötyi suotuisista talviolosuhteista ja myynti kasvoi edellisvuodesta erityisesti Yhdysvalloissa.

Konsernin muiden tuotteiden myynti kasvoi edellisvuodesta. Konsernin metsästysvälineiden myyntiä tuki Marttiin Suomi 100 Juhlapuukon vahva myynti. Myös talviurheiluvälineiden myynti kasvoi edellisvuodesta.

Konsernin tuotteiden vertailukelpoinen liikevoitto laski edellisvuoteen verrattuna. Vertailukelpoista liikevoittoa rasittivat operatiiviset haasteet uistinvalmistuksessa sekä myyntisaamisten alaskirjaukset Pohjois-Amerikassa.

Kolmansien osapuolien tuotteet

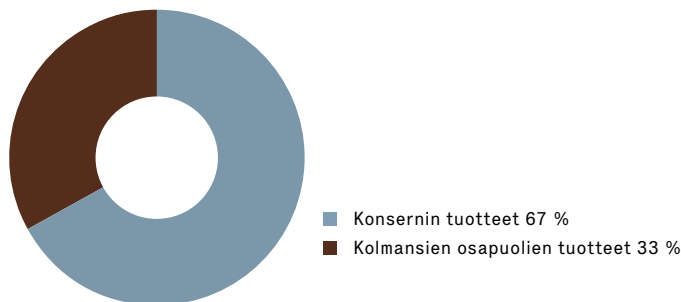
Kolmansien osapuolien tuotteiden myynti jäi edellisvuodesta. Tähän vaikuttivat tuotekategorian jakelun menetys Puolassa sekä haastava markkinatilanne erityisesti Venäjällä ja Ranskassa. Lisäksi Kolmansien osapuolien metsästystuotteiden myynti ei kehittynyt odotusten mukaisesti Tanskassa.

Edellisvuotta alhaisemman myynnin sekä kiristyneen kilpailun johdosta Kolmansien osapuolien tuotteiden vertailukelpoinen liikevoitto jäi alle edellisvuoden tason.

LIKEVAIHTO TOIMINTASEGMENTEITTÄIN

MILJ. EUR	2017	2016	MUUTOS %	VERTAILUKELPOINEN MUUTOS %
Konsernin tuotteet	168,8	172,1	-2 %	-1 %
Kolmansien osapuolien tuotteet	84,5	88,5	-4 %	-6 %
YHTEENSÄ	253,3	260,6	-3 %	-3 %

LIKEVAIHTO SEGMENTEITTÄIN

VERTAILUKELPOINEN LIKEVOITTO TOIMINTASEGMENTEITTÄIN

MILJ. EUR	2017	2016	MUUTOS %
Konsernin tuotteet	13,0	17,4	-25 %
Kolmansien osapuolien tuotteet	-1,6	1,4	-215 %
VERTAILUKELPOINEN LIKEVOITTO YHTEENSÄ	11,4	18,8	-39 %
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	-2,6	-11,6	78 %
LIKEVOITTO YHTEENSÄ	8,9	7,2	23 %

TALOUDELLINEN ASEMA

Liiketoiminnan nettorahavirta laski edellisvuoden ennätystasolta historiallisesti katsoen hyvälle tasolle ollen 19,1 milj. euroa (26,7). Varastojen alanemisen sekä ostovelkojen ajoituksen myötä käyttöpääoma kehittyi edelleen suotuisaan suuntaan ja käyttöpääoman (netto) muutos oli -11,6 milj. euroa (-10,5). Alentuneen kannattavuuden seurauksena liiketoiminnan nettorahavirta jäi kuitenkin edellisvuotta alhaisemmaksi.

Odotettua heikommasta myynnistä huolimatta varastot laskivat edellisvuoden lopusta ollen 92,5 milj. euroa (102,2) vuoden 2017 lopussa. Varastojen orgaaninen aleneminen oli 8,0 milj. euroa. Jäljelle jäävä osuus varastojen muutoksessa selittyy valuuttakurssien sekä varastovarauksen muutoksilla. Varastojen positiivinen kehitys on seurausta jatkuvasta käyttöpääomanhallinnan seuraamisesta sekä erinäisistä toimitusketjun kehittämiseen liittyvistä hankkeista.

Investointien nettorahavirta oli edellisvuoden tasolla ollen 4,9 milj. euroa (6,0) koko vuodelta. Käyttöomaisuusinvestoinnit olivat 6,0 milj. euroa (8,4), hankinnat (netto) 1,5 milj. euroa ja saadut maksut 0,8 milj. euroa (2,2). Vuoden 2017 hankinnat liittyvät Etelä-Afrikan tytäryhtiön määräysvallattomien omistajien osuuden hankintaan. Saadut maksut puolestaan liittyvät vuonna 2011 myytyyn lahjatavaraliiketoimintaan, jonka viimeisen maksuerän konserni sai vuonna 2017.

Konserni laski liikkeelle 25 milj. euron hybridilainan toukokuussa 2017. Hybridilaina on oman pääoman ehtoinen joukkovelkakirja-

laina, jolla ei ole eräpäivää ja joka voidaan lunastaa takaisin aikaisintaan 31.5.2019.

Konsernin maksuvalmius oli hyvä. Käyttämättömät sitovat pitkäaikaiset luottolimiitit olivat 59,9 milj. euroa vuoden lopussa. Hybridilainan onnistuneen liikkellelaskun myötä nettovelkaantumisaste ja korollinen nettovelka pienenivät viime vuoteen verrattuna ja omavaraisuusaste kasvoi. Vuoden 2017 viimeisen vuosineljänneksen korkeamman nettovelan ja raportoidun käyttökateen suhteen vuoksi konserni sopi rahoittajapankkien kanssa korkeamman kovenanttitason vuoden viimeiselle vuosineljännekselle. Konserni uskoo täyttävänsä rahoittajiensa vaatimukset myös ensimmäisellä vuosineljänneksellä 2018.

TUNNUSLUKUJA

MILJ. EUR	2017	2016	MUUTOS %
Liiketoiminnan nettorahavirta	19,1	26,7	-28 %
Korollinen nettovelka kauden lopussa	67,8	96,1	-29 %
Velkaantumisaste (netto) kauden lopussa, %	47,5	70,6	
Omavaraisuusaste kauden lopussa, %	53,9	43,1	

STRATEGIAN TOTEUTTAMINEN

Konserni päivitti strategiansa helmikuussa 2017. Strategiapäivityksen seurauksena – rakentaakseen vahvan taloudellisen ja operatiivisen perustan pitkän aikavälin kasvulle – konsernin keskeinen painopiste seuraavan kolmen vuoden aikana on hyödyntää orgaanisia kasvumahdollisuuksia kalastusvälineliiketoiminnassa. Konserni tulee myös määrätietoisesti toteuttamaan toimenpiteitä kannattavuuden parantamiseksi, taseen keventämiseksi ja operatiivisen toiminnan kehittämiseksi. Pitkän tähtäimen tavoitteena on palata nopeammalle kasvu-uralle ja aktiivisesti etsiä synergistisiä kasvumahdollisuuksia myös kalastusvälineliiketoiminnan ulkopuolelta.

Konsernin olemassa olevat resurssit ja vahvuudet luovat perustan myös tulevaisuuden strategialle, niin lyhyellä kuin pitkällä tähtäimellä. Tulevaisuuden strategia perustuu brändiportfolion, tuotannon ja tuotekehitysosaamisen sekä laajan jakeluverkoston ja maailmanlaajuisen vahvan paikallisen läsnäolon hyödyntämiseen konsernin omien ja valikoitujen synergisten Kolmansien osapuolien tuotteiden myynnissä.

Päivitetyn strategian toteuttaminen alkoi kaikilla tasoilla konsernissa. Useita orgaanisen kasvun projekteja, joissa hyödynnetään syvää markkinoiden ja asiakkaiden tuntemista, on käynnissä kaikkialla konsernissa. Erityistä huomiota on kiinnitetty kansainvälisen innovaatiovoimamme hyödyntämiseen palvelemaan kasvavia tuotekategorioita sekä kalastuksen pientrendien kaupallistamiseen.

Alentaakseen varastoja konserni on allokoitunut merkittävästi resursseja ja lisännyt fokusta sisäisen toimitusketjun tehostamiseen ja parempaan myyntiin ja tuotannon suunnitteluun. Lisäksi useilla tehtailamme on käynnissä lean-projekteja. Eräiden tuotantovaiheiden siirto toteutui Suomen-tehtaalta Venäjälle ja Viroon. Yksi vuoden 2018 päähankkeista on kehittää Indonesian uistintehtaan toimintoja ja korjata siellä tunnistettuja ongelmia.

Konserni investoi konserninjaajuisiin yhteisiin tietojärjestelmiin kehittääkseen tehokkuutta ja parantaakseen toimitusketjua ja tuotehallintaa. Konserni myös kasvattaa investointejaan digitallisiin kanaviin hyödyntääkseen niiden tarjoamia mahdollisuuksia vahvemmin tulevaisuudessa.

Konserni järjestää pääomamarkkinapäivän toukokuussa 2018 kertoakseen laajemmin päivitetystä strategiasta ja sen käytäntöön panosta.

TUOTEKEHITYS

Konsernin päivitetyn strategian mukaisesti konsernin innovointivoiman vahvistaminen ja hyödyntäminen ovat yksi tulevaisuuden menestyksen avaintekijöistä sekä yksi avaintekijöistä orgaanisen kasvun lisäämisessä. Hyödyntämällä ainutlaatuisia markkinatuntemustaan yhdistettynä tuotekehitys-, valmistus- ja hankintaosaamiseen konserni vastaa kohdemarkkinoiden tarpeisiin uusilla innovatiivisilla tuotteilla ja konsepteilla sekä pystyy vastaamaan nopeisiin muutoksiin markkinassa.

Konserni on uudelleen organisoinut ja tehostanut uistintuotekehitystään keskittämällä tuotekehityksen tietotaitoa ja avainhenkilöitä Vääkseen. Vahvistettu tuotekehityskeskus palvelee sekä Euroopassa että Aasiassa sijaitsevia konsernin tehtaita. Muutos on myös parantanut tuotekehitysprosessien ketteryttä.

Vuoden 2017 tärkein tuotelanseeraus oli tammikuussa 2017 esitellyt Storm 360 GT -pehmytmuoviustin, jota tuettiin koordinoitulla maailmanlaajuisella markkinointikampanjalla. Rapala Rip Stop -vaappu esiteltiin Amerikan-markkinoille iCAST-messuilla heinäkuussa. Se on suunniteltu bassinkalastukseen, joka on Yhdysvaltain merkittävien kalastuskohderyhmä. Vallankumouksellinen, uutta materiaaliteknologiaa hyödyntäen valmistettu Sufix Advance -monofilisiima lanseerattiin kesäkuussa EFTTEX-messuilla, missä se voitti Paras uusi monofilisiima -palkinnon.

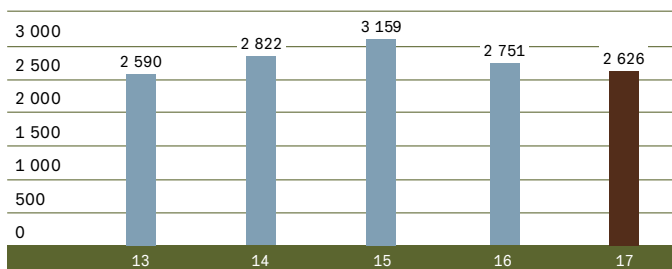
Valmistelut vuoden 2018 ensimmäisiin tuotelanseerauksiin saatiin valmiiksi vuoden 2017 toisella puoliskolla. Rapalan suurten petokalojen pyyntiin tarkoitettujen vieheiden, kohderyhminään euroopalainen hauen- sekä maailmanlaajuinen petokalojenkalastus, lanseerattiin menestyksekkäästi tammikuussa Clermont-Ferrand-messuilla Ranskassa. Muut valmistelut uusien vieheiden ja siimojen lanseeraamiseksi vuoden 2018 toisella ja kolmannella neljänneksellä ovat hyvässä vauhdissa.

HENKILÖSTÖ JA ORGANISAATIO

Konsernin henkilöstömäärä oli keskimäärin 2 736 (2 829) koko vuoden aikana ja 2 696 (2 740) viimeisen kuuden kuukauden aikana. Henkilöstömäärä joulukuun lopussa oli 2 626 (2 751).

Konserni teki seuraavat nimitykset ja muutokset johtoryhmään vuonna 2017: Lars Ollberg nimitettiin operatiiviseksi johtajaksi (COO), Jan-Elof Cavander talous- ja rahoitusjohtajaksi (CFO), Cyrille Viellard markkinatiedosta ja toiminnan kehityksestä vastaavaksi johtajaksi sekä Tom Mackin globaaliksi brändeistä, markkinoinnista ja verkko-kaupasta vastaavaksi johtajaksi. Aku Valta jätti johtoryhmän.

HENKILÖSTÖ KAUDEN LOPUSSA

YMPÄRISTÖASIAT JA YHTEISKUNTAVASTUU

Konsernin toimintaa kehitetään jatkuvasti kestävämpään suuntaan puhtaamman ympäristön edistämiseksi. Tuotteita, valmistusmenetelmiä ja toimintatapoja kehitetään siten, että niiden ympäristövaikutukset olisivat mahdollisimman vähäisiä tuotteiden elin-

kaaren aikana. Konserni tutkii tapoja korvata nykyisiä raaka-aineita luontoystävällisemmällä materiaaleilla – niin että tuotteiden halutut ominaisuudet säilyvät. Konserni kehittää ympäristöasioiden seurantaa ja raportointia.

Rapala-konsernin ympäristöasioista sekä taloudellisesta ja sosiaalisesta yhteiskuntavastuusta kerrotaan tarkemmin konsernin internetsivujen Yritysvastuu-osiossa (www.rapalavmc.com).

RISKIENHALLINTA

Konsernin riskienhallinnan tavoitteena on tukea konsernin strategian ja liiketoiminnan tavoitteiden toteuttamista. Hallitus arvioi konsernin taloudellisia, toiminnallisia ja strategisia riskejä säännöllisesti ja vahvistaa näihin liittyviä periaatteita ja ohjeita konsernijohdon toteutettavaksi ja koordinoitavaksi. Konsernin riskienhallinnan pääperiaatteet on kuvattu konsernitilinpäätöksen Riskienhallinta-osiossa.

HALLINTO JA OSAKETIEDOT

Hallitus päivitti ja vahvisti selvityksen hallinnointi- ja ohjausjärjestelmästä, joka on saatavilla konsernin internetsivuilla.

Tietoa osakkeista, osakkeenomistajista, osakepalkkiojärjestelmästä ja hallituksen valtuutuksista on esitetty osiossa Osakkeet ja osakkeenomistajat. Lähipiiritapahtumat ja ylimmän johdon palkkiot on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 28.

LÄHIAJAN NÄKYMÄT JA RISKIT

2017 oli vähittäiskaupan myllerryksen ja rakennemuutosten vuosi erityisesti Yhdysvalloissa. Näkymät Yhdysvaltain markkinoille ovat edelleen hieman rajalliset, koska perinteinen vähittäiskauppa on murroksessa. Siitä huolimatta konserni näkee tuotteidensa kuluttajakäytön jatkuvan hyvänä sekä vanhoissa että uusissa kanavissa. Euroopassa hintakilpailu tietyissä tuotekategorioissa on kiristynyt ja kilpailutilanne markkinassa jatkuu.

Päivitetyn strategian mukaisesti Konserni on käynnistänyt lukuisia hankkeita orgaanisen kasvun kiihdyttämiseksi sekä kustannus- ja pääomatehokkuuden ja operatiivisen toiminnan tehokkuuden parantamiseksi. Näistä hankkeista aiheutuu jonkin verran ylimääräisiä kustannuksia ja investointeja vuonna 2018.

Konserni olettaa koko vuoden myynnin vertailukelpoisin valuuttakurssien olevan viimevuotista parempi ja vertailukelpoisen liikevoiton (ilman realisoitumattomien operatiivisia eräiä suojaavien valuuttajohdannaisten markkina-arvostuksia ja muita vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eräiä) ylittävän 15 milj. euroa.

ESITYS VOITONJAKOKELPOISTEN VAROJEN KÄYTÖSTÄ

Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että osinkoa jaetaan 0,04 euroa (0,10 euroa) osakkeelle tilikaudelta 2017 ja että loppuosa jakokelpoisista varoista siirretään voittovarojen tilille. Osinko ehdotetaan maksettavaksi kahdessa samansuuruisessa erässä. Emoyhtiön jakokelpoiset varat 31.12.2017 olivat 20,1 milj. euroa.

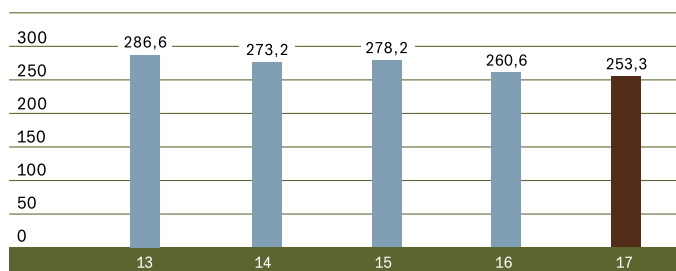
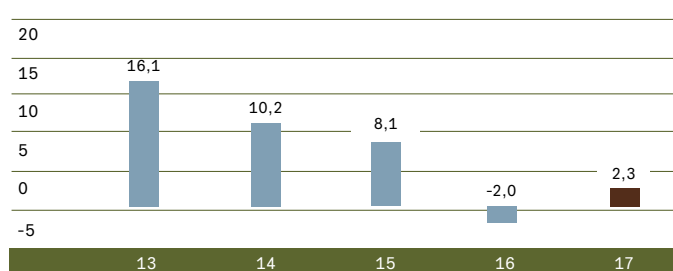
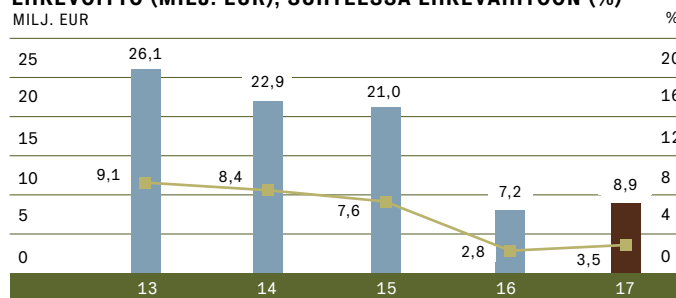
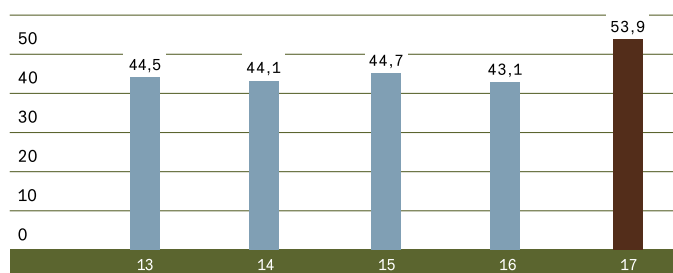
Konsernin taloudellisessa asemassa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia tilikauden päättymisen jälkeen. Konsernin maksuvalmius on hyvä, ja hallituksen näkemyksen mukaan ehdotetun suuruinen osingonjako ei heikennä konsernin maksuvalmiutta.

TILIKAUDEN PÄÄTTYMISPÄIVÄN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

Tilikauden jälkeiset tapahtumat on eritelty konsernin tilinpäätöksen liitetiedossa 31.

TALOUDELLISTA KEHITYSTÄ KUVAAVAT TUNNUSLUVUT

		2017	2016	2015	2014	2013
Toiminnan laajuus ja kannattavuus						
Liikevaihto	MILJ. EUR	253,3	260,6	278,2	273,2	286,6
Liikevoitto ennen poistoja ja arvonalentumisia	MILJ. EUR	15,7	14,1	28,1	30,0	33,6
suhteessa liikevaihtoon	%	6,2	5,4	10,1	11,0	11,7
Liikevoitto	MILJ. EUR	8,9	7,2	21,0	22,9	26,1
suhteessa liikevaihtoon	%	3,5	2,8	7,6	8,4	9,1
Voitto ennen veroja	MILJ. EUR	5,6	2,2	14,2	15,7	20,6
suhteessa liikevaihtoon	%	2,2	0,8	5,1	5,8	7,2
Tilikauden tulos	MILJ. EUR	2,3	-2,0	8,1	10,2	16,1
suhteessa liikevaihtoon	%	0,9	-0,8	2,9	3,7	5,6
Jakautuminen						
Emoyhtiön omistajille	MILJ. EUR	2,4	-3,0	6,7	9,2	12,5
Määräysvallattomille omistajille	MILJ. EUR	0,0	1,0	1,4	1,0	3,6
Investoinnit	MILJ. EUR	6,0	8,4	9,1	8,7	10,7
suhteessa liikevaihtoon	%	2,4	3,2	3,3	3,2	3,7
Tutkimus- ja kehityskulut	MILJ. EUR	1,9	2,5	2,1	2,0	1,6
suhteessa liikevaihtoon	%	0,7	0,9	0,8	0,7	0,6
Korollinen nettovelka kauden lopussa	MILJ. EUR	67,8	96,1	108,2	99,9	96,3
Sijoitettu pääoma kauden lopussa	MILJ. EUR	210,5	232,2	248,1	236,5	231,4
Sijoitetun pääoman tuotto (ROCE)	%	4,0	3,0	8,7	9,8	11,4
Oman pääoman tuotto (ROE)	%	1,7	-1,5	5,9	7,5	11,8
Omavaraisuusaste kauden lopussa	%	53,9	43,1	44,7	44,1	44,5
Velkaantumisaste (netto) kauden lopussa	%	47,5	70,6	77,3	73,2	71,2
Henkilöstö keskimäärin	Henkilöä	2 736	2 829	3 078	2 716	2 428
Henkilöstö kauden lopussa	Henkilöä	2 626	2 751	3 159	2 822	2 590

LIKEVAIHTO, MILJ. EUR

TILIKAUDEN TULOS, MILJ. EUR

LIKEVOITTO (MILJ. EUR), SUHTEESSA LIKEVAIHTOON (%)

OMAVARAISUUSASTE, %

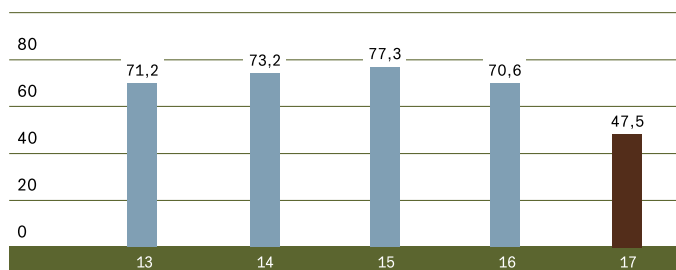
■ Liikevoitto
■ Liikevoitto suhteessa liikevaihtoon

		2017	2016	2015	2014	2013
Osakekohtaiset tunnusluvut						
Osakekohtainen tulos	EUR	0,05	-0,08	0,17	0,24	0,32
Osakekohtainen tulos, laimennettu	EUR	0,05	-0,08	0,17	0,24	0,32
Oma pääoma/osake	EUR	2,89	3,33	3,43	3,34	3,19
Osakekohtainen osinko ¹⁾	EUR	0,04	0,10	0,15	0,20	0,24
Osinko/tulos ¹⁾	%	64,2	-128,9	86,3	83,3	74,3
Efektiivinen osinkotuotto ¹⁾	%	1,20	2,42	3,16	4,25	4,62
Hinta/voittosuhte		53,5	-53,2	27,3	19,6	16,1
Osakkeen viimeinen kurssi kauden lopussa	EUR	3,33	4,13	4,74	4,71	5,20
Osakkeen alin kurssi	EUR	3,29	3,90	4,57	4,69	4,56
Osakkeen ylin kurssi	EUR	4,68	4,90	5,85	6,00	5,50
Tilikauden keskipörssi	EUR	3,72	4,30	5,11	5,17	4,88
Osakkeiden vaihto	kpl	4 096 349	2 782 154	2 074 690	1 065 880	3 122 353
Osuus osakkeiden keskimääräisestä määrästä	%	10,69	7,26	5,41	2,77	8,08
Osakepääoma	MILJ. EUR	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6
Osinko tilikaudelta ¹⁾	MILJ. EUR	1,5	3,8	5,7	7,7	9,3
Osakekannan markkina-arvo ²⁾	MILJ. EUR	127,6	158,3	181,8	180,8	200,5
Osakkeiden lukumäärä kauden lopussa ²⁾	1 000 kpl	38 323	38 323	38 360	38 393	38 561
Omien osakkeiden lukumäärä kauden lopussa	1 000 kpl	677	677	640	607	907
Osakkeiden painotettu keskimääräinen lukumäärä ²⁾	1 000 kpl	38 323	38 329	38 366	38 506	38 660
Osakkeiden lukumäärä kauden lopussa, laimennettu ²⁾	1 000 kpl	38 323	38 323	38 360	38 393	38 561
Osakkeiden painotettu keskimääräinen lukumäärä, laimennettu ²⁾	1 000 kpl	38 323	38 329	38 366	38 506	38 660

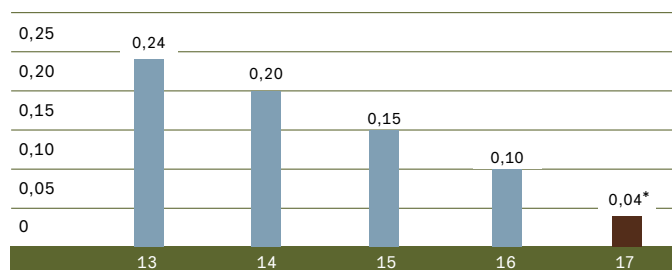
¹⁾ Vuoden 2017 osalta hallituksen esitys.

²⁾ Ei sisällä omia osakkeita.

VELKAANTUMISASTE (NETTO), %

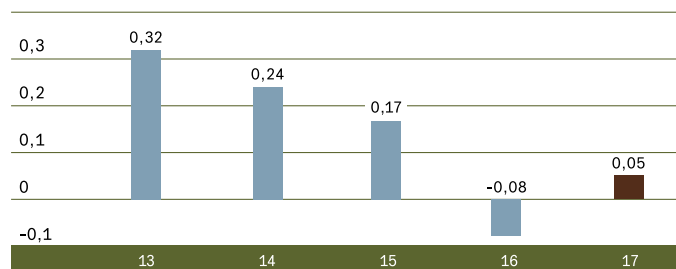

OSINKO/OSAKE, EUR

*Hallituksen esitys

OSAKEKOHTAINEN TULOS, EUR

OSINKO/TULOS, %

*Hallituksen esitys

KONSERNITILINPÄÄTÖS, IFRS

KONSERNIN TULOSLASKELMA

MILJ. EUR	LIITETIETO	2017	2016
Liikevaihto	2	253,3	260,6
Liiketoiminnan muut tuotot	4	1,1	1,3
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos		-4,4	-13,8
Valmistus omaan käyttöön		0,2	0,1
Materiaalit ja palvelut	6	-112,7	-115,3
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	7	-67,6	-67,6
Liiketoiminnan muut kulut	5	-54,1	-51,1
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	13	0,0	-0,1
Liikevoitto ennen poistoja ja arvonalentumisia		15,7	14,1
Poistot ja arvonalentumiset	11, 12	-6,9	-6,9
Liikevoitto		8,9	7,2
Rahoitustuotot ja -kulut	9	-3,2	-5,0
Voitto ennen veroja		5,6	2,2
Tuloverot	10	-3,3	-4,2
TILIKAUDEN VOITTO/TAPPIO		2,3	-2,0
Jakautuminen			
Emoyhtiön omistajille		2,4	-3,0
Määräysvallattomille omistajille	14	0,0	1,0
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta voitosta/tappiosta laskettu osakekohtainen tulos	30		
Osakekohtainen tulos, EUR		0,05	-0,08
Laimennettu osakekohtainen tulos, EUR		0,05	-0,08
Osakkeiden painotettu keskimääräinen lukumäärä, 1 000 kpl		38 323	38 329
Laimennettu osakkeiden painotettu keskimääräinen lukumäärä, 1 000 kpl		38 323	38 329

KONSERNIN LAAJA TULOSLASKELMA

MILJ. EUR	2017	2 016
Tilikauden voitto/tappio	2,3	-2,0
Muut laajan tuloksen erät, verovaikutus huomioitu ¹⁾		
Erät, joita ei myöhemmin siirretä tulosvaikutteisiksi:		
Etuspohjaisten eläkevelvoitteiden uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	0,0	0,1
Erät, joita ei myöhemmin siirretä tulosvaikutteisiksi yhteensä	0,0	0,1
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi:		
Muuntoerot	-13,6	4,2
Rahavirran suojaukset ²⁾	0,2	0,5
Nettosijoitusten suojaukset	-1,9	0,8
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi yhteensä	-15,3	5,5
Muut laajan tuloksen erät yhteensä	-15,3	5,6
TILIKAUDEN LAAJA TULOS	-12,9	3,6
Jakautuminen		
Emoyhtiön omistajille	-12,7	1,9
Määräysvallattomille omistajille	-0,3	1,6

¹⁾ Muihin laajan tuloksen eriin liittyvä verovaikutus on esitetty liitetiedossa 10.

²⁾ Rahavirran suojausten erittely on esitetty liitetiedossa 19.

KONSERNIN TASE

MILJ. EUR

LIITETIETO

2017

2016

VARAT

Pitkäaikaiset varat

Liikearvo	11	47,7	50,8
Muut aineettomat hyödykkeet	11	25,6	27,4
Aineelliset hyödykkeet	12	32,7	36,2
Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	13	0,0	0,0
Myytavissä olevat rahoitusvarat	15	0,3	0,3
Korolliset saamiset	16	0,0	0,0
Korottomat saamiset	16	0,3	0,3
Laskennalliset verosaamiset	10	6,5	8,5
Pitkäaikaiset varat yhteensä		113,2	123,5

Lyhytaikaiset varat

Vaihto-omaisuus	17	92,5	102,2
Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset	16	47,6	53,2
Tuloverosaamiset		2,1	2,6
Korolliset saamiset	16		0,9
Rahavarat	18	10,3	33,8
Lyhytaikaiset varat yhteensä		152,4	192,7

VARAT YHTEENSÄ

265,6   **316,1**

OMA PÄÄOMA JA VELAT

Oma pääoma

Osakepääoma		3,6	3,6
Ylikurssirahasto		16,7	16,7
Suojausrahasto		0,0	-0,2
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		4,9	4,9
Omat osakkeet		-5,6	-5,6
Muuntoerot		-13,6	1,7
Kertyneet voittovarot		104,7	106,4
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	19	110,7	127,5

Määräysvallattomille omistajille kuuluva osuus	14	6,9	8,6
Hybridilaina	19	25,0	

Oma pääoma yhteensä		142,7	136,1

Pitkäaikaiset velat

Korolliset velat	24	34,6	41,5
Korottomat velat	25	0,7	0,2
Työsuhde-etuuksista johtuvat veloitteet	20	2,5	2,2
Laskennalliset verovelat	10	6,0	9,1
Varaukset	21	0,0	0,0
Pitkäaikaiset velat yhteensä		43,9	53,1

Lyhytaikaiset velat

Korolliset velat	24	43,5	89,3
Ostovelat ja muut korottomat velat	25	34,6	36,4
Tuloverovelat		0,9	1,2
Varaukset	21	0,1	0,0
Lyhytaikaiset velat yhteensä		79,0	126,9

OMA PÄÄOMA JA VELAT YHTEENSÄ		265,6	316,1

KONSERNIN RAHAVIRTALASKELMA

MILJ. EUR	LIITETIETO	2017	2016
Tilikauden voitto		2,3	-2,0
Oikaisuerät			
Tuloverot	10	3,3	4,2
Rahoitustuotot ja -kulut	9	3,2	5,0
Ei-rahamääräisten erien oikaisu			
Poistot ja arvonalentumiset	11, 12	6,9	6,9
Kurssierot	9	0,5	1,1
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	13	0,0	0,1
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden sekä tytäryhtiöiden myyntivoitot ja -tappiot		0,4	0,0
Muut oikaisut		-2,7	9,2
Oikaisuerät yhteensä		11,6	26,4
Rahoituserät			
Maksetut korot		-3,0	-3,8
Saadut korot		0,7	0,2
Maksetut verot		-3,8	-4,5
Muut rahoituserät, netto		-0,3	-0,2
Rahoituserät yhteensä		-6,4	-8,2
Käyttöpääoman muutos			
Saamisten muutos		1,0	2,7
Vaihto-omaisuuden muutos		8,4	8,7
Velkojen muutos		2,3	-1,0
Käyttöpääoman muutos yhteensä		11,6	10,5
Liiketoiminnan nettorahavirta		19,1	26,7
Investointien rahavirta			
Investoinnit aineettomiin hyödykkeisiin	11	-0,9	-0,4
Aineellisten hyödykkeiden myynnit	12	0,2	0,2
Investoinnit aineellisiin hyödykkeisiin	12	-5,1	-8,0
Willtech Giftin luovutus, rahavaroilla vähennettynä	3	0,8	1,0
Yhteisyrityksen luovutus, Shimano Normark UK	3		1,2
Korollisten saamisten muutos		0,0	0,0
Investointien nettorahavirta yhteensä		-4,9	-6,0
Rahoituksen rahavirta			
Maksetut osingot emoyhtiön osakkeenomistajille		-3,8	-5,7
Maksetut osingot määräysvallattomille omistajille		-1,5	
Omien osakkeiden hankinta			-0,2
Etelä-Afrikan tytäryhtiön vähemmistöosuuden hankinta	3	-1,5	
Pitkäaikaisten lainojen nostot		10,0	
Lyhytaikaisten lainojen nostot		67,2	124,7
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut		-15,0	-5,0
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut		-113,4	-114,0
Rahoitusleasingvelkojen maksut		0,0	0,0
Hybridilaina		24,7	
Rahoituksen nettorahavirta yhteensä		-33,3	-0,2
Rahavarojen muutos		-19,1	20,5
Rahavarat tilikauden alussa		33,8	11,4
Valuuttakurssien muutosten vaikutus		-4,4	1,9
RAHAVARAT TILIKAUDEN LOPUSSA	18	10,3	33,8

RAHOITUKSEN RAHAVIRTAAN SISÄLTYVIEN LAINOJEN MUUTOKSET

Lainat 1.1.2017	130,3
Nostot	77,2
Takaisinmaksut	-127,3
Realisoitumattomat kurssimuutokset*	-2,1
Lainat 31.12.2017	78,1

Rahavirtalaskelman lainojen nostot ja lyhennykset, netto

Lainojen nostot ja takaisinmaksut	-50,1
Johdannaisten ja muiden rahoitustapahtumien realisoituneet kurssimuutokset	-1,1
Lainojen nostot ja lyhennykset, netto	-51,2

*Lainojen realisoitumattomat kurssimuutokset eivät sisälly rahavirtalaskelmaan.

LASKELMA KONSERNIN OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA

MILJ. EUR	EMOYHTIÖN OMISTAJILLE KUULUVA PÄÄOMA									OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ
	OSAKE- PÄÄOMA	YLIKURSSI- RAHASTO	SUOJAUS- RAHASTO	SIJOITETUN VAPAAN OMAN PÄÄOMAN RAHASTO	OMAT OSAKKEET	MUUNTO- EROT	KERTYNEET VOITTOVARAT	MÄÄRÄYS- VALLATTOMIEN OMISTAJIEN OSUUS	HYBRIDI- LAINA	
Oma pääoma 1.1.2016	3,6	16,7	-0,7	4,9	-5,4	-2,6	115,0	8,5		140,0
Tilikauden voitto							-3,0	1,0		-2,0
Muut laajan tuloksen erät ^{*)}										
Muuntoerot						3,2		0,9		4,2
Etuuspohjaiset työsuhte-etuudet							0,1			0,1
Rahavirran suojaus			0,5							0,5
Nettosijoitusten suojaukset						1,1		-0,3		0,8
Tilikauden laaja tulos			0,5			4,3	-2,9	1,6		3,6
Omien osakkeiden hankinta					-0,2					-0,2
Osingonjako							-5,7	-1,5		-7,2
OMA PÄÄOMA 31.12.2016	3,6	16,7	-0,2	4,9	-5,6	1,7	106,4	8,6		136,1
Tilikauden voitto							2,4	0,0		2,3
Muut laajan tuloksen erät ^{*)}										
Muuntoerot						-13,4		-0,2		-13,6
Etuuspohjaiset työsuhte-etuudet							0,0			0,0
Rahavirran suojaus			0,2							0,2
Nettosijoitusten suojaukset						-1,9				-1,9
Tilikauden laaja tulos			0,2			-15,3	2,4	-0,3		-12,9
Osingonjako							-3,8			-3,8
Vähemmistön hankinta							-0,1	-1,4		-1,5
Hybridilaina									25,0	25,0
Hybridilainan kulut							-0,2			-0,2
OMA PÄÄOMA 31.12.2017	3,6	16,7	0,0	4,9	-5,6	-13,6	104,7	6,9	25,0	142,7

^{*)} Verovaiikutus huomioitu.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

1

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAADINTAPERIAATTEET

PERUSTIEDOT

Rapala VMC Oyj (”yhtiö”) on suomalainen, Suomen lakien mukaan perustettu julkinen osakeyhtiö. Yhtiön kotipaikka on Asikkala. Yhtiön osakkeet on listattu Nasdaq Helsingissä vuodesta 1998 lähtien. Emoyhtiö Rapala VMC Oyj ja sen tytäryhtiöt (yhdessä ”konserni”) toimivat noin 40 maassa ja yhtiö on yksi maailman johtavia kalastustarvikeyhtiöitä.

Konsernitilinpäätös on laadittu 12 kuukauden ajalta tilikaudelta 1.1.–31.12.2017. Yhtiön hallitus on kokouksessaan 15.2.2018 hyväksynyt tämän tilinpäätöksen julkistettavaksi. Suomen osakeyhtiölain mukaan osakkeenomistajilla on mahdollisuus hyväksyä tai hylätä tilinpäätös yhtiökokouksessa, joka pidetään tilinpäätöksen julkistamisen jälkeen. Yhtiökokouksella on myös mahdollisuus muuttaa tilinpäätöstä.

Jäljennös konsernitilinpäätöksestä on saatavissa konsernin internetsivuilta www.rapalavmc.com tai osoitteesta Mäkelänkatu 91, 00610 Helsinki.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAADINTAPERIAATTEET

Konsernitilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti noudattaen 31.12.2017 voimassa olleita IAS- ja IFRS-standardeja sekä SIC- ja IFRIC-tulkintoja. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla tarkoitetaan Suomen kirjanpitolaisia ja sen nojalla annetuissa säännöksissä EU:n asetuksessa (EY 1606/2002) säädetyn menettelyn mukaisesti EU:ssa sovellettaviksi hyväksytyjä standardeja ja niistä annettuja tulkintoja. Konserni ei ole, ennen niiden pakollista voimaantuloa, soveltanut uusia, uudistettuja tai muutettuja standardeja tai tulkintoja, jotka eivät ole vielä voimassa.

Tilinpäätöstiedot perustuvat alkuperäisiin hankintamenoihin, ellei laadintaperiaatteissa ole muuta kerrottua.

SOVELLETUT UUDET JA MUUTETUT STANDARDIT SEKÄ TULKINNAT

Konserni on soveltanut 1.1.2017 alkaen seuraavia sitä koskevia uudistettuja tai muutettuja standardeja sekä tulkintoja. Muutoksilla ei ollut merkittävää vaikutusta konsernitilinpäätökseen.

- IAS 7 Rahavirtalaskelmat – Disclosure Initiative (muutos, voimaan 1.1.2017 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutoksen myötä yritysten on vasteredes esitettävä selostus rahoitustoiminnoista johtuvista velkojen muutoksista. Tämä kattaa rahavirroista syntyvät muutokset sekä muutokset, joihin ei liity rahavirtaa. Muutoksella ei ole merkittävää vaikutusta konsernitilinpäätökseen.
- IAS 12 Tuloverot – Laskennallisen verosaamisen kirjaaminen realisoitumattomista tappioista (muutos, voimaan 1.1.2017 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutos selventää laskennallisen verosaamisen kirjauskäytäntöä käypään arvoon kirjattaviin omaisuuseriin liittyvistä realisoitumattomista tappioista. Muu-

toksella ei ole merkittävää vaikutusta konsernitilinpäätökseen.

UUSIEN JA MUUTETTUJEN STANDARDIEN JA TULKINTOJEN SOVELTAMINEN 2018–2020

Konserni aloittaa seuraavien sitä koskevien uusien, uudistettujen tai muutettujen standardien ja tulkintojen soveltamisen vuonna 2018. Niillä ei odoteta olevan merkittävää vaikutusta konsernitilinpäätökseen.

- IFRS 15 sisältää viisivaiheisen mallin asiakassopimusten perusteella saatavien myyntituottojen kirjaamiseen. Tuloutus tapahtuu, kun (tai sitä mukaan kun) asiakas saa määräysvallan luvattuun tavaraan tai palveluun siinä määrässä, johon yritys odottaa olevansa oikeutettu kyseisestä tuotteista tai palveluista. Lisäksi IFRS 15 sisältää kattavat liitetietovaatimukset yhtiön asiakassopimuksista, sopimusten suoritevelvoitteista ja merkittävistä arvioista.

Vuoden 2017 neljännen kvartaalin aikana Konserni on loppuunsaattanut standardin vaikutusten arvioinnin ja tehnyt standardin implementoimiseen tarvittavat toimenpiteet sekä dokumentoinnin. Konserni aloittaa raportoinnin standardin mukaisesti vuoden 2018 ensimmäisen vuosipuoliskon aikana. Standardilla ei tule olemaan huomattavaa vaikutusta konsernitilinpäätökseen liitetietovaatimuksia lukuun ottamatta.

Konsernin liiketoimintaa on erityisesti kalastustarvikkeiden sekä metsästys-, ulkoilu- ja talviurheiluvälineiden valmistus, hankinta ja jakelu. Kalastus- ja muiden tarvikkeiden myyntiehdot sisältävät ainoastaan erillisiä suoritevelvoitteita, jotka eivät ole riippuvaisia tai kytkeydy muihin tavaroihin tai palveluihin, ja siten ne raportoidaan erillisinä. Konserni tulouttaa myynnin sinä ajankohtana, jona se täyttää suoritevelvoitteensa toimittaessaan tavarat asiakkaalle ja määräyvalta tavaroista siirtyy asiakkaalle. Joissakin asiakassopimuksissa on ehtoja kassa-alennuksista, määräalennuksista sekä markkinointitukimaksuista. Tällaiset ehdot synnyttävät IFRS 15 mukaan muuttuvan vastikkeen ja ne tulee arvioida somuksen alkuhetkellä. Raportointikäytäntö ei olennaisesti poikkea konsernin nykyisestä käsittelystä.

- IFRS 9 standardi sisältää ohjeistuksen luokittelusta ja arvostamisesta, arvonalentumisesta, alaskirjauksesta sekä yleisestä suojauslaskennasta ja korvaa nykyisen IAS 39 standardin. IFRS 9 arvonalentumismalli perustuu oletettuihin tappioihin. Vuoden 2017 neljännen vuosineljänneksen aikana konserni on loppuunsaattanut arvioinnin ja koonnut yhteen standardin vaikutukset. Toimenpiteet ja dokumentointi standardin implementoimiseen on valmistuneet ennen standardin voimaantuloa. Konserni alkaa raportoida IFRS 9 standardin mukaisesti 1.1.2018 alkaen. Standardi ei vaadi oikaisuja aikaisempiin kausiin.

Konserni on tunnistanut, että muutoksella on lievä, ei-olennainen, vaikutus myyntisaamisten luottotappiovaraukseen joka standardimuutoksen myötä perustuu odotettujen luottotappioiden malliin. Konserni on loppuunsaattanut standardin vaikutusten arvioinnin neljännen vuosineljänneksen aikana ja jos konserni olisi jo soveltanut vuoden 2017 lopussa uutta luotto-

tappiomallia myyntisaamisten luottotappiovaraus olisi ollut 0,1 milj. euroa suuremmat. Konserni on määritellyt odotettujen luottotappioiden mallin jossa konserniyhtiöt on jaettu markkina-alueittain ja myyntisaamisia on analysoitu ikääntymisen, kirjattujen todellisten luottotappioiden ja luottotappiovarausten perusteella. Luottotappiovaraukset todettiin olevan korkeampia kuin todelliset kirjatut luottotappiot. Myyntisaamisten ikäjakauman perusteella kirjattavat prosentuaaliset luottotappiovaraukset nousevat perustuen parhaaseen arvioon kohonneesta oletettujen luottotappioiden riskistä ja yli 18 kuukautta vanhoille myyntisaamisille tehdään luottotappiovaraus koko määrästä.

Konserni aloittaa seuraavien sitä koskevien uusien, uudistettujen tai muutettujen standardien ja tulkintojen soveltamisen vuonna 2019 tai myöhemmin:

- IFRS 16 Vuokrasopimukset. Voimassaolevan Vuokrasopimukset-standardin IAS 17:n mukaisen ohjeistuksen mukaan vuokralleottajan pitää tehdä ero taseessa olevan rahoitusleasing-sopimuksen ja taseen ulkopuolella olevan operatiivisen vuokrasopimuksen välillä. Uusi standardi määrittää kuinka vuokrasopimukset tulee kirjata, arvostaa ja esittää konsernitilinpäätöksessä. Sen mukaan kaikki vuokrasopimukset esitetään vuokralleottajan taseessa. Vuokralleottaja kirjaa taseeseen käyttöoikeusomaisuuserän perustuen sen oikeuteen käyttää kyseistä omaisuuserää sekä vuokrasopimusvelan perustuen velvollisuuteen suorittaa vuokramaksuja. Standardi sisältää lyhytaikaisia sopimuksia ja arvoltaan vähäisiä omaisuuseriä varten laaditut vapaaehtoiset helpotukset. Vuokralle antajan näkökulmasta raportointi säilyy samankaltaisena kuin nykyisin voimassaolevan standardin mukaan eli vuokrasopimukset jaetaan edelleen rahoitusleasingsopimuksiin ja muihin vuokrasopimuksiin. Konserni toimii toimialansa ja liiketoimintamallinsa perusteella ennen kaikkea vuokralleottajana lukuisissa sopimuksissa. Konserni tulee kirjaamaan taseeseen uusia varoja ja velkoja nykyisten muiden vuokrasopimusten sisältämien toimitila- ja ajoneuvovuokrien osalta. Kyseisiin vuokrasopimuksiin liittyvien kulujen luonne muuttuu IFRS 16:n korvatta liiketoiminnan muissa kuluissa esitetyn vuokratulon käyttöoikeusomaisuuserän poistolla ja vuokrasopimusvelasta aiheutuvalla korkokululla, joka raportoidaan rahoituskuluissa.

Vastuiden määrä 31.12.2017 on 11 milj. euroa. Vastuina käsiteltävien sopimusten ja IFRS 16 mukaisten vuokrasopimusten käsitteet poikkeavat kuitenkin toisistaan, mistä johtuen taseeseen kirjattavien sopimusten määrä voi poiketa vastuiden määrästä. Konserni jatkaa standardin tarkempien vaikutusten arviointia.

KONSOLIDOINTIPERIAATTEET

Konsernitilinpäätös sisältää yhtiön ja sen tytäryritykset, joissa sillä on määräysvalta. Määräysvalta perustuu joko suoraan tai välillisesti osakkeiden tuomaan määräysvaltaan ja/tai muilla tavoin toteutuvaan määräysvaltaan. Tytäryritysten tilinpäätökset on laadittu samalle tilikaudelle samojen laatimisperiaatteiden mukaisesti.

Hankitut tytäryritykset sisällytetään tilinpäätökseen hankintamenetelmää käyttäen, jonka mukaan hankitun yhtiön varat ja velat arvostetaan käypiin arvoihin hankintahetkellä. Hankinnasta syntyy liikearvoa, jos hankintameno ylittää hankitun yhtiön nettovarallisuuden käyvän arvon. Jos hankintameno alittaa konsernin hankiman nettovarallisuuden käyvän arvon, näiden erotus kirjataan

suoraan konsernin tuloslaskelmaan. Liikearvoista ei tehdä poistoja, vaan liikearvoille suoritetaan arvonalentumistestaus vuosittain. Hankintameno sisältää mahdollisen ehdollisen kauppahinnan käyvän arvon. 1.1.2010 asti hankintameno sisällytettiin myös hankintaan liittyvät välittömät menot. Tilikauden aikana hankitut yhtiöt on konsolidoitu hankintahetkestä alkaen ja myydyt yhtiöt myyntihetkeen asti.

Osakkuusyrietykset ovat yrityksiä, joissa konsernilla on 20–50 %:n osuus äänivallasta ja/tai huomattava vaikutusvalta, mutta ei määräysvaltaa. Yhteisyritykset ovat yrityksiä, joissa konserni käyttää toisen osapuolen kanssa yhteistä, sopimukseen perustuvaa määräysvaltaa. Tällä hetkellä osakkuus- ja yhteisyritykset on yhdistetty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä. Konsernin osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta sisällytetään konsernin tuloslaskelmaan ennen liikevoittoa.

Osakkuus- ja yhteisyritysten kirjanpitoarvo kuvastaa konsernin osuutta osakkuus- ja yhteisyritysten nettovarallisuudesta lisätynä hankinnassa syntyneellä liikearvolla ja vähennettynä mahdollisilla arvonalentumisilla. Mahdolliset realisoitumattomat voitot konsernin ja osakkuus- tai yhteisyrityksen välillä eliminoidaan konsernin omistussuuden mukaisesti. Osakkuus- ja yhteisyritysten tilinpäätökset on muutettu vastaamaan konsernin laskentaperiaatteita. Jos konsernin osuus osakkuus- tai yhteisyrityksen tappioista ylittää sijoituksen kirjanpitoarvon, osakkuus- tai yhteisyritysosakkeet merkitään taseeseen nolla-arvoon eikä sen ylittäviä tappioita huomioida, ellei konsernilla ole muita velvoitteita näihin yrityksiin liittyen.

Keskinäinen osakkeenomistus on eliminoitu hankintamenetelmällä. Konsernin kaikki sisäiset liiketapahtumat kuten saamiset, velat ja sisäinen osingonjako sekä realisoitumattomat varaston ja aineellisten hyödykkeiden sisäiset katteet eliminoidaan konsernitilinpäätöstä laadittaessa. Määräysvallattomille omistajille kuuluva osuus on erotettu tuloksesta ja esitetty omana eränä konsernin omassa pääomassa määräysvallattomien omistajien omistussuuden mukaisesti. Määräysvallattomien omistajien kanssa toteutuneiden liiketoimien vaikutukset on kirjattu omaan pääomaan, kun emoyrityksen määräysvalta säilyy. Mikäli määräysvalta tytäryrityksessä menetetään, jäljellä oleva sijoitus arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti.

ULKOMAANRAHANMÄÄRÄISET TAPAHTUMAT

Kukin tytäryhtiö määrittelee oman toiminnallisen valuuttansa ja kaikki sen tilinpäätökseen sisältyvät erät arvostetaan siinä valuutassa ("toiminnallinen valuutta").

Ulkomaanrahanmääräiset liiketapahtumat muunnetaan toiminnalliseen valuuttaan käyttäen tapahtumapäivän valuuttakursseja. Ulkomaanrahanmääräiset monetaariset saamiset ja velat muunnetaan toiminnalliseksi valuutaksi käyttäen tilinpäätöspäivän kurssseja. Ulkomaanrahanmääräiset ei-monetaariset erät, jotka on arvostettu käypiin arvoihin, on muunnettu toiminnallisen valuutan määräisiksi käyttäen arvostuspäivän valuuttakursseja. Muutoin ei-monetaariset erät on muunnettu toiminnalliseen valuuttaan käyttämällä tapahtumapäivän kurssia. Liiketapahtumien kurssierot kirjataan vastaaville tuloslaskelmatileille liikevoiton yläpuolelle. Kurssierot ulkomaanrahanmääräisten korollisten saamisten ja velkojen muuntamisesta kirjataan rahoitustuottoihin ja -kuluihin. Kurssierot sellaisista monetaarisista eristä, jotka ovat osa netto-sijoitusta ulkomaiseen yksikköön, kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja kirjataan tuloslaskelmaan, kun kyseisestä yksiköstä luovutaan.

Konsernitilinpäätös esitetään euroina, joka on yhtiön toiminnallinen ja raportointivaluutta. Tytäryhtiöiden, joiden toiminnallinen ja raportointivaluutta on muu kuin euro, tuloslaskelmat muunnetaan konsernin raportointivaluuttaan tilikauden keskikurssiin. Näiden tytäryhtiöiden taseet muunnetaan tilinpäätöspäivän kurssilla. Muuntoerot kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään kertyneissä muuntoeroissa omassa pääomassa. Ulkomaisten tytäryritysten hankintamenon eliminoinnista sekä hankinnan jälkeen kertyneiden oman pääoman erien muuntamisesta syntyneet muuntoerot ja näitä tehokkaasti suojaavien lainojen käyvän arvon muutokset kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Kun tytäryhtiö, jonka toiminnallinen ja raportointivaluutta on muu kuin euro, myydään, mahdolliset valuuttakurssierot kirjataan tuloslaskelmaan osana myynnistä syntyvää kokonaisvoittoa tai -tappiota. Ulkomaisten tytäryritysten hankinnasta syntyvät liikearvo ja kyseisten ulkomaisten yksikköjen varojen ja velkojen kirjanpitoarvoihin hankinnan yhteydessä tehtävät käypien arvojen oikaisu on käsitelty kyseisten ulkomaisten tytäryhtiöiden varoina ja velkoina ja muunnettu euroiksi tilinpäätöspäivän kurssija käyttäen. Ennen 1.1.2004 tapahtuneiden hankintojen liikearvot ja käypien arvojen oikaisu on kirjattu euromääräisenä.

TULOUTUSPERIAATE

Liikevaihto sisältää myynnistä saadut tuotot vähennettynä välillisillä veroilla, alennuksilla ja valuuttamääräisten myyntien kurssieroilla. Suoritteiden myynti tuloutetaan, kun myytyjen tuotteiden omistukseen liittyvät riskit ja edut ovat siirtyneet ostajalle eikä konsernilla ole enää merkittävää epävarmuutta liittyen myynnin laskutukseen, kustannuksiin tai siihen liittyen, että asiakas palauttaisi tavarat. Tuotteiden lähettämisestä ja jakelusta aiheutuneet kulut sisältyvät liiketoiminnan muihin kuluihin. Tuotot palveluista kirjataan, kun palvelut on suoritettu.

Vuokratuotot kirjataan tasaerinä tuloslaskelmaan vuokra-ajan kuluessa. Rojaltituottojen tuloutus tapahtuu sopimuksen sisällön mukaisesti. Korkotuotot on kirjattu efektiivisen koron menetelmällä ja osinkotuotot silloin, kun oikeus osinkoon on syntynyt.

TULOVEROT

Konsernin tuloveroihin kirjataan konserniyhtiöiden tilikauden tulokseen perustuvat verot ja aikaisempien tilikausien verojen oikaisu sekä laskennallisten verojen muutos. Muihin laajan tuloksen eriin kirjattavien erien verovaikutus kirjataan vastaavasti muihin laajan tuloksen eriin. Tilikauden verotettavaan tuloon perustuva vero lasketaan verotettavasta tulosta kunkin maan voimassaolevan verokannan perusteella. Veroa oikaistaan mahdollisilla edellisiin tilikausiin liittyvillä veroilla. Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksista esitetään tuloslaskelmassa laskettuna nettotuloksesta, ja se sisältää siten verovaikutuksen.

Laskennalliset verot lasketaan velkamenetelmän mukaisesti kaikista kirjanpidon ja verotuksen välisistä väliaikaisista eroista tilinpäätöshetkellä voimassa olevia verokantoja käyttäen. Merkittävimmät väliaikaiset erot syntyvät aineellisten hyödykkeiden poistoeroista, hankittujen yhtiöiden nettovarallisuuden arvostamisesta käypään arvoon, sisäisistä varastokatteista, etuuspohjaisista järjestelyistä, varaston nettorealisointi- ja muista varauksista, tilinpäätössiirroista sekä käyttämättömistä verotuksellisista tappioista. Väliaikaisista eroista kirjataan laskennallinen vero-saaminen siihen määrään asti, kun on todennäköistä, että se voidaan hyödyntää tulevaisuudessa syntyvää verotettavaa tuloa vastaan.

TUTKIMUS- JA KEHITYSKULUT

Tutkimus- ja tuotekehitystoiminnasta syntyneet kulut kirjataan kuluksi toteutumishetkellä, lukuun ottamatta kuluja, jotka kohdistuvat selvästi tietty kriteerit täyttäviin kehityshankkeisiin. Tällaisiin hankkeisiin liittyvät kehityskulut on aktivoitu, jos ne ovat selvästi erotettavissa ja jos kehitetyt tuotteet on arvioitu teknisesti toteutuskelpoisiksi ja kaupallisesti kannattaviksi. Kulujen aktivoinnin edellytyksenä on, että odotettavat tuotot kattavat kertyneet ja tulevat kehitys- ja tuotantokulut sekä myynti- ja hallintokulut. Lisäksi projektin loppuun saattamiseksi tulee olla käytettävissä tarvittavat resurssit. Aktivoidut kehitysmenot sisältävät ne materiaali-, työ- ja testausmenot, jotka johtuvat välittömästi hyödykkeen saattamisesta valmiiksi sille aiotuun käyttötarkoitukseen. Aiemmin kuluksi kirjattuja kehittämismenoja ei aktivoida enää myöhemmin.

Hyödykkeistä kirjataan poistot siitä lähtien, kun se on valmis käytettäväksi. Hyödyke, joka ei ole vielä valmis käytettäväksi, testataan vuosittain arvonalentumisen osalta. Kehityskulut jaksetaan enintään viidelle vuodelle ja poistetaan tasapoistoina taloudellisena vaikutusajanaan.

LIKEARVO

Liikearvo vastaa sitä osaa hankintamenosta, joka ylittää konsernin osuuden 1.1.2004 jälkeen hankitun tytär-, osakkuus- tai yhteisyrityksen hankintahetken nettovarallisuuden käyvästä arvosta. 31.12.2009 asti hankintameno sisällytettiin muut välittömästi hankinnasta johtuvat menot, kuten asiantuntijoiden palkkiot. Sen sijaan 1.1.2010 jälkeen tehtyjen hankintojen osalta välittömästi hankinnasta johtuvat menot on kirjattu kuluksi. Ennen 1.1.2004 hankittujen liiketoimintojen yhdistämisen liikearvo vastaa aiemman tilinpäätösnormiston mukaista kirjanpitoarvoa, jota on käytetty IFRS:n mukaisena oletushankintamenona.

Liikearvo testataan vuosittain arvonalentumistestillä. Tätä tarkoitusta varten liikearvo kohdistetaan rahavirtaa tuottaville yksiköille. Liikearvo on kirjattu taseessa alkuperäiseen hankintameno, vähennettynä arvonalentumistappiolla. Liikearvosta ei tehdä poistoja.

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Aineettomiin hyödykkeisiin lasketaan asiakassuhteet, tavaramerkit, aktivoidut tuotekehitysmenot, patentit, tekijänoikeudet, lisenssit ja ohjelmistojen käyttöoikeudet. Aineeton hyödyke merkitään taseeseen vain, jos on todennäköistä, että hyödykkeestä johutuva odotettavissa oleva taloudellinen hyöty koituu yhtiön hyväksi ja hyödykkeen hankintameno on määritettävissä luotettavasti. Aineettomat hyödykkeet arvostetaan alkuperäiseen hankintameno vähennettynä arvonalentumistappiolla ja poistetaan tasapoistoin arvioituna taloudellisena vaikutusajanaan, joka vaihtelee kolmesta viiteentoista vuoteen.

Tavaramerkkien ja muiden aineettomien hyödykkeiden, joiden taloudellinen vaikutusaika on arvioitu rajoittamattomaksi, on arvioitu vaikuttavan rahavirtojen kerryttämiseen määrittelemättömän ajan. Useimmista tavaramerkeistä ei tehdä poistoja, koska niillä katsotaan olevan rajoittamaton taloudellinen vaikutusaika. Tavaramerkit on kirjattu taseessa alkuperäiseen hankintameno vähennettynä arvonalentumistappiolla. Aineettomat hyödykkeet, joilla on määrittelemätön taloudellinen vaikutusaika, testataan vuosittain arvonalentumisen varalta. Yrityskaupoissa hankitut aineettomat hyödykkeet arvostetaan käypään arvoon hankintahetkellä.

Arviodut taloudelliset vaikutusajat ja määrittelemätön taloudellinen vaikutusaika tarkistetaan jokaisena tilinpäätöspäivänä, ja jos ne eroavat merkittävästi aikaisemmista arvoista, poistoajoja muutetaan vastaavasti.

AINEELLISET HYÖDYKKEET

Aineelliset hyödykkeet arvostetaan alkuperäiseen hankintamenuon, vähennettynä arvonalentumistappiolla ja poistetaan tasapoistoin arvioituna taloudellisena vaikutusaiikanaan. Yrityskaupoissa hankittuihin aineellisiin hyödykkeisiin sovelletaan käypää arvoa hankintahetkellä. Maa-alueista ei tehdä poistoja, koska niillä katsotaan olevan määrittelemätön taloudellinen pitoaika.

Arvioidut taloudelliset vaikutusajat ovat seuraavat:

Rakennukset ja rakennelmat	10–25 vuotta
Koneet ja kalusto	5–10 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	3–10 vuotta

Arvioidut taloudelliset vaikutusajat tarkistetaan jokaisena tilinpäätöspäivänä ja jos ne eroavat merkittävästi aikaisemmista arvoista, poistoaikoja muutetaan vastaavasti. Tavanomaiset korjaus- ja kunnossapitomenot kirjataan kuluksi tilikaudella, jolla ne ovat syntyneet. Kooltaan merkittävien uudistus- tai perusparannushankkeiden menot kirjataan taseeseen ja poistetaan tasapoistoin niihin liittyvän päähyödykkeen jäljellä olevana taloudellisena vaikutusaiikana. Aineellisten hyödykkeiden luovutuksista ja käytöstä poistamisesta johtuvat voitot tai tappiot lasketaan saatujen nettotuottojen ja kirjanpitoarvon erotuksena. Myyntivoitot ja -tappiot sisältyvät tuloslaskelmassa liiketoiminnan muihin tuottoihin ja kuluihin.

Aineellisten hyödykkeiden poistot lopetetaan silloin, kun aineellinen hyödyke luokitellaan myytävänä olevaksi IFRS 5 Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot -standardin mukaisesti.

VIERAAN PÄÄOMAN MENOT

Vieraan pääoman menot aktivoidaan osana ehdot täyttävän hankittavan tai valmistettavan omaisuuserän hankintamenua. Muut vieraan pääoman menot kirjataan kuluksi sillä kaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet.

JULKISET AVUSTUKSET

Valtiolta tai muilta tahoilta saadut avustukset tuloutetaan tuloslaskelmaan liiketoiminnan muihin tuottoihin systemaattisella tavalla samoille tilikausille kuin ne kulut, joita ne on tarkoitettu kattamaan. Aineellisten hyödykkeiden hankintaan liittyvät avustukset tuloutetaan tasaerin omaisuuden taloudellisena käyttöaikana silloin, kun on kohtuullisen varmaa, että aineellisten hyödykkeiden hankintaan liittyvät avustukset tullaan saamaan ja että konserni täyttää avustuksen saamisen edellytykset. Taseessa avustukset vähennetään niihin liittyvän aineellisen hyödykkeen arvosta. Avustukset kirjataan oikaisemaan poistoja omaisuuden taloudellisena käyttöaikana. Tällä hetkellä konsernin kaikki avustukset on tuloutettu tuloslaskelmaan liiketoiminnan muihin tuottoihin.

AINEELLISTEN JA AINEETTOMIEN HYÖDYKKEIDEN ARVONALENTUMISET

Konserni arvioi jokaisena tilinpäätöspäivänä, onko viitteitä siitä, että jonkin aineellisen tai aineettoman hyödykkeen arvo on alentunut. Jos viitteitä on, arvioidaan kyseisestä omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Viitteitä mahdollisesta arvonalentumisesta voivat olla esimerkiksi merkittävät muutokset

markkinatilanteesta ja myyntihinnoissa, päätökset huomattavista uudelleenjärjestelyistä sekä muutokset kannattavuudessa.

Liikearvot ja aineettomat hyödykkeet, joilla on määrittelemätön taloudellinen vaikutusaiika, ja keskeneräiset aineettomat hyödykkeet testataan joka tapauksessa vuosittain. Arvonalennustestausta varten konsernin omaisuus jaetaan rahavirtaa tuottaviin yksiköihin sille alimmalle tasolle, joka on muista yksiköistä pääosin riippumaton ja jonka rahavirrat ovat erotettavissa.

Arvonalentuminen kirjataan, jos kirjanpitoarvo ylittää kerrytettävissä olevan rahamäärän. Arvonalentumisen määrä lasketaan vertaamalla omaisuuserän kirjanpitoarvoa vastaavan omaisuuserän kerrytettävissä olevaan rahamäärään. Kerrytettävissä oleva rahamäärä perustuu pääsääntöisesti tulevaisuuden diskontattuihin nettokassavirtoihin, jotka vastaavan omaisuuserän avulla on saatavissa. Diskonttokorkona käytetään ennen veroa määritettyä korkoa, joka kuvastaa markkinoiden näkemystä rahan aika-arvosta ja omaisuuserään liittyvistä riskeistä.

Arvonalentumistappio kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan. Mikäli arvonalentumistappio kohdistuu rahavirtaa tuottavaan yksikköön, se kohdistetaan ensin vähentämään rahavirtaa tuottavalle yksikölle kohdistettua liikearvoa ja tämän jälkeen vähentämään muita yksikön omaisuuseriä tasasuhteisesti. Arvonalentumistappion kirjaamisen yhteydessä poistojen kohteena olevan omaisuuserän taloudellinen vaikutusaiika arvioidaan uudelleen. Aikaisemmin tehty arvonalentumiskirjaus perutaan, jos kerrytettävissä olevassa rahamäärässä on tapahtunut muutos. Arvonalentumiskirjauksen peruuttaminen ei kuitenkaan saa johtaa korkeampaan kirjanpitoarvoon, kuin mikä taseessa olisi ollut, jos arvonalentumista ei olisi aikaisempina vuosina kirjattu. Liikearvoon tehtyä arvonalentumista ei peruuteta.

MYYTÄVÄNÄ OLEVAT OMAISUUSERÄT

Pitkäaikaiset omaisuuserät (tai luovutettavien erien ryhmä) luokitellaan myytävänä oleviksi, mikäli niiden kirjanpitoarvoa vastaava määrä tulee kertymään pääasiassa omaisuuserän myynnistä jatkuvan käytön sijaan. Myytävänä olevaksi luokittelun edellytyksien katsotaan täyttyvän, kun myynti on erittäin todennäköinen ja omaisuuserä (tai luovutettavien erien ryhmä) on välittömästi myytävissä nykyisessä kunnossaan yleisin ja tavanomaisin ehdoin, kun johto on sitoutunut myyntiin ja myynnin odotetaan tapahtuvan vuoden kuluessa luokittelusta.

Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät (tai luovutettavien erien ryhmään kuuluvat omaisuuserät) arvostetaan kirjanpitoarvoon tai sitä alempaan käypään arvoon arvioiduilla myynnistä syntyvillä menoilla vähennettynä. Kun omaisuuserä on luokiteltu myytävänä olevaksi omaisuuseräksi tai kuuluu luovutettavien erien ryhmään, siitä ei tehdä poistoja. Mikäli luokittelukriteeri ei täyty, perutaan luokittelu ja omaisuuserä arvostetaan luokittelua edeltäneeseen tasearvoon vähennettynä poistoilla ja arvonalennuksilla tai sitä alempaan kerrytettävissä olevaan rahamäärään. Myytävänä olevaksi luokiteltu pitkäaikainen omaisuuserä sekä myytävänä olevaksi luokiteltu luovutettavien erien ryhmään kuuluvat omaisuuserät esitetään taseessa erillään muista omaisuuseristä.

VOUKRASOPIMUKSET

Konserni vuokralle ottajana

Aineellisten hyödykkeiden vuokrasopimukset, joilla konsernille siirtyy olennainen osa omistamiselle ominaisista eduista ja riskeistä, luokitellaan rahoitusleasing-sopimuksiksi. Rahoitusleasing-sopimukset merkitään taseeseen sopimuksen alkaessa varoiksi

määrään, joka on yhtä suuri kuin hyödykkeen käypä arvo sopimuksen alkamishetkellä, tai sitä alempaan vähimmäisvuokrien nykyarvoon.

Maksettavat leasingvuokrat jaetaan rahoituskuluun ja velan vähennykseen vuokra-aikana siten, että tilikausittain jäljellä olevalle velalle muodostuu samansuuruinen korkoprosentti. Vastaavat leasingvuokravastuut sisältävät rahoituskustannuksilla vähennettyä korollisiin velkoihin. Rahoituksen korko-osuus kirjataan tuloslaskelmaan leasingsopimuksen aikana. Rahoitusleasingillä vuokratut aineelliset hyödykkeet poistetaan joko suunnitelman mukaan taloudellisena käyttöaikana tai sitä lyhyemmän leasing-sopimuksen keston aikana.

Aineellisten hyödykkeiden vuokrasopimukset, joissa vuokranantajalle jää kaikki omistamiselle ominaiset edut ja riskit, luokitellaan muiksi vuokrasopimuksiksi. Muiden vuokrasopimuksien vuokrat merkitään kuluiksi tasasuuruksina erinä vuokra-ajan kuluessa. Saadut kannustimet on vähennetty maksetuista vuokrista hyödyn ajallisen jakautumisen perusteella.

Tällä hetkellä konsernilla ei ole muita järjestelyitä, jotka sisältävät vuokrasopimuksen.

Konserni vuokralle antajana

Ne vuokrasopimukset, joissa konserni toimii vuokralle antajana, on luokiteltu muiksi vuokrasopimuksiksi. Tällöin vuokralle annetut hyödykkeet sisältyvät taseeseen luonteensa mukaisesti aineellisiin hyödykkeisiin. Ne poistetaan taloudellisen vaikutusajan kuluessa, kuten vastaavat omassa käytössä olevat aineelliset hyödykkeet. Vuokra-tuotot kirjataan tasaerinä tuloslaskelmaan vuokra-ajan kuluessa.

RAHOITUSVARAT

Konserni luokittelee rahoitusvarat käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin, eräpäivään asti pidettäviin rahoitusvaroihin, lainoihin ja muihin saamisiin, myytävissä oleviin rahoitusvaroihin sekä suojauslaskennan alaisiin johdannaisiin, jotka täyttävät tehokkuusvaatimukset. Konserni tekee rahoitusvarojen luokitteluun liittyvät päätökset ostohetkellä ja arvioi luokitusta vuosittain. Rahoitusvaroja sisältyy pitkä- ja lyhytaikaisiin varoihin ja ne voivat olla korollisia ja korottomia.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat -ryhmään kuuluvat kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat sekä rahoitusvarat, jotka luokitellaan alkuperäisen kirjaamisen tapahtuessa käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi (käyvän arvon vaihtoehdon soveltaminen). Konsernilla ei ole rahoitusvaroja, joissa olisi sovellettu käyvän arvon vaihtoehtoa. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat on tarkoitettu myytäväksi lyhyellä aikavälillä. Konsernin kaikki valuuttajohdannaiset, jotka eivät täytä suojauslaskennan ehtoja, on luokiteltu kaupankäyntitarkoituksessa pidettäväksi. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat arvostetaan käypään arvoon. Käyvän arvon muutoksista johtuvat sekä realisoitumattomat että realisoituneet voitot ja tappiot kirjataan tuloslaskelmaan.

Eräpäivään asti pidettävät rahoitusvarat ovat sellaisia johdannaisvaroihin kuulumattomia rahoitusvaroja, joihin liittyvät maksusuoritukset ovat kiinteitä tai määritettävissä, jotka erääntyvät määrättyinä päivinä ja jotka yhtiöllä on vakaa aikomus ja kyky pitää eräpäivään asti. Ne arvostetaan hankintamenuon efektiivisen koron menetelmää käyttäen.

Lainat ja muut saamiset ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia varoja, joihin liittyvät maksut ovat kiinteät tai määriteltävissä ja joita ei noteerata toimivilla markkinoilla. Lainat ja muut saamiset esitetään taseessa jaksotettuun hankintamenuon käyttäen efektiiv-

visen koron menetelmää. Mahdolliset transaktiokulut sisällytetään alkuperäiseen hankintamenuon vähennettynä arvonalentumisilla. Tuotot ja kulut kirjataan tuloslaskelmaan kun kyseiset lainat ja muut saamiset kirjataan pois taseesta, arvonalentuessa ja normaalin lyhennysprosessin myötä.

Muut rahoitusvarat luokitellaan myytävissä oleviin rahoitusvaroihin. Myytävissä olevat rahoitusvarat arvostetaan käypään arvoon käyttäen noteerattuja markkinahintoja ja -kursseja, kassavirtojen nykyarvomenetelmää ja soveltuvia arvonmääritysmalleja. Ne listaamattomat osakkeet, joiden käypää arvoa ei voida luotettavasti määrittää, kirjataan hankintamenuon arvonalennuksilla oikaistuna. Myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon muutokset kirjataan muihin laajan tuloksen eriin verovaikutus huomioon ottaen. Käyvän arvon muutokset siirretään muista laajan tuloksen eristä tuloslaskelmaan silloin, kun rahoitusvara myydään tai kun sen arvo on alentunut siten, että rahoitusvarasta tulee kirjata arvonalentumistappio. Myytävissä olevien sijoitusten ostot ja myynnit kirjataan kaupantekopäivänä.

JOHDANNAISET JA SUOJAUSLASKENTA

Konsernilla on rahoitusmarkkinariskejä erityisesti valuuttakurssiriskiin ja korkoriskiin liittyen. Rahoitusriskien suojaamiseen käytetään ajoittain johdannaisia. Kaikki johdannaiset kirjataan käypään arvoon kaupantekopäivänä ja myöhemmin ne arvostetaan käypään arvoon jokaisena tilinpäätöspäivänä. Käyvän arvon määrittely perustuu noteerattuihin markkinahintoihin ja -kursseihin, rahavirtojen diskonttaukseen ja optioiden arvonmääritysmalleihin. Instrumenttien käyvät arvot saadaan vastapuolena olevalta pankilta tai lasketaan vastaamaan sen hetkistä markkinahintaa. Konsernilla ei ole ketyttyä johdannaisia.

Osa johdannaisista voidaan määritellä suojausinstrumenteiksi ja tällöin niihin sovelletaan suojauslaskentaa. Konserni dokumentoi suojauslaskentaa aloittaessaan suojaattavan kohteen ja suojausinstrumenttien välisen suhteen sekä konsernin riskienhallinnan tavoitteet ja suojaukseen ryhtymisen strategian. Suojauksen dokumentointi sisältää suojausinstrumentin, suojaattavan erän tai liiketoimen määrittämisen, suojausriskin kuvauksen sekä arvion suojaussuhteiden tehokkuudesta. Suojaussuhteiden odotetaan kumoavan suojaattavasta riskistä johtuvat käyvän arvon ja rahavirtojen muutokset erittäin tehokkaasti ja suojauksia arvioidaan jatkuvasti tilikauden aikana sen todentamiseksi, että suojaus on ollut erittäin tehokas niiden tilikausien ajan, joille suojaus on ollut määritetty. Suojauslaskentaa sovellettaessa suojausinstrumentin kirjanpidollinen käsittely riippuu suojaussuhteesta.

Rahavirran suojauslaskennan soveltamiskriteerit täyttävien johdannaisien käypien arvojen muutokset kirjataan muihin laajan tuloksen eriin siltä osin kuin suojaus on tehokas. Suojauksen tehottomaan osaan liittyvät käyvän arvon muutokset kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan. Muihin laajan tuloksen eriin kirjatus johdannaisen kertyneet voitot tai tappiot uudelleenluokitellaan tuloslaskelmaan sen tilikauden tuotoksi tai kuluksi, jolla suojauksen kohde kirjataan tuloslaskelmaan. Tuloslaskelmassa käyvän arvon muutokset kohdennetaan tuloslaskelmaan suojausinstrumentin luonteesta riippuen joko liiketoiminnan kuluihin, jos ne suojaavat liiketoimintaan liittyviä eräiä, tai rahoituskulujen ryhmään, jos ne suojaavat korollisia rahoituseriä.

Käyvän arvon suojauksen ehdot täyttävien johdannaispimusten käyvän arvon muutokset kirjataan tulosvaikutteisesti yhdessä suojauksen kohteena olevan omaisuus- tai velkaerän käyvän arvon muutosten kanssa suojatun riskin osalta.

Käyvän arvon muutokset johdannaisista, jotka on tehty suo-

jaustarkoituksessa, mutta joihin ei sovelleta suojauslaskentaa, kohdennetaan tuloslaskelmaan instrumentin luonteesta riippuen joko liiketoiminnan kuluihin, jos ne suojaavat liiketoimintaan liittyviä valuuttamääräisiä transaktioita, tai rahoituskulujen ryhmään, jos ne suojaavat korollisia rahoituseriä.

Taseessa johdannaisten käyvät arvot esitetään pääsääntöisesti sopimuksen maturiteetin perusteella lyhyt- tai pitkäaikaisissa korottomissa saamisissa tai veloissa. Käyvän arvon suojauksen ehdot täyttävien, suojauslaskennassa olevien monetaarisia eriä suojaavien johdannaissopimusten käyvät arvot esitetään taseessa samassa korollisten saamisten tai velkojen ryhmässä, jossa suojattava instrumenttikin esitetään.

Ulkomaisiin tytäryhtiöihin tehtyjen valuuttamääräisten netto-sijoitusten konsolidoinnissa syntyvää muuntoeroa vastaan tehtyjen valuuttasuojauksen käyvän arvon muutosten tehokas osuus kirjataan muihin laajan tuloksen eriin sisältyviin muuntoeroihin ja tehoton osuus tuloslaskelman rahoituseriin. Nettosijoituksen suojauksesta laajan tuloksen muuntoeroihin kirjatut voitot tai tappiot kirjataan tuloslaskelmaan silloin, kun ulkomaisesta yksiköstä luovutaan kokonaan tai osittain.

RAHOITUSVELAT

Rahoitusvelat luokitellaan seuraaviin ryhmiin: suojauslaskennan alaiset johdannaiset, käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat (sisältäen muut johdannaiset) sekä jaksotettuun hankintamenuon kirjattavat velat. Rahoitusvelat merkitään alun perin käypään arvoon lisättynä transaktiokustannuksilla. Seuraavina tilikausina rahoitusvelat johdannaissoveltoja lukuun ottamatta esitetään jaksotettuun hankintamenuon käyttäen efektiivisen koron menetelmää. Myös yritystodistukset arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon. Tuotot ja kulut kirjataan tuloslaskelmaan kun kyseinen velka kirjataan pois taseesta, arvon alentuessa ja normaaliien velkalyhennysten myötä.

Rahoitusveltoja sisältyy pitkä- ja lyhytaikaisiin velkoihin ja ne voivat olla korollisia ja korottomia. Yrityshankintojen tulevaisuuden tapahtumiin perustuvat lisävastikkeet luokitellaan korottomiksi rahoitusveltoiksi.

RAHOITUSERIEN KIRJAAMINEN TASEeseen JA TASEesta POIS KIRJAAMINEN

Rahoitusvarat ja -velat, paitsi johdannaiset, sekä myytävissä olevat rahoitusvarat kirjataan selvityspäivänä. Rahoitusvarat ja -velat kirjataan taseeseen vain silloin, kun konsernista tulee rahoitusinstrumenttia koskevien sopimusehtojen osapuoli.

Rahoitusvarat kirjataan pois taseesta vain silloin, kun sopimusperusteinen oikeus rahoitusvaroihin kuuluvan erän rahavirtoihin lakkaa olemasta voimassa tai kun konserni siirtää rahoitusvaroihin kuuluvan erän toiselle osapuolelle niin, että omistamiseen liittyvät riskit ja edut olennaisilta osin siirtyvät toiselle osapuolelle. Konserni poistaa rahoitusvelan tai osan rahoitusvelasta taseestaan vain silloin, kun velka on lakannut olemasta olemassa, eli kun sopimuksessa yksilöity veltoite on täytetty tai kumottu tai sen voimassaolo on lakannut.

RAHOITUSVAROJEN ARVONALENTUMISET

Konserni arvioi jokaisena tilinpäätöspäivänä onko olemassa objektiivista näyttöä yksittäisen rahoitusvaroihin kuuluvan erän tai rahoitusvarojen ryhmän arvon alentumisesta. Lainojen ja muiden saamisten arvonalentumistappio lasketaan omaisuuserän kirjan-

pitoarvon ja kyseisen rahoitusvaroihin kuuluvan erän alkuperäisellä efektiivisellä korolla diskontattujen arvioitujen vastaisten rahavirtojen nykyarvon erotuksena. Myytävissä olevien rahoitusvarojen arvonalentumistappio lasketaan hankintamenuon ja tarkasteluhetken käyvän arvon erotuksena, vähennettynä kyseisestä rahoitusvaroihin kuuluvasta erästä aikaisemmin tuloslaskelmaan kirjatulla arvonalentumistappioilla. Sellaisen noteeraamattoman oman pääoman ehtoisen instrumentin, jota ei merkitä taseeseen käypään arvoon, koska sen käypä arvo ei ole luotettavasti määritettävissä, arvonalentumistappio määritetään rahoitusvaroihin kuuluvan erän kirjanpitoarvon ja vastaavanlaisen rahoitusvaroihin kuuluvan erän tarkasteluhetken markkinatuotolla diskontattujen arvioitujen vastaisten rahavirtojen nykyarvon erotuksena.

Kaikki arvonalentumiskirjaukset kirjataan tuloslaskelmaan. Myytävissä olevien rahoitusvarojen muihin laajan tuloksen eriin kirjattu kertynyt tappio siirretään tuloslaskelmaan luokittelusta johtavana oikaisuna silloin, kun sijoitus myydään tai kun arvon-alentuminen on pysyvä.

Aikaisemmin kirjattu arvonalentumistappio voidaan peruuttaa, mikäli peruutuksen voidaan objektiivisesti katsoa liittyvän arvonalentumisen kirjaamisen jälkeiseen tapahtumaan. Jaksotettuun hankintamenuon kirjattavien rahoitusvarojen ja myytävissä oleviin rahoitusvaroihin luokiteltujen vieraan pääoman ehtoisten instrumenttien arvonalentumistappiot perutaan tuloslaskelman kautta. Myytävissä oleviin rahoitusvaroihin luokiteltujen oman pääoman ehtoisten sijoitusten arvonalentumistappioiden peruuntuminen kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Sellaisen noteeraamattoman oman pääoman ehtoisen instrumentin, jota ei merkitä taseeseen käypään arvoon, koska sen käypä arvo ei ole luotettavasti määritettävissä, arvonalentumistappiota ei saa peruuttaa.

VAIHTO-OMAISSUUS

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenuon tai sitä alempana nettorealisointiarvoon. Hankintamenu määritetään FIFO-menetelmää (first-in, first-out) käyttäen tai vaihtoehtoisesti painotetun keskihinnan menetelmällä, mikäli se johtaa likimain samaan lopputulokseen kuin FIFO-menetelmä. Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden hankintamenuon sisällytetään raaka-aineiden hankintakulut, välittömät valmistuspalkat, poistot, muut välittömät valmistuskulut sekä osuus valmistuksen yleiskustannuksista, mutta ei vieraan pääoman kuluja. Nettorealisointiarvo on tavanomaisessa liiketoiminnassa saatava myyntihinta vähennettynä tuotteiden valmiiksi saattamisesta johtuvilla menoilla ja arvioituilla myynnin toteuttamiseksi välttämättömillä menoilla. Vaihto-omaisuus esitetään epäku-ran-ttiudesta ja hitaasti kiertävästä vaihto-omaisuudesta johtuvalla nettorealisointivarauksella vähennettynä.

MYNTISAAMISET

Myyntisaamiset arvostetaan niiden odotettuun realisointiarvoon, joka on alkuperäinen laskutusarvo vähennettynä luottotappiovarauksilla. Myyntisaamisista tehdään luottotappiovaraus kun on olemassa perusteltu näyttö (kuten myyntisaamisten merkittävä viivästytminen sekä epäonnistuneet perintätoimenpiteet tai asiakkaan tunnetuista talousvaikeuksista johtuva korkeampi todennäköisyys maksukyvyttömyydelle), että kaikkia saamia ei saada alkuperäisin ehdoin. Arvio ja päätös luottotappiovarauksista tehdään yksiköissä tapauskohtaisesti.

OMAN PÄÄOMAN EHTOINEN JOUKKOVELKAKIRJALAINA (HYBRIDILAINA)

Oman pääoman ehtoinen joukkovelkakirjalaina on hybridilaina, joka esitetään konsernitilinpäätöksessä omana pääomana. Hybridilaina on heikommassa etusija-asemassa kuin konsernin muut velkasitoumukset. Sen etusija-asema on kuitenkin muita omaan pääomaan luettavia erää parempi. Hybridilainan korot maksetaan, jos yhtiökokous päättää jakaa osinkoa. Jos osinkoa ei jaeta, päättää konserni mahdollisesta koron maksusta erikseen. Maksamattomat korot kumuloituvat. Hybridilainan haltijoilla ei ole osakkeenomistajalle kuuluvia oikeuksia, määräysvaltaa tai äänestys-oikeutta yhtiökokouksessa.

RAHAVARAT

Rahavarat koostuvat käteisvaroista, lyhytaikaisista pankkitalutuksista sekä muista lyhytaikaisista erittäin likvideistä sijoituksista, joiden maturiteetti on korkeintaan kolme kuukautta. Pankeista saadut tililuotot sisältyvät taseen lyhytaikaisiin korollisiin lainoihin.

OMAT OSAKKEET

Konsernin hankkimat omat osakkeet niihin suoraan liittyvine menoineen kirjataan konsernitilinpäätöksessä oman pääoman vähennykseksi kaupankäyntipäivänä. Omien osakkeiden hankinta ja luovutus sekä niihin liittyvät kuluerät esitetään oman pääoman muutoksena.

VARAUKSET

Varaus merkitään taseeseen, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena olemassa oleva oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite ja on todennäköistä, että veloitteen täyttämisen edellyttää taloudellista suoritusta tai aiheuttaa taloudellisen menetyksen ja veloitteen määrä on luotettavasti arvioitavissa. Jos osasta veloitetta on mahdollista saada korvaus joltakin kolmannelta osapuolelta, korvaus kirjataan erilliseksi omaisuus-eräksi, mutta vasta siinä vaiheessa, kun korvauksen saaminen on käytännössä varmaa. Varaukset arvostetaan veloitteen kattamiseksi vaadittavien menojen nykyarvoon. Nykyarvon laskennassa käytetty diskonttaustekijä valitaan siten, että se kuvastaa markkinoiden näkemystä tarkasteluhetken rahan aika-arvosta ja veloitteeseen liittyvästä riskistä.

Takuuvaraus kirjataan, kun takuuehdon sisältävä tuote myydään. Takuuvarauksen suuruus perustuu kokemukseräiseen tietoon takuumenojen toteutumisesta. Uudelleenjärjestelyvaraus kirjataan, kun konserni on laatinut yksityiskohtaisen uudelleenjärjestelysuunnitelman ja aloittanut suunnitelman toimeenpanon tai tiedottanut asiasta.

SÄHKÖ- JA ELEKTRONIIKKALAITEROMU

Konserni toimii sellaisten sähkö- ja elektroniikkalaitteiden jakelijana, josta on annettu Euroopan unionin direktiivi. Odotetut kustannukset kirjataan muihin liiketoiminnan kuluihin ja lyhytaikaisiin korottomiin velkoihin.

TYÖSUHDE-ETUUKSET

Työsuhde-etuuksista johtuvat velvoitteet

Konserniyhtiöillä on useita eläkejärjestelyitä, jotka perustuvat paikallisiin olosuhteisiin ja käytäntöihin. Nämä eläkejärjestelyt luokitellaan joko maksu- tai etuuspohjaisiksi järjestelyiksi. Maksupohjaisista eläkejärjestelyistä suoritettavat maksut kirjataan kuluksi sen tilikauden tuloslaskelmaan, johon ne kohdistuvat.

Etuuspohjaisissa järjestelyissä eläkekustannukset on laskettu käyttäen ennakoitua etuus-oikeusyksikköön perustuvaa menetelmää, jossa eläkekustannukset on kirjattu tuloslaskelmaan kuluksi jakamalla kokonaiskustannus työntekijöiden jäljellä olevalle palvelusajalle vakuutusmatemaatikkojen vuosittain laatimien vakuutusmatemaattisten laskelmien mukaisesti. Eläkevastuuna esitetään tulevien arvioitujen eläkemaksujen nykyarvo. Taseeseen kirjattavan eläkevelvoitteen nykyarvosta vähennetään eläkejärjestelyyn kuuluvat varat tilinpäätöspäivän käypään arvoon arvostettuina. Vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot kirjataan muihin laajan tuloksen eriin täysimääräisinä sillä kaudella, jonka aikana ne syntyvät. Takautuvaan työsuorituksen perustuvat menot kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan.

Osakeperusteiset maksut

Osakeperusteiset kannustusjärjestelmät arvostetaan käypään arvoon niiden myöntämispäivänä ja kirjataan kuluksi oikeuden syntymisjakson ajalle ja vastaava oikaisu tehdään omaan pääomaan tai velkoihin. Käteisvaroina maksettavat osakeperusteiset kannustusjärjestelmät uudelleenarvostetaan käypään arvoon jokaisessa tilinpäätöksessä ja velan käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan. Osakeperusteisten kannustusjärjestelmien tulosvaikutus esitetään tuloslaskelmassa työsuhte-etuuksista aiheutuissa kuluissa.

Osakeperusteisten kannustusjärjestelmien myöntämishetkellä määritetty kulu perustuu konsernin arvioon siitä optioiden tai osakepalkkioiden määrästä, joihin oletetaan syntyvän oikeus oikeuden syntymisajanjakson lopussa. Myöntämispäivä on päivä, jona yhtiö ja vastapuoli sopivat osakeperusteisesta järjestelystä ja jona molemmilla osapuolilla on yhteisymmärrys kaikista järjestelyn ehtoista. Optio-oikeudet arvostetaan käypään arvoon käyttäen Black-Scholes -optioiden arvostusmenetelmää. Ei-markkinaperusteisten ehtojen vaikutuksia ei sisällytetä option käypään arvoon, mutta ne on otettu huomioon optioiden lukumäärässä, joiden odotetaan toteutuvan. Yhtiö tarkastelee säännöllisin väliajoin tehtyjä oletuksia ja tarkastaa arvioitaan lopullisesta osakeperusteisten palkkioiden määrästä. Arvioiden muutokset kirjataan tuloslaskelmaan ja vastaava oikaisu tehdään omaan pääomaan tai velkoihin.

Kun osakeoptio-oikeuksia käytetään, osakemerkintöjen perusteella saadut rahasuoritukset (mahdollisilla transaktiokuluilla oikaistuna) kirjataan sijoitetun vapaan pääoman rahastoon.

OSINKO

Hallituksen esittämää osinkoa ei ole vähennetty jakokelpoisesta pääomasta ennen yhtiökokouksen hyväksyntää.

OSAKEKOHTAINEN TULOS

Osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla kauden tulos kunkin kauden keskimääräisellä osakemäärällä. Jos takaisin ostettuja omia osakkeita on, niiden keskimääräinen määrä on vähennetty ulkona olevien osakkeiden keskimääräisestä lukumäärästä.

Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos on laskettu takaisin ostettujen osakkeiden menetelmällä (treasury stock method). Siinä optiot oletetaan käytetyiksi tilikauden alussa tai sen jälkeisenä liikkeeseenlaskupäivänä ja saaduilla varoilla oletetaan ostetun omia osakkeita tilikauden keskimääräisellä markkinahinnalla. Ulkona olevien osakkeiden painotetun keskimääräisen lukumäärän lisäksi jakajaan sisällytetään optioiden oletetusta käytöstä tulevat lisäosakkeet. Osakeoptioiden käyttöä ei oteta huomioon osakekohtaista tulosta laskettaessa, jos optiolle määritetty merkintähinta ylittää osakkeiden keskimääräisen markkinarvon kauden aikana. Osakeoptioilla on laimentava vaikutus, jos osakkeiden kauden keskimääräinen markkinahinta ylittää optioille määritetyn merkintähinnan.

LIKEVOITTO

IAS 1 (Tilinpäätöksen esittäminen) ei määrittele liikevoiton käsitettä. Konserni on määritellyt sen seuraavasti: Liikevoitto saadaan lisäämällä liikevaihtoon muut liiketoiminnan tuotot sekä osuudet osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta, vähentämällä myynnin suorat kulut oikaistuna varaston muutoksella ja omaan käyttöön valmistuksesta syntyneillä kustannuksilla, vähentämällä työsuhte-etuksiin liittyvät kulut, poistot ja mahdolliset arvonalentumiset sekä muut liiketoiminnan kulut. Kurssierot ja johdannaisten käypien arvojen muutokset sisältyvät liikevoittoon mikäli ne liittyvät liiketapahtumiin, muuten ne kirjataan rahoitus-tuottoihin ja -kuluihin.

RAHAVIRTUALASKELMA

Rahavirtalaskelmassa kuvatut rahavarat koostuvat käteis-varoista, lyhytaikaisista pankkitalletuksista sekä muista lyhytaikaisista erittäin likvideistä sijoituksista, joiden maturiteetti on korkeintaan kolme kuukautta. Liiketoiminnan rahavirta on esitetty epäsuoraa esittämistapaa noudattaen. Kaikki tilikauden aikana maksetut verot on esitetty liiketoiminnan rahavirrassa, ellei niitä voida erityisesti kohdistaa investointien tai rahoituksen rahavirtoihin. Realisoitumattomat valuuttakurssimuutokset ulkomaan- rahan määräisinä pidettävistä rahavaroista on esitetty erillisellä rivillä ennen rahavaroja tilikauden lopussa, erillään liiketoiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirroista.

VERTAILUKELPOINEN LIIKEVOITTO JA VERTAILUKELPOISUUTEEN VAIKUTTAVAT ERÄT

Konserni esittää vaihtoehtoisia tunnuslukuja kuvaamaan liike-toimintansa taloudellista kehitystä ja parantaakseen vertailukelpoisuutta eri kausien välillä. Vertailukelpoinen liikevoitto on liikevoitto ilman realisoitumattomien operatiivisia eriä suojaavien valuuttajohdannaisten markkina-arvostuksia sekä muita vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä, jotka sisältävät olennaiset uudeleennjärjestelykustannukset, arvonalentumiset, liiketoimintahankinnoista ja -luovutuksista syntyvät tuotot ja kulut, vakuutus-korvaukset sekä muut ei-operatiiviset erät.

JOHDON HARKINTAA EDELLYTTÄVÄT LAATIMISPERIAATTEET JA ARVIOIHIN LIITTYVÄT KESKEISET EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Tilinpäätöksen laadinta kansainvälisen tilinpäätöskäytännön (IFRS) mukaan edellyttää johdon tekevän arvioita ja oletuksia, jotka vaikuttavat konsernitilinpäätöksessä ja sen liitetiedoissa raportoituihin eriin. Toteutumat voivat poiketa näistä arvioista. Lisäksi joudutaan käyttämään harkintaa sovellettaessa tilinpäätöksen laadintaperiaatteita. Johdon arviot ja oletukset perustuvat historialliseen kokemukseen ja tulevaisuuden ennusteisiin, joita arvioidaan jatkuvasti. Mahdolliset arvioiden ja olettamusten muutokset merkitään kirjanpitoon sillä tilikaudella, jonka aikana arvioita tai olettamuksia korjataan, ja kaikilla tämän jälkeisillä tilikausilla.

Konsernissa keskeiset tulevaisuutta koskevat oletukset ja sellaiset tilinpäätöspäivän arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät, jotka aiheuttavat riskin varojen ja velkojen kirjanpitoarvojen muuttumisesta olennaisesti seuraavan tilikauden aikana, ovat seuraavat:

Yrityshankintojen käyvän arvon määrittäminen

Sekä yhtiö että tarvittaessa ulkopuolinen neuvonantaja ovat arvioineet hankittujen käyttö pääoman ja aineellisten hyödykkeiden käypiä arvoja. Immateriaalioikeuksien (tavara- ja tuotemerkit, patentit ja teknologia) ja asiakassuhteiden ja -tietojen käyvän arvon määrittäminen perustuu hyödykkeiden diskontattuihin kassavirtoihin.

Arvonalentumistestaus

Konserni arvioi jokaisena tilinpäätöspäivänä, onko viitteitä siitä, että jonkin aineellisen tai aineettoman hyödykkeen arvo on alenunut. Liikearvot ja aineettomat hyödykkeet, joilla on määrittelemätön taloudellinen vaikutusaika, ja keskeneräiset aineettomat hyödykkeet testataan vuosittain. Arvonalentumistestausta varten konsernin omaisuus jaetaan rahavirtaa tuottaviin yksiköihin sille alimmalle tasolle, joka on muista yksiköistä pääosin riippumaton ja jonka rahavirrat ovat erotettavissa. Arvonalentuminen kirjataan, jos kirjanpitoarvo ylittää kerrytettävissä olevan rahamäärän. Kerrytettävissä oleva rahamäärä perustuu pääsääntöisesti tulevaisuuden diskontattuihin nettokassavirtoihin, jotka vastaavan omaisuuserän avulla on saatavissa. Näiden laskelmien laatiminen edellyttää arvioiden käyttämistä.

Verot

Konserni arvioi tilinpäätösten yhteydessä erityisesti laskennallisten verosaamisten kirjausperiaatteet. Laskennallinen vero lasketaan velkamenetelmän mukaisesti kaikista kirjanpidon ja verotuksen välisistä väliaikaisista eroista tilinpäätöshetkellä voimassa olevia verokantoja käyttäen. Merkittävimmät väliaikaiset erot syntyvät aineellisten hyödykkeiden poistoeroista, hankittujen yhtiöiden nettovarallisuuden arvostamisesta käypään arvoon, sisäisistä varastokatteista, etuusperusteisista järjestelyistä, varastoista ja muista varauksista, tilinpäätössiirroista sekä käyttämättömistä verotuksellisista tappioista. Väliaikaisista eroista kirjataan laskennallinen vero siihen määrään asti, kuin on todennäköistä, että se voidaan hyödyntää tulevaisuudessa syntyvää verotettavaa tuloa vastaan. Laskennallisten verosaamisten hyödyntämismahdollisuutta arvioidaan ja sitä oikaistaan siltä osin kuin mahdollisuus sen hyödyntämiseen on epätodennäköinen. Konserni arvioi tilinpäätöksen yhteydessä onko tytäryhtiöiden voitonjako sen määräysvallassa ja todennäköistä, ja kirjaa siitä laskennallisen verovelan sen mukaisesti.

Etuuspohjaiset velvoitteet

Etuuspohjaisissa järjestelyissä kustannukset on laskettu käyttäen ennakoitua etuusoikeusyksikköön perustuvaa menetelmää. Työsuhde-etuuksiin liittyvien kulujen ja velkojen laskennassa käytetään useita tilastollisia ja muita vakuutusmatemaattisia tekijöitä kuten diskonttokorko, palkkatason nousu ja vuotuinen inflaatio. Käytetyt tilastolliset tekijät voivat poiketa toteutuneesta kehityksestä. Vakuutusmatemaattisten tekijöiden muutosten vaikutus kirjataan muihin laajan tuloksen eriin sillä kaudella, jonka aikana ne syntyvät. Tällä voi olla pieni vaikutus konsernin tilikauden laajaan tulokseen.

Varaukset

Varauksen kirjaamisajankohta perustuu johdon arvioon siitä, milloin oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite on syntynyt ja on todennäköistä, että velvoitteen täyttäminen edellyttää taloudellista suoritusta tai aiheuttaa taloudellisen menetyksen ja velvoitteen määrä on luotettavasti arvioitavissa.

Hyperinflaatio

Konsernilla voi olla toimintoja maissa, joissa vaikuttaa hyperinflaatio. Hyperinflaatiomaaksi luokiteltuun maahan rekisteröityjen tytäryrityksien tilinpäätökset oikaistaan IAS 29:n (Taloudellinen raportointi hyperinflaatiomaissa) mukaisesti, mikäli oikaisun vaikutus on konsernitilinpäätöksen kannalta olennainen.

LUKUJEN ESITTÄMINEN JA PYÖRISTYS

Tilinpäätöstiedot esitetään miljoonina euroina. Kaikki tilinpäätöstaulukoiden luvut on pyöristetty, minkä vuoksi yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetystä summaluvusta. Tunnusluvut on laskettu käyttäen tarkkoja lukuja.

Tilinpäätöksessä 0,0 milj. euroa tarkoittaa, että luku on itseisarvoltaan alle 50 000 euroa. Jos nimikkeen määrä on 0 euroa, se esitetään tyhjänä soluna.

2 SEGMENTTI-INFORMAATIO

Rapala-konsernia johdetaan yhtenä kokonaisuutena, kalastustarvikkeiden sekä metsästys-, ulkoilu- ja talviurheiluvälineiden valmistus-, hankinta- ja jakeluyksiköiden yhtenäisenä ketjuna. Johtamisen perusyksikkö on yksittäinen tytäryhtiö, joka toimii yhdellä tai useammalla toimintaketjun osa-alueella. Johtoryhmässä on jokaisen tytäryhtiön ja liiketoiminnan edustaja. Konsernia ei johdeta itsenäisinä divisioonina vaan yhtenä kokonaisuutena. Konsernin toimitusjohtaja yhdessä hallituksen kanssa on ylin päätöksentekijä.

Konsernin toimintojen integroituneesta luonteesta huolimatta konsernin johdon lähestymistapa eroaa yksiköiden käsittelemien tuotteiden luonteen ja alkuperän mukaan. Eri tuotteiden strateginen ja operatiivinen rooli eroaa riippuen siitä, ovatko myytävät tuotteet konsernin itsensä valmistamia, alihankintana omilla tuotemerkeillä valmistettuja vai kolmansien osapuolien valmistamia ja konsernin edustamia ja jakelemia, tai ovatko tuotteet osa konsernin kalastusliiketoimintaa vai kalastusta tukevia muita tuoteryhmiä. Erot tuotteiden luonteen ja alkuperän välillä muodostavat perustan konsernin toimintasegmenteille.

Konsernin toimintasegmentit ovat Konsernin kalastustuotteet, Konsernin muut tuotteet ja Kolmansien osapuolien tuotteet. Konsernin kalastustuotteet ja Konsernin muut tuotteet muodostavat yhdessä raportoitavan segmentin Konsernin tuotteet. Konsernin kalastustuotteet ovat konsernin itsensä valmistamia tai alihankkijoiden tuottamia, konsernin omien tuotemerkkien alla myytäviä kalastustarvikkeita. Konsernin kalastustuotteet sisältävät uistimet ja syötit, koukut, siimat ja kalastajan tarvikkeet. Konsernin muut tuotteet sisältävät konsernin omat talviurheiluun ja muuhun liiketoimintaan liittyvät tuotteet. Kolmansien osapuolien tuotteet sisältävät konsernin ulkopuoliset kalastus-, metsästys-, ulkoilu- ja talviurheilutuotteet, joihin käytetään samaa jakeluverkostoa kuin Konsernin kalastustuotteisiin ja Konsernin muihin tuotteisiin.

Konserni on muuttanut segmenttien tuloksellisuuden arvioinnin perusteita oikaisemalla liikevoitosta vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät. Konsernissa segmenttien tuloksellisuuden arviointi perustuu segmenttien liikevaihtoon, vertailukelpoiseen liikevoittoon ja varoihin. Vertailukelpoisesta liikevoitosta on oikaistu realisoitumattomien operatiivisia eriä suojaavien valuuttajohdannaisten markkina-arvostukset sekä muut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät, jotka sisältävät olennaiset uudelleenjärjestelykustannukset, arvonalentumiset, liiketoimintahankinnoista ja -luovutuksista syntyvät tuotot ja kulut, vakuutuskorvaukset sekä muut ei-operatiiviset erät. Vaihtoehtoisten tunnuslukujen määritelmät on esitetty tunnuslukujen laskentakaavoissa sivulla 46. Muut segmenteistä raportoidut luvut ovat yhdenmukaisia IFRS-laskentaperiaatteiden kanssa. Raportoitavat segmentit vastaavat tilinpäätöksessä 2016 esitettyjä segmenttejä.

Mahdolliset segmenttien väliset liiketapahtumat on hinnoiteltu markkinaehtoisesti.

RAPORTOITAVAT SEGMENTIT

2017

MILJ. EUR	KONSERNIN TUOTTEET	KOLMANSIEN OSAPUOLIIEN TUOTTEET	RAPORTOITAVAT SEGMENTIT YHTEENSÄ
Liikevaihto	168,8	84,5	253,3
Poistot ja arvonalentumiset	-5,9	-1,0	-6,9
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten voitosta (sisältyy liikevoittoon)	0,0	0,0	0,0
Vertailukelpoinen liikevoitto	13,0	-1,6	11,4
Segmenttien varat			
Korottomat varat	204,8	50,4	255,3
Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	0,0		0,0
Segmenttien varat yhteensä	204,8	50,4	255,3
Investoinnit	5,4	0,6	6,0

2016

MILJ. EUR	KONSERNIN TUOTTEET	KOLMANSIEN OSAPUOLIIEN TUOTTEET	RAPORTOITAVAT SEGMENTIT YHTEENSÄ
Liikevaihto	172,1	88,5	260,6
Poistot ja arvonalentumiset	-6,0	-1,0	-6,9
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten voitosta (sisältyy liikevoittoon)	0,0	-0,1	-0,1
Vertailukelpoinen liikevoitto	17,4	1,4	18,8
Segmenttien varat			
Korottomat varat	226,3	55,1	281,4
Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	0,0	0,0	0,0
Segmenttien varat yhteensä	226,3	55,1	281,4
Investoinnit	7,7	0,7	8,4

TÄSMÄYTYSLASKELMAT

MILJ. EUR	2017	2016
Liikevaihto		
Raportoitavien segmenttien liikevaihto yhteensä	253,3	260,6
Konsernin liikevaihto	253,3	260,6
Vertailukelpoinen liikevoitto		
Raportoitavien segmenttien vertailukelpoinen liikevoitto yhteensä	11,4	18,8
Operatiivisten valuuttajohdannaisten markkina-arvostukset	-0,3	-1,6
Muut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	-2,3	-10,0
Konsernin raportoitu liikevoitto yhteensä	8,9	7,2
Konsernin rahoitustuotot ja -kulut	-3,2	-5,0
Konsernin voitto ennen veroja	5,6	2,2
Muut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät		
Uudelleenjärjestelyt		
Konsernin johtohenkilöihin kohdistuvat uudelleenjärjestelyt	-1,1	
Indonesian uistintehtaan uudelleenjärjestely	-0,8	
Ranskan uudelleenjärjestely	-0,3	-0,7
Kaakkois-Aasian jakeluliiketoiminnan uudelleenjärjestely		-0,2
Suomen uudelleenjärjestely	-0,1	
Muut uudelleenjärjestelykustannukset	-0,1	-0,2
Vakuutuskorvaukset	0,2	0,6
Vaihto-omaisuuden markkina-arvovaruksen uudelleenmäärittely		-9,2
Muut erät	-0,2	-0,3
Muut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät yhteensä	-2,3	-10,0
Varat		
Raportoitavien segmenttien varat yhteensä	255,3	281,4
Kohdistamattomat korolliset varat	10,3	34,7
Konsernin varat yhteensä	265,6	316,1

MAANTIEEELLISET JA KOKO YHTEISÖÄ KOSKEVAT TIEDOT

Konserni toimii neljällä maantieteellisellä alueella, jotka ovat Pohjois-Amerikka, Pohjoismaat, muu Eurooppa ja muut maat. Ulkoinen liikevaihto ja pitkäaikaiset varat on esitetty eriteltynä maittain, joiden osuus kokonaisuudesta on merkittävä.

Pitkäaikaiset varat sisältävät konsernin pitkäaikaiset varat poislukien rahoitusvarat ja laskennalliset verosaamiset.

Konsernin asiakaskunta koostuu laajasta määrästä asiakkaita useilla markkina-alueilla eikä yhdenkään asiakkaan liikevaihto edusta yksinään merkittävää osaa konsernin liikevaihdosta.

Ulkoinen liikevaihto myyjäyhtiön sijaintimaan mukaan

MILJ. EUR	2017	2016
Suomi	23,7	23,4
Muut Pohjoismaat	30,6	31,9
Pohjoismaat yhteensä	54,3	55,3
Venäjä	14,0	14,4
Ranska	33,8	36,1
Muut Euroopan maat	29,9	30,9
Muu Eurooppa yhteensä	77,6	81,3
USA	77,8	82,1
Muu Pohjois-Amerikka	11,7	9,2
Pohjois-Amerikka yhteensä	89,4	91,3
Muut maat yhteensä	31,9	32,7
YHTEENSÄ	253,3	260,6

Pitkäaikaiset varat sijaintimaan mukaan

MILJ. EUR	2017	2016
Suomi	17,3	18,1
Muut Pohjoismaat	3,4	3,6
Pohjoismaat yhteensä	20,7	21,7
Muu Eurooppa yhteensä	17,3	17,2
USA	29,3	33,1
Muu Pohjois-Amerikka	3,9	4,2
Pohjois-Amerikka yhteensä	33,2	37,3
Kiina (ml. Hongkong)	25,7	27,6
Muut maat	9,1	10,5
Muut maat yhteensä	34,8	38,1
YHTEENSÄ	106,0	114,4

3 YRITYSHANKINNAT JA -LUOVUTUKSET

YRITYSHANKINNAT VUONNA 2017

Konserni hankki 30% vähemmistöosuuden tytäryhtiöstä Rapala VMC South-Africa Distributors Pty Ltd. helmikuussa 2017. Vähemmistöosuuden hankintahinta oli 1,5 milj. euroa ja se maksettiin kokonaan käteisellä. Vähemmistön hankinnan jälkeen konserni omistaa kaikki Rapala VMC South-Africa Distributors Pty Ltd:n osakkeet.

YRITYSHANKINNAT VUONNA 2016

Vuonna 2016 ei tehty yrityshankintoja.

YRITYSMYYNNIT VUONNA 2017

Joulukuussa 2017 toteutui viimeinen erä vuonna 2011 toteutuneeseen lahjatavaraliiketoiminnan luovutukseen liittyviä vuosittaisia tuloja, 0,8 milj. euroa. Vuonna 2011 konserni myi 100 % Willtech Gift Ltd:n ("Willtech Gift") osakekannasta. Osa kauppahinnasta jäi korolliseksi, vakuudelliseksi saamiseksi, jonka viimeisen erä maksettiin tilikauden 2017 aikana.

YRITYSMYYNNIT VUONNA 2016

Joulukuussa 2016 toteutui 1,0 milj. euroa vuonna 2011 toteutuneeseen lahjatavaraliiketoiminnan luovutukseen liittyviä vuosittaisia tuloja.

Syyskuussa 2016 konserni myi 50%:n osuutensa Isossa-Britanniassa sijaitsevasta yhteisyrityksestä Shimano Normark UK Ltd:stä sen toiselle omistajalle Shimano Europe Fishing B.V.:lle. Kauppaan liittyi sopimus uudesta Dynamite-syöttien pitkän ajan jakelustrategiasta Isossa-Britanniassa, jonka mukaan Dynamite-syöttien jakelu siirtyy Rapalalle ja Dynamite Baits Ltd:lle. Kauppahinta 1,0 miljoonaa puntaa maksettiin tilikauden 2016 aikana.

4 LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

MILJ. EUR	2017	2016
Rojaltituotot	0,1	0,1
Vuokratuotot	0,4	0,1
Romumyynti	0,1	0,1
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden myyntivoitot	0,0	0,0
Vakuutuskorvaukset	0,2	0,7
Muut tuotot	0,3	0,3
YHTEENSÄ	1,1	1,3

5 LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT

MILJ. EUR	2017	2016
Myynti- ja markkinointikulut	-11,2	-11,7
Maksetut vuokrat	-7,8	-7,6
Myyntirahdit	-5,8	-5,4
Kunnossapito- ja yleiskustannukset	-6,2	-5,4
Matkakulut	-3,9	-4,0
Myyntikomissiot	-3,5	-4,1
Konsultointikulut	-1,9	-2,2
IT ja tietoliikenne	-2,3	-2,3
Tilintarkastajien palkkiot ja palvelut	-0,8	-0,8
Valuuttajohdannaiset	-0,2	0,3
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden myyntitappiot	-0,4	0,0
Muut kulut	-10,1	-7,7
YHTEENSÄ	-54,1	-51,1

TILINTARKASTAJIEN PALKKIOT JA PALVELUT

MILJ. EUR	2017	2016
Tilintarkastuspalkkiot	-0,7	-0,8
Palkkiot veropalveluista	0,0	0,0
Muut palkkiot	-0,1	0,0
YHTEENSÄ	-0,8	-0,8

6 MATERIAALIT JA PALVELUT

MILJ. EUR	2017	2016
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-111,3	-110,7
Varastojen muutos	-0,3	-3,4
Ulkopuoliset palvelut	-1,2	-1,2
YHTEENSÄ	-112,7	-115,3

7 TYÖSUHDE-ETUUKSISTA AIHEUTUVAT KULUT

MILJ. EUR	2017	2016
Palkat	-54,0	-53,4
Eläkekulut - maksupohjaiset järjestelyt	-4,4	-5,0
Eläkekulut - etuusperusteiset järjestelyt	-0,4	-0,1
Muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet	-0,1	-0,2
Muut henkilösivukulut	-8,8	-9,0
YHTEENSÄ	-67,6	-67,6

Vuonna 2017 työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut sisälsivät uudelleenjärjestelyistä johtuvia henkilöstökuluja 1,4 milj. euroa (2016: 0,9 milj. euroa). Tarkemmat tiedot ylimmän johdon työsuhde-etuuksista ja mahdollisista osakeperusteisista kannustinjärjestelmistä on esitetty liitetiedoissa 28 ja 29.

HENKILÖSTÖN LUKUMÄÄRÄ KESKIMÄÄRIN

HENKILÖÄ	2017	2016
Pohjois-Amerikka	121	128
Pohjoismaat	345	363
Muu Eurooppa	782	790
Muut maat	1 488	1 548
YHTEENSÄ	2 736	2 829

8 TUTKIMUS- JA KEHITYSKULUT

Tilikauden voittoon sisältyy kuluksi kirjattuja tutkimus- ja kehityskuluja 1,9 milj. euroa vuonna 2017 (2016: 2,5 milj. euroa). Konserni ei ole aktivoinut kehityskuluja.

9 RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

MILJ. EUR	2017	2016
Kurssivoitot ja -tappiot		
Rahoitussaamisista	-6,6	2,3
Jaksotettuun hankintamenoön kirjatusta rahoitusveloista	6,8	-1,7
Korko- ja muut rahoitustuotot		
Korkotuotot lainoista ja saamisista	0,6	0,3
Korkojohdannaiset - ei suojauslaskennassa	0,2	-0,1
Muut rahoitustuotot	0,0	0,0
Korko- ja muut rahoituskulut		
Korkokulut jaksotettuun hankintamenoön kirjatusta rahoitusveloista	-2,2	-3,0
Suojauslaskennan alaisten korkojohdannaisten arvonmuutokset	0,0	0,0
Valuuttajohdannaiset - ei suojauslaskennassa	-1,4	-1,8
Muut rahoituskulut	-0,7	-0,9
YHTEENSÄ	-3,2	-5,0

KIRJATTU MUIHIN LAAJAN TULOSLASKELMAN ERIIN

MILJ. EUR	2017	2016
Suojauslaskennan alaisten korkojohdannaisten arvonmuutokset, verovaikutus huomioituna	0,2	0,5
Voitot ja tappiot nettosijoituksien suojauksista, verovaikutus huomioituna	-1,9	0,8
YHTEENSÄ	-1,7	1,3

LIIKEVOITTOON KIRJATUT VALUUTTAKURSSIVOITOT JA -TAPPIOT

MILJ. EUR	2017	2016
Liikevaihtoon sisältyvät	-0,6	0,4
Ostoihin sisältyvät	0,7	0,7
Liiketoiminnan muihin kuluihin sisältyvät		
Valuuttajohdannaiset - ei suojauslaskennassa	-0,2	0,3
YHTEENSÄ	-0,1	1,3

Rahavirran suojaukseen määriteltyjen johdannaisinstrumenttien voitot ja tappiot esitetään yhdessä suojattavan instrumentin kanssa: korkokuluihin on kirjattu -0,1 milj. euroa (2016: -0,7 milj. euroa).

Käyvän arvon suojaukseen määriteltyjen johdannaisinstrumenttien voitot ja tappiot esitetään yhdessä suojattavan instrumentin kanssa: valuuttakurssivoittoiin ja -tappioihin on kirjattu 0,0 milj. euroa (2016: -2,4 milj. euroa).

Tilikaudella 2017 alun perin suojauslaskennan alaisista rahavirran suojauksiin määritellyistä tehottomista korkojohdannaisista kirjattiin 0,0 milj. euroa (2016: 0,0 milj. euroa) tuloslaskelman rahoitustuottoihin ja -kuluihin.

10 TULOVEROT

TULOVEROT TULOSLASKELMASSA

MILJ. EUR	2017	2016
Tuloverot	-4,3	-3,9
Laskennalliset verot	1,0	-0,3
YHTEENSÄ	-3,3	-4,2

TULOVEROJEN TÄSMÄYTYS

MILJ. EUR	2017	2016
Verot laskettuna Suomen yhtiöverokannalla (20 %)	-0,4	-0,4
Ulkomaisten tytäryritysten poikkeavat verokannat	-2,1	-2,0
Verot aikaisemmilta tilikausilta	-0,1	0,7
Ulkomaiset lähdeverot	-0,3	-0,3
Vähennyskeltottomat kulut ja verovapaat tuotot	0,1	-0,2
Verotukselliset tappiot, joista ei ole kirjattu laskennallista verosaamista	-1,9	-1,7
Edellisinä vuosina muodostettujen laskennallisten verosaamisten ja -velkojen muutokset	0,2	-0,7
Verokantojen muutosten vaikutus laskennallisiin veroihin	1,4	0,2
Muut erät	-0,1	0,1

TULOVEROT TULOSLASKELMASSA	-3,3	-4,2

MUIHIN LAAJAN TULOKSEN ERIIN LIITTYVÄT VEROT

2017

MILJ. EUR	ENNEN VEROJA	VERO-VAIKUTUS	VEROJEN JÄLKEEN
Muuntoerot	-13,6		-13,6
Etuuspohjaiset työsuhde-etuudet	0,1	0,0	0,0
Rahavirran suojaukset	0,3	-0,1	0,2
Nettosijoitusten suojaukset	-2,2	0,4	-1,9
YHTEENSÄ	-15,6	0,3	-15,3

2016

MILJ. EUR	ENNEN VEROJA	VERO-VAIKUTUS	VEROJEN JÄLKEEN
Muuntoerot	4,2		4,2
Etuuspohjaiset työsuhde-etuudet	0,1	0,0	0,1
Rahavirran suojaukset	0,6	-0,1	0,5
Nettosijoitusten suojaukset	0,9	-0,1	0,8
YHTEENSÄ	5,9	-0,3	5,6

LASKENNALLISTEN VEROJEN MUUTOS**2017**

MILJ. EUR	1.1.	TULOSLASKELMA	OMA PÄÄOMA	MUUNTOEROT	31.12.
Vahvistetut tappiot ja verohyvitykset	2,0	0,8		-0,1	2,7
Varaukset	0,8	-0,1		0,0	0,7
Etuuspohjaiset työsuhde-etuudet	0,7	0,0	0,0		0,7
Poistoerot	0,1	0,0		0,0	0,1
Konsernin yhdistelytoimenpiteiden ja eliminointien vaikutus	4,2	-1,1		-0,3	2,8
Muut tilapäiset erot	1,5	-0,7	0,0	-0,2	0,6
LASKENNALLISET VEROSAAMISET YHTEENSÄ	9,2	-1,1	0,0	-0,6	7,5
Poistoerot ja muut verottamattomat varaukset	1,4	-0,3		-0,1	1,0
Varastot	2,7	-1,1		-0,2	1,4
Hankittujen nettovarojen käyvän arvon kohdistukset	2,6	-0,2		-0,1	2,3
Muut tilapäiset erot	3,1	-0,8		-0,3	2,2
LASKENNALLISET VEROVELAT YHTEENSÄ	9,8	-2,4		-0,7	6,9
LASKENNALLINEN VEROVELKA, NETTO	-0,6	1,2	0,0	0,1	0,6

2016

MILJ. EUR	1.1.	TULOSLASKELMA	OMA PÄÄOMA	MUUNTOEROT	31.12.
Vahvistetut tappiot ja verohyvitykset	1,6	0,3		0,1	2,0
Varaukset	0,1	0,7		0,0	0,8
Etuuspohjaiset työsuhde-etuudet	0,7	0,1	0,0		0,7
Poistoerot	0,1	-0,1		0,0	0,1
Konsernin yhdistelytoimenpiteiden ja eliminointien vaikutus	5,5	-1,4		0,1	4,2
Muut tilapäiset erot	1,5	0,0	-0,1	0,1	1,5
LASKENNALLISET VEROSAAMISET YHTEENSÄ	9,6	-0,5	-0,2	0,3	9,2
Poistoerot ja muut verottamattomat varaukset	1,2	0,1		0,0	1,4
Varastot	2,7	-0,1		0,1	2,7
Hankittujen nettovarojen käyvän arvon kohdistukset	2,8	-0,1		-0,1	2,6
Muut tilapäiset erot	3,2	-0,1		0,1	3,2
LASKENNALLISET VEROVELAT YHTEENSÄ	10,0	-0,1		0,1	9,9
LASKENNALLINEN VEROVELKA, NETTO	-0,4	-0,3	-0,2	0,2	-0,6

Laskennallinen vero on taseessa esitetty nettona IAS 12 mukaisesti. Konsernilla oli 31.12.2017 vahvistettuja tappiota 25,0 milj. euroa (2016: 33,3 milj. euroa), joista ei ole kirjattu laskennallista verosaamista, koska konsernille ei todennäköisesti kerry ennen kyseisten tappioiden vanhenemista verotettavaa tuloa, jota vastaan tappiot pystyttäisiin hyödyntämään. Näistä tappioista 3,0 milj. euroa vanhenee seuraavan viiden vuoden kuluessa (2016: 5,0 milj. euroa).

Konsernissa ei ole kirjattu laskennallista verovelkaa tytäryhtiöiden jakamattomista voittovaroista, koska voitonjako on konsernin päättäväisessä, eikä se ole todennäköistä lähitulevaisuudessa.

Taseeseen sisältyy 1,5 milj. euroa (2016: 1,9 milj. euroa) laskennallisia verosaamia sellaisissa konserniyhtiöissä, joiden tilikauden 2017 tai 2016 tulos on ollut tappiollinen. Näiden laskennallisten verosaamisten kirjaaminen perustuu tulosennusteisiin, jotka osoittavat kyseisten laskennallisten verosaamisten realisoitumisen olevan todennäköistä.

11 AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

2017

MILJ. EUR	LIKEARVO	TAVARAMERKIT	ASIAKASSUHTEET	MUUT AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	YHTEENSÄ
Hankintameno 1.1.	50,8	26,1	4,2	7,0	88,0
Lisäykset				0,9	0,9
Vähennykset				-0,2	-0,2
Uudelleenryhmittelyt ¹⁾				0,0	0,0
Kurssierot	-3,1	-1,9	-0,3	-0,1	-5,4
HANKINTAMENO 31.12.	47,7	24,1	3,9	7,6	83,3
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.		-0,9	-3,3	-5,6	-9,8
Vähennykset				0,2	0,2
Uudelleenryhmittelyt ¹⁾				0,0	0,0
Tilikauden poistot			-0,2	-0,6	-0,7
Kurssierot		0,0	0,2	0,1	0,4
KERTYNEET POISTOT JA ARVONALENTUMISET 31.12.		-0,9	-3,2	-5,9	-10,0
KIRJANPITOARVO 1.1.	50,8	25,1	0,9	1,4	78,2
KIRJANPITOARVO 31.12.	47,7	23,2	0,7	1,7	73,3

2016

MILJ. EUR	LIKEARVO	TAVARAMERKIT	ASIAKASSUHTEET	MUUT AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	YHTEENSÄ
Hankintameno 1.1.	50,1	26,5	4,2	6,2	87,0
Lisäykset				0,4	0,4
Vähennykset				-0,1	-0,1
Uudelleenryhmittelyt ¹⁾	-0,1			0,5	0,5
Kurssierot	0,8	-0,5	0,0	0,0	0,3
HANKINTAMENO 31.12.	50,8	26,1	4,2	7,0	88,0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.		-0,9	-3,1	-4,8	-8,9
Vähennykset				0,1	0,1
Uudelleenryhmittelyt ¹⁾				-0,2	-0,2
Tilikauden poistot			-0,2	-0,6	-0,8
Arvonalentumiset				-0,1	-0,1
Kurssierot		0,0	0,0	0,0	0,0
KERTYNEET POISTOT JA ARVONALENTUMISET 31.12.		-0,9	-3,3	-5,6	-9,8
KIRJANPITOARVO 1.1.	50,1	25,6	1,1	1,4	78,2
KIRJANPITOARVO 31.12.	50,8	25,1	0,9	1,4	78,2

¹⁾ Sisältää siirtoja aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden välillä.

LIKEARVO JA TALOUDELLISELTA VAIKUTUSAJALTAAN RAJOITTAMATTOMAT TAVARAMERKIT LIKETOIMINTASEGMENTEITTÄIN

MILJ. EUR	KONSERNIN KALASTUS- TUOTTEET	KONSERNIN MUUT TUOTTEET	KOLMANSIEN OSAPUOLIIEN TUOTTEET	YHTEENSÄ
2017				
Liikearvo	45,8	0,1	1,8	47,7
Taloudelliselta vaikutus- ajaltaan rajoittamattomat tavaramerkit	22,8		0,5	23,2
Diskonttokorko, %	8,0	8,0	7,7	
2016				
Liikearvo	48,9	0,0	1,8	50,8
Taloudelliselta vaikutus- ajaltaan rajoittamattomat tavaramerkit	24,6	0,0	0,5	25,1
Diskonttokorko, %	8,1	8,1	7,7	

LIKEARVON JA TALOUDELLISELTA VAIKUTUSAJALTAAN RAJOITTAMATTOMIEN TAVARAMERKKIEN ARVONALENTUMISTESTAUS

Konsernia johdetaan yhtenä kokonaisuutena eikä sitä ole organisoitu tai johdettu itsenäisinä divisioonina. Suurin osa yksiköistä on toiminnassaan riippuvaisia toisistaan, eikä osalla yksiköistä ole omaa tuotanto- tai myyntitoimintoa, eivätkä ne ole siten kykeneviä toimimaan itsenäisesti. IFRS:n mukaan pienin erotettavissa oleva rahavirtaa tuottava yksikkö saa olla kuitenkin enintään niin laaja kuin yhteisön segmenttiraportointiin perustuva toiminnallinen segmentti. Tästä johtuen liikearvo ja taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomat tavaramerkit testataan liiketoimintasegmenttitasolla.

Liikearvojen ja tavaramerkkien tasearvojen mahdollinen arvonalentuminen testataan käyttöarvon mukaisesti diskontattujen tulevaisuuden rahavirtojen avulla. Rahavirtaennusteet pohjautuvat johdon tekemiin ja hallituksen hyväksymiin ennusteisiin, jotka kattavat viiden vuoden ajanjakson. Arvioit myynti- ja tuotantomäärät on johdettu olemassa olevien tuotannon tekijöiden käytöstä. Tärkeimmät arviot ja oletukset, joihin johto perustaa rahavirtaennusteet, liittyvät tuotantomääriin ja kannattavuuteen. Diskonttokorkona käytetään painotettua pääoman kustannusta (WACC) ennen veroja, joka on

määritelty jokaiselle rahavirtaa tuottavalle yksikölle erikseen. WACC:n laskentakomponentit ovat riskitön tuotto prosentti, markkinariskipreemio, toimialakohtainen betakerroin, vieraan pääoman kustannus ja tavoitepääomarakenne. Sekä vuonna 2017 että 2016 toteutetuissa laskelmissa viiden vuoden ennustejakson jälkeiset rahavirrat on ekstrapoloitu käyttämällä 0 %:n kasvutekijää. Suoritettujen liikearvojen ja tavaramerkkien arvonalentumistestien perusteella vuosina 2017 ja 2016 ei ole ollut tarvetta liikearvon arvonalennuksiin.

Keskeiset muuttujat

Myynti – Konsernin ennustettu myynti perustuu nykyisiin ja tuleviin tuotesortimentteihin sekä jakelu- ja tuotantokapasiteetin hyödyntämiseen. Myyntiennusteen pohjana ovat lisäksi toimialan pitkän aikavälin kasvu ja konsernin strategian edelleen toteuttaminen.

Liikevoitto ennen poistoja ja arvonalentumisia suhteessa liikevaihtoon – Konsernin ennustettu liikevoitto ennen poistoja ja arvonalentumisia (EBITDA) suhteessa liikevaihtoon perustuu edellisten vuosien aikana toteutuneisiin katteisiin sekä johdon arvioihin myynnin ja myyntikatteen kehittämisestä. Käyttökate kehittämisessä on lisäksi huomioitu yleinen kustannustason nousu.

Diskonttokorko – Diskonttokorkona käytetään painotettua pääoman kustannusta (WACC) ennen veroja. Painotettu pääoman kustannus kuvaa konsernin oman ja vieraan pääoman kokonaiskustannusta ottaen huomioon omaisuuseriin liittyvät erityiset riskit.

Kasvutekijä – Käytetty kasvutekijä on johdon harkinnan mukaan konservatiivinen verrattuna konsernin pidemmän aikavälin toteutuneisiin myynnin kasvuprosentteihin.

Herkkyysanalyysi

Keskeisimmät liikearvon alentumistestaukseen vaikuttavat tekijät ovat ennustettu käyttökate ja diskonttokorko. Yhtiön johdon näkemyksen mukaan konsernin pääliiketoimintasegmenteissä (Konsernin Kalastustuotteet ja Kolmansien osapuolien tuotteet) minkään keskeisen tekijän todennäköinen muutos ei johtaisi tilanteeseen, jossa kirjanpitoarvo ylittäisi kerrytettävissä olevan rahamäärän. Vaikka ennustettu käyttökate olisi 45,6 prosenttia alaisempi kuin johdon ennuste Konsernin Kalastustuotteissa ja 18,0 prosenttia Kolmansien osapuolien tuotteissa tai diskonttokorko 8,2 prosenttiyksikköä johdon laskelmissa käyttämää korkeampi Konsernin Kalastustuotteissa ja 1,6 prosenttiyksikköä Kolmansien osapuolien tuotteissa, se ei johtaisi arvonalentumistappion kirjaamiseen missään näissä pääasiallisissa rahavirtaa tuottavissa yksiköissä.

12 AINEELLISET HYÖDYKKEET

2017

MILJ. EUR	MAA- ALUEET	RAKENNUKSET JA RAKENNELMAT	KONEET JA KALUSTO	MUUT AINEELLISET HYÖDYKKEET	ENNAKKOMAKSUT JA KESKENERÄISET HANKINNAT	YHTEENSÄ
Hankintameno 1.1.	2,0	27,6	58,6	26,0	1,2	115,3
Lisäykset		0,7	1,5	1,5	1,4	5,1
Vähennykset		-0,1	-1,4	-3,0		-4,5
Uudelleenryhmittelyt ¹⁾		0,0	1,2	0,3	-1,7	-0,1
Kurssierot	-0,1	-0,7	-1,3	-2,1	0,0	-4,3
HANKINTAMENO 31.12.	1,9	27,5	58,6	22,6	0,8	111,5
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.		-17,7	-44,5	-17,0		-79,2
Vähennykset		0,1	1,1	2,7		3,9
Uudelleenryhmittelyt ¹⁾			0,0	0,0		0,0
Tilikauden poistot		-0,8	-3,1	-2,2		-6,1
Arvonalentumiset				0,0		0,0
Kurssierot		0,4	0,8	1,3		2,5
KERTYNEET POISTOT JA ARVONALENTUMISET 31.12.		-17,9	-45,8	-15,1		-78,8
KIRJANPITOARVO 1.1.	2,0	10,0	14,0	9,0	1,2	36,2
KIRJANPITOARVO 31.12.	1,9	9,6	12,8	7,5	0,8	32,7

2016

MILJ. EUR	MAA- ALUEET	RAKENNUKSET JA RAKENNELMAT	KONEET JA KALUSTO	MUUT AINEELLISET HYÖDYKKEET	ENNAKKOMAKSUT JA KESKENERÄISET HANKINNAT	YHTEENSÄ
Hankintameno 1.1.	2,0	26,1	56,3	23,3	1,1	108,7
Lisäykset		1,6	1,5	2,7	2,3	8,0
Vähennykset		-0,6	-0,4	-1,6		-2,6
Uudelleenryhmittelyt ¹⁾		0,0	0,8	0,9	-2,2	-0,5
Kurssierot	0,1	0,5	0,4	0,7	0,0	1,7
HANKINTAMENO 31.12.	2,0	27,6	58,6	26,0	1,2	115,3
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.		-17,2	-41,9	-15,7		-74,9
Vähennykset		0,5	0,3	1,6		2,4
Uudelleenryhmittelyt ¹⁾			0,4	-0,2		0,2
Tilikauden poistot		-0,7	-3,1	-2,2		-6,1
Arvonalentumiset			0,0			0,0
Kurssierot		-0,2	-0,1	-0,4		-0,8
KERTYNEET POISTOT JA ARVONALENTUMISET 31.12.		-17,7	-44,5	-17,0		-79,2
KIRJANPITOARVO 1.1.	2,0	8,8	14,4	7,5	1,1	33,9
KIRJANPITOARVO 31.12.	2,0	10,0	14,0	9,0	1,2	36,2

¹⁾ Sisältää siirtoja aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden ja vaihto-omaisuuden välillä.

13 OSUDET OSAKKUUS- JA YHTEISYRITYKSISSÄ

Konserni myi 1.9.2016 50 %:n omistusosuutensa yhteisyrityksestään, listaamattomasta Shimano Normark UK Ltd:stä, jonka kotipaikka on Iso-Britannia. Yhtiö jakeli yksinoikeudella Rapala-konsernin ja Shimanon tuotteita Isossa-Britanniassa. Dynamite-syöttien jakelu siirtyi kaupan jälkeen Rapalalle ja Dynamite Baits Ltd:lle. Yhtiö käsiteltiin konsernissa pääomaosuusmenetelmällä myyntihetkeen saakka. Kirjanpitoarvoon ei sisällynyt liikearvoa tai arvonalentumisia.

Konsernilla on 33,3 %:n omistusosuus osakkuusyhtiössään, listaamattomassa Lanimo Oü:ssä, jonka kotipaikka on Viro. Yhtiö valmistaa nahkatuotteita. Kirjanpitoarvoon ei sisälly liikearvoa tai arvonalentumisia. Lanimo Oü:n tuloslaskelma- ja tasetiedot perustuvat 30.9. päättyneen raportointikauden tietoihin raportointiaikatauluerojen vuoksi. 31.12.2016 päättyneen tilikauden tiedot ovat seuraavat: varat 0,1 milj. euroa, velat 0,1 milj. euroa, liikevaihto 0,2 milj. euroa ja tilikauden tulos 0,0 milj. euroa.

MILJ. EUR	2017	2016
Kirjanpitoarvo 1.1.	0,0	1,5
Osuus tuloksesta	0,0	-0,1
Vähennykset		-1,2
Kurssierot		-0,2
KIRJANPITOARVO 31.12.	0,0	0,0

Tiedot osakkuus- ja yhteisyrityksistä

MILJ. EUR	SHIMANO NORMARK UK LTD		LANIMO OÜ	
	2017	2016 ¹⁾	2017	2016
Liikevaihto	9,4	0,2	0,2	
Ostot ja muut kulut	-9,5	-0,1	-0,1	
Poistot	0,0	0,0	0,0	
Korkotuotot ja -kulut	0,0	0,0	0,0	
Tilikauden tulos	-0,2	0,0	0,0	
Pitkäaikaiset varat		0,0	0,0	
Lyhytaikaiset varat		0,1	0,1	
Joista rahavaroja		0,0	0,0	
Pitkäaikaiset velat		0,0	0,0	
Joista rahoitusvelkoja		0,0	0,0	
Lyhytaikaiset velat		0,0	0,0	
Osakkuus-/yhteisyrityksen nettovarot		0,0	0,0	
Konsernin osuus nettovaroista		0,0	0,0	

¹⁾ Tuloslaskelmatiedot tammi-elokuun 2016 lukuja, yhteisyritys myyty 1.9.2016.

14 MÄÄRÄYSVALLATTOMIEN OMISTAJIEN OSUDET

Rapala-konserniin kuuluu yksi yhtiö, jonka määräysvallattomien omistajien osuus on olennainen perustuen konsernin konsolidoituun tilikauden tulokseen. Konsernilla on 50 % omistusosuus AO Normark -yhtiöstä, jonka kotipaikka on Venäjä. Loput 50 % omistaa Shimano Inc. Yhtiön toimiala on Rapala-konsernin ja Shimano Inc:n tuotteiden jakeluliiketoiminta Venäjällä. Rapala-konsernilla on yhtiössä määräysvalta, joka perustuu operatiivisen johtamismallin lisäksi osakassopimukseen, jonka antaa Rapala-konsernille äänienemmistön AO Normark -yhtiön omistavan hallintayhteisön hallituksessa. Yhtiö käsitellään konsernissa tytäryhtiönä ja konsolidoidaan konsernin lukuihin täysimääräisesti.

Alla esitetyt lyhennetyt tuloslaskelma- ja tasetiedot perustuvat AO Normarkin raportoituihin lukuihin ennen sisäisten erien eliminointeja.

MILJ. EUR	MÄÄRÄYSVALLATTOMIEN OMISTAJIEN OSUUS TILIKAUDEN TULOKSESTA		MÄÄRÄYSVALLATTOMIEN OMISTAJIEN OSUUS OMASTA PÄÄOMASTA	
	2017	2016	2017	2016
AO Normark	0,4	0,6	1,8	2,8
Muut määräysvallattomien omistajien osuudet	-0,5	0,3	5,1	5,8
YHTEENSÄ	0,0	1,0	6,9	8,6

Lyhennetty tuloslaskelma, tase ja rahavirtalaskelma

AO Normark

MILJ. EUR	2017	2016
Liikevaihto	14,5	14,9
Ostot ja muut kulut	-13,4	-13,4
Poistot	-0,1	-0,1
Korkotuotot ja -kulut	-0,2	-0,3
Tilikauden tulos	0,9	1,2
Pitkäaikaiset varat	0,2	0,3
Lyhytaikaiset varat	4,8	10,2
Pitkäaikaiset velat	0,2	0,3
Lyhytaikaiset velat	1,1	4,5
Oma pääoma	3,7	5,7
Liiketoiminnan rahavirta	4,0	2,5
Investointien rahavirta	0,0	0,0
Rahoituksen rahavirta	-5,5	-1,8

15 MYYTÄVISSÄ OLEVAT RAHOITUSVARAT

MILJ. EUR	2017	2016
Kirjanpitoarvo 1.1.	0,3	0,3
Kurssierot	0,0	0,0
KIRJANPITOARVO 31.12.	0,3	0,3

Myytäviissä olevat rahoitusvarat koostuvat listaamattomista osakkeista, joista merkittävin on As Oy Tahkon Eagle.

16 SAAMISET

MILJ. EUR	2017	2016
Pitkäaikaiset saamiset		
Korolliset		
Lainasaamiset	0,0	0,0
Muut korolliset saamiset	0,0	0,0
Korottomat		
Myyntisaamiset	0,1	0,1
Johdannaiset	0,1	
Muut saamiset	0,1	0,1
Lyhytaikaiset saamiset		
Korolliset		
Lainasaamiset		0,9
Korottomat		
Myyntisaamiset	41,1	46,3
Johdannaiset	0,2	0,8
Arvonlisäverosaamiset	1,7	1,6
Muut siirtosaamiset	2,7	2,6
Muut saamiset	1,8	2,0
YHTEENSÄ	48,0	54,4

Rahoitusvarojen käyvät arvot on esitetty liitetiedossa 23.

Pitkäaikaisten lainasaamisten keskikorko oli 5,85 % (2016: 6,00 %). Konsernilla ei ollut lyhytaikaisia, korollisia lainasaamisia vuoden 2017 lopussa. Lyhytaikaisten lainasaamisten keskikorko vuonna 2016 oli 4,00 %.

KIRJATUT ARVONALENTUMISVARAUKSET MYYNTISAAMISISTA

MILJ. EUR	2017	2016
Arvonalentumiset myyntisaamisista 1.1.	2,7	2,2
Lisäykset	2,8	0,9
Vähennykset	-1,8	-0,2
Saadut suoritukset	-0,5	-0,3
Kurssierot	-0,1	0,0
ARVONALENTUMISET MYYNTISAAMISISTA 31.12.	3,2	2,7

Useimmissa tapauksissa arvonalentuminen tehdään yksilöidysti, kun on olemassa perusteltu näyttö (kuten myyntisaamisten merkittävä viivästyminen sekä epäonnistuneet perintätoimenpiteet tai asiakkaan tunnetuista talousvaikeuksista johtuva korkeampi todennäköisyys maksukyvyttömyydelle), ettei kaikkia saamisia saada alkuperäisin ehdoin. Konsernin käytäntö on kirjata vähintään 50 % varaus yli 6kk erääntyneistä saamisista ja 100 % varaus yli 12kk erääntyneistä saamisista.

17 VAIHTO-OMAISUUS

MILJ. EUR	2017	2016
Aineet ja tarvikkeet	11,9	13,4
Keskeneräiset tuotteet	9,8	11,8
Valmiit tuotteet	80,5	91,3
Nettorealisointivaraus	-9,7	-14,2
YHTEENSÄ	92,5	102,2

Vuoden 2016 nettorealisointivarauksesta 9,2 miljoonaa euroa liittyy uudelleenmääritettyyn varastonarvostukseen, joka tehtiin konsernin strategiapäivityksen yhteydessä vuoden 2016 viimeisellä kvartaalilla.

18 RAHAVARAT

MILJ. EUR	2017	2016
Käteinen raha ja pankkitilit	10,3	33,8
YHTEENSÄ	10,3	33,8

19 OSAKEPÄÄOMA JA OMAN PÄÄOMAN RAHASTOT

MILJ. EUR	2017	2016
Osakepääoma 1.1.	3,6	3,6
OSAKEPÄÄOMA 31.12.	3,6	3,6
Ylikurssirahasto 1.1.	16,7	16,7
YLIKURSSIRAHASTO 31.12.	16,7	16,7
Suojausrahasto 1.1.	-0,2	-0,7
Rahavirran suojaukset, kirjattu suojausrahastoon	0,2	0,1
Rahavirran suojaukset, luokittelun muutokset tuloslaskelmaan		0,4
SUOJAUSRAHASTO 31.12.	0,0	-0,2
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	4,9	4,9
SIOJITETUN VAPAAN OMAN PÄÄOMAN RAHASTO 31.12.	4,9	4,9

OSAKKEET JA OSAKEPÄÄOMA

KPL	2017	2016
Osakkeiden lukumäärä 1.1.	39 000 000	39 000 000
OSAKKEIDEN LUKUMÄÄRÄ 31.12.	39 000 000	39 000 000
Omat osakkeet 1.1.	677 208	639 671
Omien osakkeiden hankinta		37 537
OMAT OSAKKEET 31.12.	677 208	677 208

Yhtiön maksettu ja kaupparekisteriin merkitty osakepääoma 31.12.2017 oli 3,6 milj. euroa ja osakemäärä 39 000 000.

Lisätietoa osakkeista ja osakepääomasta on esitetty osiossa Osakkeet ja osakkeenomistajat.

OMAN PÄÄOMAN RAHASTOT

Ylikurssirahasto sisältää vanhan osakeyhtiölain aikana tehtyjen osakemerkintöjen yhteydessä syntyneen preemion. Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto sisältää osakkeiden merkintähinnan siltä osin, kun sitä ei nimenomaisen päätöksen mukaan merkitä osakepääomaan, sekä muut oman pääoman luonteiset sijoitukset.

Muuntoerot sisältävät ulkomaisten yksikköjen tilinpäätösten muuntamisesta syntyneet kurssierot ja kurssierot sellaisista monetaarisista eristä, jotka ovat osa nettosijoitusta ulkomaiseen yksikköön. Suojausrahasto sisältää rahavirran suojaukseen käytettävien johdannaisinstrumenttien käypien arvojen muutokset.

OMAN PÄÄOMAN EHTOINEN LAINA (HYBRIDILAINA)

31.5.2017 laskettiin liikkeelle 25 milj. euron hybridilaina. Omaan pääomaan kirjattiin kulujen jälkeen 24,7 milj.euroa. Lainan vuotuisen korko on 5,375 prosenttia 31.5.2019 saakka. Konsernilla on oikeus viivästyttää hybridilainan koronmaksua, mikäli konserni ei maksa osinkoa tai muuta hyvitystä osakepääomalle. Lainalla ei ole eräpäivää, mutta yhtiöllä on oikeus lunastaa se kahden vuoden kuluttua liikkeeseen laskusta. Oman pääoman ehtoinen laina on vakuudeton ja muita velkasitoumuksia heikommassa etuasemassa. Oman pääoman ehtoisen lainan velkakirjan haltijalla ei ole osakkeenomistajalle kuuluvia oikeuksia. Lainan kertynyt, kirjaamaton korko vuoden 2017 lopussa oli 0,8 milj.euroa.

OSINGOT

Vuodelta 2016 jaettu osinko oli 0,10 euroa osakkeelta, yhteensä 3,8 milj. euroa, joka maksettiin kahdessa samansuuruisessa erässä. Tulevassa yhtiökokouksessa 29.3.2018 esitetään maksettavaksi osinkoa 0,04 euroa osaketta kohden maksettavaksi kahdessa samansuuruisessa erässä, yhteensä 1,5 milj. euroa. Ehdotettua osinkoa ei ole kirjattu osinkovelaksi vuoden 2017 tilinpäätöksessä.

HALLITUKSEN VALTUUTUKSET

Tietoja hallituksen valtuutuksista ja omista osakkeista on esitetty osiossa Osakkeet ja osakkeenomistajat.

20 TYÖSUHDE-ETUUKSISTA JOHTUVAT VELVOITTEET

Konsernilla on pääosin maksupohjaisia eläkejärjestelyitä. Konsernissa on etuuspohjaisia eläkejärjestelyitä Ranskassa sekä eräissä Muiden maiden maissa. Muiden maiden järjestelyt eivät ole kokonaisuuden kannalta olennaisia. Eläke-etuuden suuruus eläkkeellejäämishetkellä määritetään palkan ja työ-säolovuosien perusteella. Kaikki vastuut ovat rahastoimatto-mia. Konsernilla ei ole vastuita muista työsuhteen päättymisen jälkeisistä etuuksista. Konsernin kotimaisten yhtiöiden henki-löston eläketurva on järjestetty TYEL-vakuutuksella eläke-vakuutusyhtiössä. Työsuhte-etuuksista johtuvat velvoitteet sisältävät myös Ranskan sekä eräiden Muiden maiden ryhmään kuuluvien maiden työntekijöille maksettavan pitkäaikaisen voitto-osuuden.

KULUT TULOSLASKELMASSA

MILJ. EUR	2017	2016
Tilikauden työsuoritukseen perustuvat menot	-0,3	-0,3
Korkomenot	0,0	0,0
YHTEENSÄ	-0,3	-0,3

VELVOITTEET TASEESSA

MILJ. EUR	2017	2016
Muu Eurooppa	2,0	2,1
Muut maat	0,5	0,1
RAHASTOIMATTOMIEN VELVOITTEIDEN NYKYARVO	2,5	2,2

TASEEN TÄSMÄYTYS

MILJ. EUR	2017	2016
Velvoitteet 1.1.	2,2	2,3
Tilikauden työsuoritukseen perustuvat menot	0,3	0,3
Korkomenot	0,0	0,0
Vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot		
Väestötilastollisten oletusten muutoksista	0,0	0,0
Taloudellisten oletusten muutoksista	0,0	0,1
Kokemusperusteisten oletusten muutoksista	-0,1	-0,3
Järjestelyn supistamisen tai velvoitteen täyttämisen vaikutukset	0,2	-0,2
Kurssierot	0,0	0,0
VELVOITTEET 31.12.	2,5	2,2

Seuraava taulukko sisältää eläkevelvoitteesta tulevana vuosina suoritettavien maksujen odotetun ikäjakauman.

MILJ. EUR	2017	2016
Vuoden sisällä	0,1	0,1
1–5 vuotta	0,2	0,2
5–10 vuotta	0,5	0,5
Yli 10 vuotta	1,7	1,5
YHTEENSÄ	2,5	2,2

OLETTAMUKSET

Muu Eurooppa

%	2017	2016
Diskonttokorko	1,5	1,5
Palkkatason nousu	2,6	2,6
Vuotuinen inflaatio	1,8	1,5

Muut maat

%	2017	2016
Diskonttokorko	3,0-9,0	4,0
Palkkatason nousu	7,0	7,0

Merkittävimmät vakuutusmatemaattiset olettamukset ovat diskonttokorko ja palkkatason nousu. Olettamuksissa tapahtuvilla muutoksilla ei ole kokonaisuuden kannalta olennaista vaikutusta velvoitteiden nykyarvoon.

Konserni ennakoi, että maksuja etuuspohjaisiin eläkejärjestelyihin tullaan suorittamaan 0,1 miljoonaa euroa vuonna 2018.

21 VARAUKSET

MILJ. EUR	2017	2016
Varaukset		
Varaukset 1.1.	0,1	0,0
Lisäykset	0,1	0,1
Käytetyt varaukset	-0,1	0,0
VARAUKSET 31.12.	0,1	0,1
Pitkäaikaiset	0,0	0,0
Lyhytaikaiset	0,1	0,0
VARAUKSET YHTEENSÄ	0,1	0,1

22 RAHOITUSRISKIEN HALLINTA JA JOHDANNAISSOPIMUKSET

Konsernin rahoitusriskien hallinnan ensisijainen tavoite on vähentää rahoitusmarkkinoiden hintavaihteluiden ja muiden epävarmuustekijöiden vaikutusta konsernin tulokseen, kassavirtaan ja taseeseen sekä ylläpitää riittävää maksuvalmiutta. Konsernin hallitus on hyväksynyt konsernin riskienhallinnan periaatteet ja konsernin toimitusjohtaja vastaa yhdessä konsernin talous- ja rahoitusjohtajan kanssa rahoitusriskien hallinnan kehittämisestä ja toteuttamisesta.

Konsernin riskienhallintaorganisaatio seuraa rahoitusriskejä säännöllisesti ja tekee tarvittavat päätökset rahoitusriskien hallinnoimiseksi. Konsernin riskienhallintaorganisaatio jatkoii valuuttakurssi-, korko-, likviditeetti- ja vastapuolen maksukyvyttömyysriskien säännöllistä seurantaa ja hallinnoimista.

Rahoitusriskit jaetaan markkina-, luotto- ja maksukyvyttömyys- sekä likviditeettiriskeihin. Tässä liitetiedossa käsitellään myös konsernin pääomarakenteen hallintaa.

MARKKINARISKIT

Konsernin markkinariskit aiheutuvat pääsääntöisesti valuuttakursseissa ja markkinakorkotasossa tapahtuvista muutoksista. Näillä muutoksilla voi olla huomattava vaikutus konsernin tuottoihin, kassavirtoihin ja taseeseen. Konserni altistuu myös tiettyjen hyödykemarkkinoilla hinnoiteltujen raaka-aineiden, lähinnä metallien ja muovien, markkinahintojen vaihtelulle

1. Valuuttariski

Valuuttariskillä tarkoitetaan valuuttamääräisen erän käyvän arvon tai siitä johtuvien tulevien kassavirtojen vaihtelua, joka aiheutuu valuuttakursseissa tapahtuvista muutoksista. Konserni altistuu valuuttariskille lähinnä operatiivisen toimintansa kautta, kun tuotto tai kulu määräytyy ulkomaan rahan määräisenä, rahoituksen kautta, kun velka on ulkomaan rahan määräistä, sekä konsernin ulkomaisiin yksikköihin tekemien nettosijoitusten kautta.

Konsernin valuuttariskin hallinnoimisesta vastaa liike-toimintayksiköt sekä konsernin riskienhallintaorganisaatio konsernin hallituksen hyväksymän valuuttariskin hallintapolitiikan mukaisesti.

Transaktioriski

Transaktioriski syntyy, kun liiketoimintayksiköllä on muissa kuin sen toimintavaltuutuksessa tapahtuvia joko kaupallisia tai rahoitukseen liittyviä transaktioita ja kun niistä aiheutuvat tulevat ja lähtevät kassavirrat eivät tapahdu samanaikaisesti tai saman määräisinä.

Johtuen ulkomaanrahan määräisistä myynneistä ja ostoista sekä liiketoiminnasta useilla eri lainsäädäntöalueilla, konsernilla on ulkomaanrahan määräisiä saatavia ja velkoja, jotka altistuvat valuuttakurssien muutoksille. Eri valuutoissa syntyvät tuotot ja kulut netottavat osittain toisensa muodostaen tällä tavoin tehokkaan, luonnollisen suojauksen. Jäljelle jäävä arvioitu tulevien 12-15 kuukauden kaupallisten transaktioiden nettopositio suojataan systemaattisesti käyttämällä johdannaisinstrumentteja. Valuuttakurssivoitot ja -tappiot kirjataan tuloslaskelmaan joko liikevoiton ylä- tai alapuolelle riippuen siitä, aiheutuvatko ne ostoista ja myynneistä vai rahoituseristä.

Konsernilla on myös sellaisia ulkomaanrahan määräisiä sisäisiä lainoja, jotka altistavat konsernin valuuttariskille, joka ei täysin eliminoidu konsolidoitaessa. Konsernin sisäisistä lainoista aiheutuvan

valuuttariskin suojaamiseksi osa konsernin ulkoisesta rahoituksesta on ulkomaanrahan määräistä. Riippuen siitä, onko lainat luokiteltu ulkomaisiin yksikköihin tehdyiksi nettosijoituksiksi vai lainasaataviksi, niistä aiheutuvat valuuttakurssivoitot ja -tappiot kirjataan joko laajaan tulokseen tai tuloslaskelmaan. Mahdollisia valuuttojen välisiä kytköksiä ei ole huomioitu, vaan esimerkiksi Yhdysvaltojen dollari ja Hongkongin dollari katsotaan tässä analyysissä erillisiksi valuutoiksi.

Liiketoimintayksiköt vastaavat ulkomaanrahan määräisten kassavirtojen ennustamisesta ja tekevät valuuttasuojauksia koskevat transaktionsa pääsääntöisesti konsernin emoyhtiön kanssa. Konsernin riskienhallintaorganisaatio vastaa konsernin konsolidoidun valuuttariskiposition hallinnasta ja tekee tarvittaessa johdannaistransaktioita konsernin ulkopuolisten vastapuolten kanssa.

Suojaamistarkoituksessa tehtyjen johdannaisopimusten juoksu-aika on pääsääntöisesti lyhyt ja voivat käsittää termiinopimuksia, optioita ja strukturoituja instrumentteja. Koska konserni ei sovelle valuuttajohdannaisiin suojauslaskentaa, johdannaisopimusten käypien arvojen muutoksista aiheutuva tulosvaikutus kohdistuu joko osittain tai kokonaan eri tilikaudelle, kuin suojatuista kassavirroista aiheutuvat voitot ja tappiot.

Tilikaudella 2017 operatiivisesti suojaavista valuuttajohdannaisista aiheutui -0,2 milj. euron tulosvaikutus (2016: 0,3 milj. euroa). Valuuttajohdannaisien käyvät arvot ja nimellisarvot on esitetty osiossa 4. Johdannaisopimukset.

Alla on esitetty tilikausien 2017 ja 2016 lopussa rahoitusinstrumenteista aiheutuva valuuttapositio keskeisten valuuttojen osalta:

Transaktioriskipositio

2017

MILJ. EUR	USD	RUB	IDR	CAD	SEK
Transaktioriski ja valuuttasuojat					
Transaktiopositio	-30,1	12,0	-11,3	8,4	7,9
Valuuttajohdannaiset ¹⁾	10,0	-3,8	3,9	-4,4	-1,1

2016

MILJ. EUR	USD	RUB	IDR	CAD	SEK
Transaktioriski ja valuuttasuojat					
Transaktiopositio	-25,6	12,5	-9,3	8,7	10,7
Valuuttajohdannaiset ¹⁾	8,8	-5,2	3,0	-3,9	-2,1

¹⁾ Valuuttajohdannaisilla suojataan transaktioriskien lisäksi myös translaatoriskejä, jolloin johdannaisia ja transaktioriskejä ei voi netottaa nettopositioiksi.

Translaatoriski

Konserni altistuu translaatoriskille sellaisten ulkomaisiin yksikköihin tekemiensä sijoitusten, sekä yhteisyritys- ja osakkuusyhtiösijoitusten kautta, joissa oma pääoma on ulkomaanrahan määräinen. Merkittävimmät ulkomaanrahan määräiset nettosijoitukset ovat USD, HKD, IDR, SEK ja ZAR -määräisiä ja ne muodostavat noin 83,1 % translaatoriskistä. Valuuttakurssien muutoksista aiheutuva vaikutus esitetään konsernitilinpäätöksessä omassa pääomassa muuntoerona.

Konsernin riskienhallintaorganisaatio seuraa säännöllisesti ulkomaanrahan määräisten nettosijoitusten määriä ja tekee tarvittaessa suojaavia transaktioita konsernin omaan pääomaan kohdistuvan volatiliiteetin pienentämiseksi. Tilikaudella 2017 konserni ei suojannut omaan pääomaan kohdistuvaa translaatorisikiä.

Konsernin tytäryhtiöiden ja osakkuusyritysten ulkomaanrahan määräinen oma pääoma ilman tilinkauden tulosta oli 169,9 milj. euroa 31.12.2017 (2016: 194,0 milj. euroa). Alla olevassa taulukossa on esitetty yhteenveto translaatiopositioista:

Konsernin translaatiopositio	2017	2016
MILJ. EUR	NETTO- INVESTOINNIT	NETTO- INVESTOINNIT
USD	92,0	99,0
HKD	24,5	33,4
IDR	14,3	17,8
SEK	6,0	3,6
ZAR	4,4	4,2
YHTEENSÄ	141,1	157,9

Herkkyysanalyysi

Herkkyysanalyysi perustuu seuraaviin oletuksiin ja tekijöihin:

- Herkkyysanalyysi perustuu yksittäisen analysoitavan valuutan arvonmuutoksen vaikutukseen olettaen muiden tekijöiden (ml. muiden valuuttojen arvot) pysyvän muuttumattomina. Valuuttojen välillä mahdollisesti vallitsevia kytköksiä ei ole huomioitu.
- Muutos lasketaan suhteessa tilinpäätöspäivänä vallinneisiin tuloslaskelma- ja tasekursseihin.
- Analyysi sisältää analysoitavassa valuutassa 1.1.-31.12. tehtyjen tuloslaskelmatransaktioiden vaikutuksen yhtiöissä, joiden toiminnallinen valuutta poikkeaa analysoitavasta valuutasta (ns. transaktiovaikutus), sekä yhtiöissä joiden toiminnallinen valuutta vastaa analysoitavaa valuuttaa (ns. translaatiovaikutus). Analyysissä on huomioitu 31.12. voimassa olleet valuuttasuojaukset. Tuloslaskelmatransaktioiden analyysissä konsernin sisäiset analysoitavassa valuutassa tapahtuvat transaktiot netottuvat pois.
- Herkkyysanalyysi pitää sisällään analysoitavassa valuutassa raportoivien tytäryhtiöiden 31.12. oman pääoman translaation vaikutuksen.

Konsernin transaktioriskien herkkyysanalyysi

Merkittävimpien vierasvaluuttojen 10 % heikentymisen (suhteessa euroon) vaikutus euroissa:

2017

MILJ. EUR	USD	RUB	IDR	CAD	SEK
Liikevoitto	0,5	-0,5	1,2	-0,5	-1,0
Oma pääoma ²⁾	-9,2	-0,4	-1,4	-0,4	-0,6

2016

MILJ. EUR	USD	RUB	IDR	CAD	SEK
Liikevoitto	0,9	-0,6	0,9	0,0	-0,5
Oma pääoma ²⁾	-9,9	-0,6	-1,8	-0,7	-0,4

²⁾ Ei sisällä tilikauden voiton vaikutusta.

2. Korkoriski

Korkoriskillä tarkoitetaan tulevien kassavirtojen ja käypien arvojen vaihtelua, joka aiheutuu markkinakorkotasossa tapahtuvista muutoksista. Konserni altistuu markkinakorkotason muutoksista aiheutuvalle riskille lähinnä pitkäaikaisten vaihtuvakorkoisten velkasitoumustensa kautta. Konsernin korollisten rahoitusvelkojen korkokauden pituus on pääsääntöisesti alle vuosi.

Konsernin rahoitus, ja tämän seurauksena myös korkoriskin hallinta, on järjestetty keskitetysti konsernin emoyhtiön toimesta. Konsernin riskienhallintaorganisaatio analysoi keskitetysti korkoriskiä, kattaen sekä rahavirran että käyvän arvon riskin, ja vastaa myös tarvittavista toimenpiteistä konsernin riskiposition muuttamiseksi. Tällaisia toimenpiteitä ovat ulkoisen lainasalkun valuuttajakauman muuttaminen, valinta eri rahoituslähteiden välillä, korkojen duraation muuttaminen sekä johdannaistransaktioiden tekeminen.

Suojaamistarkoituksessa käytettävät johdannaissopimukset käsittävät koronvaihtosopimukset, joissa konserni maksaa kiinteää korkoa ja saa vaihtuvaa korkoa. 31.12.2017 osa konsernin koronvaihtosopimuksista oli määritetty suojausinstrumenteiksi IAS 39:n mukaisiin rahavirran suojaussuhteisiin. Koronvaihtosopimusten käyvät arvot ja nimellispääomat on esitetty osiossa 4. Johdannais-sopimukset.

Korkoriskin herkkyysanalyysi

Seuraavassa taulukossa on esitetty vaihtuvakorkoisten velkojen ja koronvaihtosopimusten vaikutus tilikauden voittoon ja omaan pääomaan jos korko nousee yhden prosenttiyksikön. Herkkyysanalyysi perustuu seuraaviin oletuksiin ja tekijöihin:

- Muiden muuttujien, erityisesti valuuttakurssien, oletetaan pysyvän muuttumattomina.
- Herkkyysanalyysi tehdään suhteessa 31.12. sovelletuihin korkoihin.
- Herkkyysanalyysi pitää sisällään 31.12. voimassa olleet vaihtuvakorkoiset velat sekä koronvaihtosopimukset.

MILJ. EUR	TILIKAUDEN VOITTO	2017 OMA PÄÄOMA ³⁾	TILIKAUDEN VOITTO	2016 OMA PÄÄOMA ³⁾
Vaihtuvakorkoiset lainat rahoituslaitoksilta	-0,3	0,1	-0,4	0,4

³⁾ Ei sisällä tilikauden voiton vaikutusta.

3. Muut markkinariskit

Konserni ostaa tiettyjä raaka-aineita, joiden hinta määräytyy globaaleilla rahoitusmarkkinoilla. Näihin kuuluvat hyödykemetallit kuten kupari, sinkki ja lyijy sekä tietyt muovit. Koska näiden ostojen arvo on vähäinen, hintariskin hallintaa koskevasta päätöksestä ja toimenpiteistä vastaa kukin tuotantoyksikkö paikallisesti. Konserni ei tällä hetkellä suojaa hyödykkeiden hintariskiä.

Konsernilla on vähäinen määrä sijoituksia myytävissä oleviin rahoitusvaroihin ja ne muodostuvat sijoituksista kiinteistöosakkeisiin ja muihin noteeraamattomiin osakkeisiin, joille ei ole saatavilla luotettavaa markkina-arvoa.

4. Johdannaiset

Konserni käyttää johdannaissopimuksia, kuten termiinisopimuksia, optioita, koronvaihtosopimuksia ja strukturoituja instrumentteja, hallinoidakseen korko- ja valuuttariskiä konsernin riskienhallinta-politiikan edellyttämällä tavalla.

Valuuttajohdannaisia, käsittäen termiinisopimukset, optiot ja strukturoidut instrumentit, käytetään vähentämään tuleviin kassavirtoihin liittyvää valuuttakurssimuutosten aiheuttamaa epävarmuutta. Sellaisten johdannaissopimusten käyvät arvot, jotka eivät täytä IAS 39:n mukaisia suojausinstrumentin kriteereitä, kirjataan sopimuksen luonteesta riippuen joko liiketoiminnan muihin

kuluihin, jos suojauskohteena on operatiivinen liiketapahtuma, tai rahoitustuottoihin ja kuluihin, jos suojauskohteena on monetaarinen liiketapahtuma. Koska suojauslaskentaa ei sovelleta, johdannais-sopimusten käypien arvojen muutoksista aiheutuva tulosvaikutus kohdistuu joko osittain tai kokonaan eri tilikaudelle, kuin suojaus-ta kassavirroista aiheutuvat voitot ja tappiot.

Korkojohdannaisia, käsittäen koronvaihtosopimukset, käytetään vähentämään tuloslaskelmaan kirjattavien korkokulujen vaihtelua ja muokkaamaan velkasalkun duraatiota. Osa korkojohdannaisista on määritetty suojausinstrumenteiksi sekä rahavirran että käyvän arvon suojauksiin ja niiden kirjanpitolähtöisyys vastaa edellä mainit-tua luokittelua, riippuen siitä sovelletaanko suojauslaskentaa.

Rahavirran suojaukset

Rahavirran suojaukseen määritettyjen ehdot täyttävien johdan-naissopimusten käypien arvojen muutosten tehokas osuus merki-tään laajaan tuloslaskelmaan. Mahdollinen tehottomuus kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan rahoitustuottoihin ja -kuluihin. Laajaan tulokseen kertynyt määrä siirretään luokittelun muutokse-na tilikauden tulokseen vastaavilla kausilla kuin suojauskohteesta aiheutuu tulosvaikutuksia. Vaihtuvakorkoisten velkojen korkoriskiä suojaavien johdannaisien korot kirjataan tuloslaskelman rahoitus-tuottoihin ja -kuluihin.

Tilikaudella 2017 tuloslaskelman rahoitustuottoihin ja -kuluihin on kirjattu koronvaihtosopimusten tehottomista johdannaisopi-muksista 0,0 milj. euroa (2016: 0,0 milj. euroa). Suojaussuhteiden tehokkuutta arvioidaan kuukausitasolla.

Seuraavissa taulukoissa on esitetty konsernin johdannais-sopimusten nimellisarvot ja käyvät arvot per 31.12.2017.

MILJ. EUR	2017		2016	
	NIMELLIS- ARVO	KÄYPÄ ARVO	NIMELLIS- ARVO	KÄYPÄ ARVO
Rahavirran suojaukseen määritellyt johdannaisopimukset				
Koronvaihtosopimukset, alle 12kk			27,5	-0,1
Koronvaihtosopimukset, 1–5 vuotta	10,4	0,0	16,7	-0,1
YHTEENSÄ	10,4	0,0	44,1	-0,2

Rahavirran ja käyvän arvon suojaukseen määritellyt johdannais-sopimukset

Koron- ja valuutanvaihtosopimukset, alle 12kk			15,0	-0,7
YHTEENSÄ			15,0	-0,7

Ilman suojauslaskentaa olevat johdannaisopimukset

Koronvaihtosopimukset, alle 12kk			20,0	-0,2
Koronvaihtosopimukset, 1–5 vuotta	16,0	0,1	16,0	0,0
Valuuttajohdannaiset, alle 12kk	41,8	-0,5	52,2	0,1
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset, 1-5 vuotta	10,1	-0,7		
YHTEENSÄ	67,9	-1,0	88,2	-0,1

LIKVIDITEETIRISKI

Likviditeettiriski on määritetty riskiksi siitä että tilanteessa, jossa olemassa oleva velka joudutaan uudelleen rahoittamaan tai liiketoiminnan kannattavuuden heiketessä odottamattomasti liiketoimintaa joudutaan rahoittamaan, konserni ajautuu likvidien varojen puutteessa rahoitusvaikeuksiin tai joutuu maksamaan rahoituksestaan poikkeuksellisen korkean kustannuksen. Transaktioperusteisella likviditeettiriskillä tarkoitetaan tilan-netta, jossa konserni joutuu toteuttamaan rahoitusta koskevan transaktion alle käyvän markkina-arvon tai tilannetta, jossa haluttua transaktiota ei pystytä toteuttamaan lainkaan tietyllä ajanjaksolla.

Likviditeettiriskin hallinnan tavoitteena on ylläpitää riittävä likvidien varojen määrä ja saatavuus riittävällä nopeudella arvoa vaarantamatta ja että rahoitusvaikeudet pystytään välttämään kaikissa tilanteissa.

Konsernin kassavirran kausiluonteisuus on yleensä melko ennustettavissa ja konsernin rahoitusorganisaatio seuraa kon-sernin maksuvalmiutta konsernitalijärjestelmän ja säännöllisen rahavirta- ja likviditeettiraportoinnin avulla.

Konsernin korollinen rahoitus on järjestetty pääsääntöisesti keskitetysti konsernin rahoitusorganisaation toimesta. Konserni pyrkii vähentämään likviditeetti- ja jälleenrahoitusriskiä tasapai-nottamalla lainojen maturiteettijakaumaa sekä ylläpitämällä riittä-vän määrän luottolimiittejä. Konsernilla on käytössä 80 milj. euron kotimainen yritystodistusohjelma, jota käytetään yhdessä konser-nin luottolimiittien kanssa tasapainottamaan konsernin kassavir-ran kausiluonteisuutta. Liikkeeseenlaskettavien yritystodistusten määrästä ja juoksuajasta päättää konsernin rahoitusorganisaatio perustuen ennustettuihin kassavirtoihin, yritystodistusmarkki-nan tilanteeseen ja vallitsevaan korkotasoon. Yritystodistusten uusiminen niiden erääntyessä muodostaa likviditeettiriskin, jota hallitaan ylläpitämällä eräpäivinä riittävä määrä muita likviditeetti-reservejä. Tilikaudella 2017 konserni käytti yritystodistusohjelmaa aktiivisesti osana konsernin rahoitusta ja sai tältä markkinalta kilpailukykyisesti hinnoiteltua velkarahoitusta.

Konsernin pankkilainasopimukset sisältävät tavanomaiset ko-venantit koskien velkaantumisasetusta ja korollisten nettovelkojen suhdetta EBITDA:n (liikevoitto ennen poistoja ja arvonalentumisia). Hallitus ja konsernin johto seuraavat kovenanttiehtojen täytty-mistä kuukausitasolla. Konserni on neuvotellut rahoittajiensa kanssa tilapäisesti korkeammasta kovenanttitasosta nettovelan ja käyttökatteen suhteesta vuoden 2017 lopussa. Konserni olettaa täyttävänsä kovenanttiehdot vuonna 2018.

Alla on esitetty konsernin käyttämättömät luottolimiitit. Lisäk-si kotimaisen yritystodistusohjelman käyttämätön osa 31.12.2017 oli 48,0 milj. euroa (2016: 20,0 milj. euroa).

Käyttämättömät sitovat luottolimiittisopimukset

MILJ. EUR	2017	2016
Tililuottolimiitit, erääntyvät vuoden sisällä	20,2	20,4
Valmiusluottojärjestelyt, erääntyvät yli vuoden päästä	59,9	59,9
YHTEENSÄ	80,1	80,3

Konsernin rahoitusvelkojen erääntymisajat

Alla on esitetty konsernin rahoitusvelkojen sopimukseen perustuvat rahavirrat, sisältäen mahdolliset korkomaksut.

2017

MILJ. EUR	KIRJANPITO- ARVO	RAHOITUS- VELKOJA ⁴⁾	SOPIMUKSEEN PERUSTUVAT RAHAVIRRAT	2018	2019	2020	2021	2022 ETEENPÄIN	YHTEENSÄ
Korolliset velat									
Lainat rahoituslaitoksilta	46,1	46,1	47,9	12,6	25,2	5,1	5,0		47,9
Yritystodistusohjelma	32,0	32,0	32,0	32,0					32,0
Rahoitusleasing	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0				0,0
Korottomat velat									
Ostovelat ja muut korottomat velat	33,9	15,4	15,4	15,4					15,4
Johdannaisvelat ja -saamiset									
Koronvaihtosopimukset - suojauslaskennassa	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0				0,0
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset - ei suojauslaskennassa	0,6	0,6	0,6	-0,2	0,8				0,6
Koronvaihtosopimukset - ei suojauslaskennassa	-0,1	-0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0	-0,1		-0,1
Valuuttajohdannaiset - ei suojauslaskennassa	0,5	0,5	0,5	0,5					0,5
YHTEENSÄ	113,1	94,6	96,4	60,4	26,0	5,1	5,0		96,4

2016

MILJ. EUR	KIRJANPITO- ARVO	RAHOITUS- VELKOJA ⁴⁾	SOPIMUKSEEN PERUSTUVAT RAHAVIRRAT	2017	2018	2019	2020	2021 ETEENPÄIN	YHTEENSÄ
Korolliset velat									
Lainat rahoituslaitoksilta	70,3	70,3	73,8	30,2	6,7	26,7	5,2	5,1	73,8
Yritystodistusohjelma	60,0	60,0	60,0	60,0					60,0
Rahoitusleasing	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		0,0
Korottomat velat									
Ostovelat ja muut korottomat velat	35,4	15,0	15,0	15,0					15,0
Johdannaisvelat ja -saamiset									
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset - suojauslaskennassa	0,7	0,7	0,8	0,8					0,8
Koronvaihtosopimukset - suojauslaskennassa	0,2	0,2	0,2	0,2	0,0	0,0			0,2
Koronvaihtosopimukset - ei suojauslaskennassa	0,2	0,2	0,3	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3
Valuuttajohdannaiset - ei suojauslaskennassa	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1					-0,1
YHTEENSÄ	166,7	146,3	150,1	106,3	6,8	26,7	5,2	5,1	150,1

⁴⁾ Määrä kirjanpitoarvoista, jotka luokitellaan IAS 39:n mukaisiksi rahoitusveloiksi.

LUOTTO- JA MAKSUKYVYTTÖMYYSRISKI

Luottoriski on riski siitä, että vastapuoli ei suoriudu rahoitus-instrumentista tai asiakassopimuksesta johtuvista velvoitteistaan ja aiheuttaa tällä tavoin rahoituseristä johtuvan tappion. Konserni altistuu luottoriskille sekä liiketoiminnasta johtuvien tapahtumien (pääsääntöisesti myyntisaamiset) että rahoitustoiminnoista johtuvien tapahtumien kautta. Rahoitustoiminnoista johtuvat tapahtumat sisältävät talletukset pankeissa ja muissa rahoituslaitoksissa, valuuttamääräiset liiketapahtumat ja muut rahoitusinstrumentteja koskevat sopimukset. Luottoriskin enimmäismäärä rajoittuu konsernitaseessa esitettyyn rahoitusvarojen kirjanpitoarvoon. Rahoitusvarojen kirjanpitoarvon on esitetty liitetiedossa 23.

Konserni seuraa aktiivisesti asiakkaista ja muista vastapuolista aiheutuvaa luotto- ja maksukyvyttömyysriskiä. Konsernin erääntyneiden myyntisaamisten osuus kasvoi hieman tilikaudesta 2016. Myyntisaamisista kirjatun luottotappiovarauksen määrä kasvoi 0,5 milj. euroa tilikaudesta 2016.

Liiketoiminnasta aiheutuva luottoriski

Konsernin myyntisaamiset koostuvat saatavista suurelta määrältä asiakkaita maailmanlaajuisesti, eivätkä ne sisällä olennaisia asiakaskohtaisia tai maantieteellisiä riskikeskittymiä.

Luottoriskin hallinta on kunkin operatiivisen liiketoimintayksikön vastuulla. Ennen luotonantoa uudelle asiakkaalle asiakkaan tausta tarkistetaan. Käteiskauppaa, ennakkomaksuja ja rembursseja käytetään sekä uusien että olemassa olevien asiakkaiden kanssa. Kukin liiketoimintayksikkö vastaa luottorajojen määrittämisestä ja luotollisten asiakkaiden taloudellisen tilanteen seuraamisesta. Asiakkaiden maksukäyttäytymistä seurataan säännöllisesti ja maksuviiveistä voi seurata maksuunistutuksia, toimitusten keskeyttäminen, vaatimus ennakkomaksusta koskien tulevia toimituksia ja lopulta saamisten perintä oikeustietse. Merkittävisissä tapauksissa liiketoimintayksiköt neuvottelevat konsernin talousjohdon kanssa ennen lopullista päätöksentekoa. Poikkeustilanteissa maksuehtoihin voidaan neuvotella muutoksia.

Konserni kirjaa myyntisaamisiin arvonalentumisen kun sillä on olemassa objektiivista näyttöä siitä, että konserni ei tule saamaan kaikkia alkuperäisen sopimuksen ehtojen mukaisia saataviaan. Velallisen merkittävät taloudelliset vaikeudet, todennäköisyys velallisen konkurssista tai taloudellisesta uudelleenjärjestelystä sekä kyvyttömyys suorittaa maksuja antavat viitteitä siitä, että myyntisaaminen on arvoltaan alentunut. Eräpäivän ylittäneisiin myyntisaamisiin ei kirjata arvonalentumista silloin kun asiakasta voidaan pitää vakavaraisena. Arvonalentumistarkastelu ja arvonalentumisten kirjaaminen tehdään tapauskohtaisesti paikallisesti kussakin liiketoimintayksikössä.

Myyntisaamisiin kohdistuvasta luottotappiovarauksesta on esitetty lisätietoja liitetiedossa 16.

Alla olevassa taulukossa on esitetty ikäanalyysi erääntyneistä myyntisaamisista, joiden arvo ei ole alentunut.

Ikäanalyysi erääntyneistä myyntisaamisista, joiden arvo ei ole alentunut

MILJ. EUR	2017	2016
Erääntymättömät, joiden arvo ei ole alentunut	31,4	37,5
Erääntyneet, joiden arvo ei ole alentunut		
Alle 1 kuukautta	4,4	3,3
1-3 kuukautta	2,7	3,2
3-6 kuukautta	1,6	1,4
Yli 6 kuukautta	1,2	1,1
YHTEENSÄ	41,3	46,4

Rahoitusinstrumenteista aiheutuva luottoriski

Rahoitusinstrumentit sisältävät riskielementin, joka syntyy vastapuolten luottokelpoisuuden muutoksesta johtuvasta vaikutuksesta instrumentin käypään arvoon tai luottotappiosta, joka syntyy kun vastapuoli ei suoriudu sopimusperusteisista velvoitteistaan. Tätä riskiä mitataan ja seurataan keskitetysti konsernin riskienhallinta-organisaation toimesta.

Rahoitustoiminnoista johtuvaa luottoriskiä hallinnoidaan aktiivisesti rajoittamalla vastapuolten määrä riittävään määrään merkittäviä pankkeja ja rahoituslaitoksia, tarkkailemalla luottokelpoisuutta ja position suuruutta säännönmukaisesti sekä solmimalla tiettyjen vastapuolten kanssa vakuussopimuksia. Konserni pienentää luottoriskiä tekemällä rahoitusinstrumentteja koskevia transaktioita vain hyväksytyjen vastapuolten kanssa. Kaikilla merkittävillä vastapuolilla on luottoluokitus, jonka minimitaso on BBB (S&P). Ulkomaisilla tytäryrityksillä saattaa olla pankkitilejä myös rahoituslaitoksissa, joilla ei ole luottoluokitusta. Paikallisin rahoituslaitoksiin liittyvän luottoriskin pienentämiseksi ulkomaisen tytäryritysten on säännönmukaisesti talletettava ylimääräiset rahavaransa konsernitileille.

Konsernin likviditeetin hallintaan liittyvät sijoitukset on tehty likvideihin instrumentteihin joiden luottoriski on pieni. Konsernilla ei esimerkiksi ole yritystodistussijoituksia.

PÄÄOMARAKENTEEN HALLINTA

Konsernin tavoitteena pääomarakenteen hallinnassa on varmistaa tehokas pääomarakenne, joka tukee konsernin liiketoimintaa ja maksimoi osakkeenomistajien sijoituksen arvoa.

Konserni hallinnoi pääomarakennetta ja muokkaa sitä ottaen huomioon taloudelliset olosuhteet ja strategian toteuttamisen asettamat vaatimukset. Ylläpitääkseen tai kehittääkseen pääomarakennettaan konserni voi muuttaa osingonjakokäytäntöä, palauttaa pääomaa osakkeenomistajille ostamalla takaisin osakkeitaan, laskea liikkeelle uusia osakkeita sekä/tai lisätä/lyhentää lainojaan.

Pääomarakenteen hallintaa varten konsernin tavoitteena on pitää:

1. Velkaantumisaste (netto) alle 150 %:ssa ja
2. Korollisen nettovelan suhde EBITDA:an (rullaava 12 kuukautta) alle 3,8.

Hallitus arvioi konsernin pääomarakennetta säännöllisesti. Konsernilla ei ole muita ulkopuolisia pääomavaatimuksia kuin pankin asettamat kovenantit, jotka perustuvat samoihin tunnuslukuihin. Tarkempaa tietoa pankin asettamista kovenanteista on esitetty osiossa likviditeettiriski. Konserni on tilapäisesti ylittänyt korollisen nettovelan suhteen EBITDA:an, mutta konsernin tavoite on saavuttaa tämä tavoite vuoden 2018 aikana.

Konsernin pääoman hallintaa koskevat tavoitteet ja niiden saavuttaminen on esitetty alla olevassa taulukossa.

Tunnuslukujen laskentakaavat on esitetty sivulla 46.

	TAVOITETASO	2017	2016
Velkaantumisaste (netto) %	alle 150 %	47,5	70,6
Korollisen nettovelan suhde EBITDA:an*	alle 3,8	4,3	6,8

*EBITDA:an sisältyy 2,3 milj. euroa (2016: 10 milj. euroa) muita vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä. Nettovelan suhde EBITDA:an ilman muita vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä oli 3,1. Vaihtoehtoisten tunnuslukujen määritelmät on esitetty sivulla 46.

23 RAHOITUSVARAT JA -VELAT LUOKITTAIN SEKÄ KÄYVÄT ARVOT

MILJ. EUR	LIITE	KIRJAN- PITOARVO	RAHOITUSVAROJA JA -VELKOJA ²⁾	2017	KIRJAN- PITOARVO	RAHOITUSVAROJA JA -VELKOJA ²⁾	2016
				RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN KÄYPÄ ARVO ²⁾			RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN KÄYPÄ ARVO ²⁾
RAHOITUSVARAT							
Lainat ja saamiset ²⁾							
Pitkäaikaiset rahoitusvarat							
Lainasaamiset	16	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Muut korolliset saamiset	16	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset	16	0,2	0,1	0,1	0,3	0,1	0,1
Lyhytaikaiset rahoitusvarat							
Rahavarat	18	10,3	10,3	10,3	33,8	33,8	33,8
Lainasaamiset	16				0,9	0,9	0,9
Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset	16	47,4	41,1	41,1	52,4	46,3	46,3
Myytavissä olevat rahoitusvarat							
Myytavissä olevat sijoitukset	15	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat - kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät							
Valuuttajohdannaiset - ei suojauslaskennassa	16, 22	0,3	0,3	0,3	0,8	0,8	0,8
RAHOITUSVELAT							
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat - kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät							
Korko- ja valuuttajohdannaiset - ei suojauslaskennassa	22, 25	1,3	1,3	1,3	0,9	0,9	0,9
Suojauslaskennan alaiset johdannaiset							
Korkojohdannaiset - rahavirran suojauslaskennassa	22, 25	0,0	0,0	0,0	0,3	0,3	0,3
Valuuttajohdannaiset - käyvän arvon suojauslaskennassa	22, 24				0,5	0,5	0,5
Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat rahoitusvelat ²⁾							
Pitkäaikaiset rahoitusvelat							
Lainat rahoituslaitoksilta	24	34,6	34,6	34,6	41,5	41,5	41,5
Rahoitusleasing	24	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Korottomat velat	25	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1
Lyhytaikaiset rahoitusvelat							
Lainat rahoituslaitoksilta	24	11,5	11,5	11,5	28,8	28,8	28,8
Yritystodistusohjelma	24	32,0	32,0	32,0	60,0	60,0	60,0
Rahoitusleasing	24	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostovelat ja muut korottomat velat	25	33,9	15,4	15,4	35,4	15,0	15,0

¹⁾ Määrä kirjanpitoarvoista, jotka luokitellaan IAS 39:n mukaisiksi rahoitusvaroiksi ja -veloiksi.

²⁾ Käyvän arvon hierarkian taso 2.

KÄYVÄN ARVON HIERARKIA KÄYPÄÄN ARVOON ARVOSTETUISTA RAHOITUSVAROISTA JA -VELOISTA

MILJ. EUR	2017				2016			
	YHTEENSÄ	TASO 1	TASO 2	TASO 3	YHTEENSÄ	TASO 1	TASO 2	TASO 3
KÄYPÄÄN ARVOON ARVOSTETUT VARAT								
Myytävissä olevat rahoitusvarat								
Myytävissä olevat sijoitukset	0,3			0,3	0,3			0,3
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat - kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät								
Korko- ja valuuttajohdannaiset - ei suojauslaskennassa	0,3		0,3		0,8		0,8	
YHTEENSÄ	0,6		0,3	0,3	1,0		0,8	0,3
KÄYPÄÄN ARVOON ARVOSTETUT VELAT								
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat - kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät								
Korko- ja valuuttajohdannaiset - ei suojauslaskennassa	1,3		1,3		0,9		0,9	
Suojauslaskennan alaiset johdannaiset								
Korkojohdannaiset - rahavirran suojauslaskennassa	0,0		0,0		0,3		0,3	
Valuuttajohdannaiset - käyvän arvon suojauslaskennassa					0,5		0,5	
YHTEENSÄ	1,4		1,4		1,7		1,7	

KÄYVÄT ARVOT

Käyvän arvon hierarkian tasot

Hierarkian tason 1 rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot perustuvat samanlaisten instrumenttien noteerattuihin hintoihin toimivilla markkinoilla. Tällä hetkellä tason 1 rahoitusvaroja tai -velkoja ei ole.

Tason 2 rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot perustuvat merkittäviltä osin muihin kuin noteerattuihin hintatietoihin. Nämä arvostuksessa käytetyt syöttötiedot pohjautuvat merkittäviltä osin joko suoraan (ts. hintana) tai epäsuorasti (ts. hinnoista johdettuna) todennettaviin markkinatietoihin.

Tason 3 rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot perustuvat kyseistä omaisuus- tai velkaerää koskeviin muihin kuin todettavissa oleviin markkinaperusteisiin tietoihin, esimerkiksi johdon arvioihin ja niiden käyttöön yleisesti hyväksytyissä arvostusmalleissa.

Se käypien arvojen hierarkian taso, jolle tietty käypään arvoon arvostettu erä on kokonaisuudessaan luokiteltu, on määritetty koko kyseisen erän kannalta merkittävän, alimmalla tasolla olevan arvostustiedon perusteella. Tiedon merkittävyys on arvioitu kyseisen käypään arvoon arvostetun erän suhteen kokonaisuudessaan.

Päättäneen tilikauden aikana ei tapahtunut merkittäviä siirtoja käypien arvojen hierarkian tasojen välillä.

Myytävissä olevat sijoitukset

Myytävissä olevat sijoitukset koostuvat listaamattomista osakkeista ja osuuksista, jotka on kirjattu käypään arvoon. Ne listaamattomat osakkeet, joiden käypää arvoa ei voida luotettavasti määrittää, on kirjattu hankintamenoa vähennettyinä mahdollisilla arvonalentumisilla.

Johdannaiset

Kaikki johdannaiset kirjataan käypään arvoon kaupantekopäivänä ja myöhemmin ne arvostetaan käypään arvoon jokaisena tilinpäätöspäivänä. Käyvän arvon määrittely perustuu noteerattuihin markkinahintoihin ja -kursseihin, kassavirtojen diskonttaukseen ja optioiden arvonmääritysmalleihin.

Rahoitusleasingsopimukset

Rahoitusleasingsopimusten käyvät arvot vastaavat niiden kirjanpitoarvoja. Rahoitusleasingvelkojen käyvät arvot perustuvat diskontattuihin tuleviin rahavirtoihin. Diskonttokorkona on käytetty samanlaisten rahoitusleasingsopimusten vastaavaa korkoa.

Lyhytaikaiset rahoitusvarat ja -velat

Lyhyestä maturiteetista johtuen lyhytaikaisten rahoitusvarojen ja -velkojen käyvän arvon katsotaan vastaavan niiden kirjanpitoarvoa.

Pitkäaikaiset rahoitusvarat

Pitkäaikaisten rahoitusvarojen käyvät arvot perustuvat diskontattuihin tuleviin rahavirtoihin. Diskonttauskorkona on käytetty tilinpäätöspäivän markkinakorkoa.

Pitkäaikaiset korolliset velat

31.12.2017 pitkäaikaisista vaihtuvakorkoisista lainoista 0,0 % (2016: 23,3 %) oli sidottu yhden kuukauden euriboriin, liboriin tai vastaavaan ja loput maksimissaan kuuden kuukauden euriboriin, liboriin tai vastaavaan. Näin ollen pitkäaikaisten vaihtuvakorkoisten lainojen käyvän arvon katsotaan vastaavan niiden kirjanpitoarvoa. Osa pitkäaikaisista vaihtuvakorkoisista lainoista on suojattu erillisillä korkojohdannaissopimuksilla, joista on kerrottu liitetiedossa 22. Kiinteäkorkoisten lainojen käyvät arvot perustuvat diskontattuihin tuleviin rahavirtoihin. Diskonttauskorkona on käytetty tilinpäätöspäivän markkinakorkoa.

Pitkäaikaiset korottomat velat

Yrityshankintojen ja muiden hankintojen tulevaisuuden tapahtumiin perustuvat lisävastikkeet kirjataan käypään arvoon kaupantekopäivänä. Käyvän arvon määrittely perustuu diskontattuihin tuleviin rahavirtoihin.

24 KOROLLISET VELAT

MILJ. EUR	KESKIKORKO, 2017, % ¹⁾	2017	2016
Pitkääikaisten korolliset velat			
Lainat rahoituslaitoksilta	2,27	34,6	41,5
Rahoitusleasing	6,47	0,0	0,0
Lyhytaikaisten korolliset velat			
Lainat rahoituslaitoksilta	1,77	6,3	3,4
Pitkääikaisten lainojen lyhytaikaisten osuudet	2,39	5,2	25,4
Yritystodistusohjelma	0,59	32,0	60,0
Rahoitusleasing	6,32	0,0	0,0
Johdannaiset			0,5
YHTEENSÄ		78,1	130,8

¹⁾ Osa lainoista on koronvaihtosopimusten kohteena. Keskikorot on laskettu ilman koronvaihtosopimusten vaikutusta. Lisätietoa liitetiedossa 22.

Rahoitusvelkojen käyvät arvot on esitetty liitetiedossa 23.

KOROLLISET VELAT VALUUTOITTAIN

MILJ. EUR	2017		2016	
	PITKÄ-AIKAISET	LYHYT-AIKAISET	PITKÄ-AIKAISET	LYHYT-AIKAISET
Lainat rahoituslaitoksilta				
EUR	22,5	7,3	15,0	18,5
USD	12,1	3,6	16,8	4,5
GBP			9,6	4,8
AUD		0,1	0,0	0,0
ZAR		0,5		0,9
Yritystodistusohjelma				
EUR		32,0		60,0
Rahoitusleasing				
Muut	0,0	0,0	0,0	0,0
YHTEENSÄ	34,6	43,5	41,5	88,8

25 KOROTTOMAT VELAT

MILJ. EUR	2017	2016
Pitkääikaisten korottomat velat		
Johdannaiset	0,7	0,2
Muut pitkääikaisten velat	0,0	0,1
Lyhytaikaisten korottomat velat		
Ostovelat	15,4	15,0
Palkka- ja henkilöstösivukulujaksotukset	10,1	10,4
Muut siirtovelat	4,7	5,2
Johdannaiset	0,7	1,0
Saadut ennakot	0,7	0,6
Arvonlisäverovelka	1,6	1,6
Muut lyhytaikaisten velat	1,5	2,5
YHTEENSÄ	35,3	36,6

Muut pitkääikaisten korottomat velat sisälsivät vielä 2016 yritys-hankintojen ja muiden hankintojen tulevaisuuden tapahtumiin perustuvia lisävastikkeita. Velkojen käyvät arvot on esitetty liite-tiedossa 23.

26 VASTUUSITOUMUKSET JA EHDOLLISET VELAT

Koska emoyhtiön 100 %:sti omistama tytäryhtiö Normark Logistics Europe Oy toimii Shimanon kanssa perustetun jakeluyhteisyrityksen juridisena osakkaana, on emoyhtiö sitoutunut vastaamaan tytäryhtiönsä yhteisyritykseen liittyvien velvoitteiden täyttämisestä suhteessa Shimanoon.

Konsernin vuokravastuut on esitetty liitetiedossa 27.

RIITA-ASIAT JA OIKEUSPROSESSIT

Yhtiön johdolla ei ole tiedossa avoimia riita-asioita tai oikeus-prosesseja, joilla olisi merkittävä vaikutus yhtiön taloudelliseen asemaan.

27 VUOKRASOPIMUKSET

KONSERNI VUOKRALLE OTTAJANA

Ei-purettavissa olevien vuokravastuiden erääntymisaikataulu

MILJ. EUR	2017	2016
Vuoden sisällä	4,9	5,2
1–3 vuotta	4,3	6,1
3–5 vuotta	1,2	2,2
Yli 5 vuotta	0,2	0,6
YHTEENSÄ	10,6	14,2

Konsernilla on useita ei-purettavissa olevia ja ehdoiltaan sekä pituuksiltaan vaihtelevia vuokrasopimuksia toimistotiloista sekä varasto- ja tehdastiloista. Joihinkin vuokrasopimuksiin sisältyy uudistamisoptio.

KONSERNI VUOKRALLE ANTAJANA

Ei-purettavissa olevien vuokrasopimusten perusteella saatavat vähimmäisvuokrat

MILJ. EUR	2017	2016
Vuoden sisällä	0,1	0,3
1-3 vuotta		0,2
YHTEENSÄ	0,1	0,4

Osa tällä hetkellä käyttämättömistä varasto- ja toimistotiloista on annettu vuokralle. Sopimukset ovat ehdoiltaan ja pituuksiltaan vaihtelevia. Joihinkin vuokrasopimuksiin sisältyy uudistamisoptio.

28 LÄHIPIIRITAPAHTUMAT

Konsernin lähipiiriin kuuluvat tytäryhtiöt ja osakkuusyhtiöt, johto sekä huomattavan vaikutusvallan omaavat yhteisöt. Emoyhtiön suoraan tai välillisesti omistamat tytäryhtiöt, osakkuusyhtiöt sekä ulkomaiset sivuliikkeet on lueteltu liitetiedossa 32. Lähipiiritapahtumat konserniyhtiöiden välillä on eliminoitu.

LIIKETOIMET JA AVOIMET SALDOT LÄHIPIIRIN KANSSA

MILJ. EUR	MYYNIT JA MUUT TUOTOT	OSTOT	MAKETUT VUOKRAT	MUUT KULUT	SAAMISET	VELAT
2017						
Osakkuusyhtiö Lanimo Oü	0,0	-0,1			0,0	
Yhteisö, joka käyttää konsernissa huomattavaa vaikutusvaltaa ²⁾			-0,2	-0,1	0,0	
Johto	0,0		-0,3	0,0		0,0
2016						
Yhteisyritys Shimano Normark UK Ltd. ¹⁾	2,8					
Osakkuusyhtiö Lanimo Oü		-0,1			0,0	
Yhteisö, joka käyttää konsernissa huomattavaa vaikutusvaltaa ²⁾			-0,2	-0,1	0,0	
Johto			-0,2	0,0		0,0

¹⁾ Konsernin osuus yhteisyrityksessä myyty 1.9.2016.

²⁾ Ranskan Morvillarsissa sijaitsevan jakelukeskusliiketoiminnan vuokrasopimus sekä palvelumaksu. Määräysvaltaa käyttävä taho on Viellard Migeon & Cie, jonka omistus- ja ääniosuus yksin ja yhdessä tytäryhtiön kanssa on esitetty osiossa 'Osakkeet ja osakkeenomistajat'.

YLIMMÄN JOHDON TYÖSUHDE-ETUUKSET

MILJ. EUR	2017	2016
Palkat ja muut lyhytaikaiset työsuhte-etuudet	-3,8	-3,8
YHTEENSÄ	-3,8	-3,8

Ylin johto koostuu hallituksesta, toimitusjohtajasta sekä muusta johtoryhmästä. Louis Audemard d'Alançon valittiin uutena jäsenenä hallitukseen ja Christophe Viellard jätti tehtävänsä hallituksessa vuonna 2017. Jan-Elof Cavander nimitettiin talous- ja rahoitusjohtajaksi sekä johtoryhmän jäseneksi 30.6.2017 alkaen. Vuonna 2016 Arto Nygren nimitettiin johtoryhmän jäseneksi 1.1.2017 alkaen. Aku Valta jäi pois johtoryhmästä 21.7.2017.

Hallituksen ja johtoryhmän jäsenten (jäsenten ja heidän määräysvaltayhteisöjensä osakkeet ja osakeperusteiset oikeudet) oli 31.12.2017 omistuksessa 19 113 yhtiön osaketta (31.12.2016: 19 113). Ylin johto omisti 31.12.2017 0,0 % (0,0 %) yhtiön osakepääomasta ja osakkeiden tuottamista äänistä.

Vuosina 2017 ja 2016 johdolle ei myönnetty osakeperusteisia kannustinjärjestelmiä.

Lisätietoja johdon osakeomistuksesta on esitetty osiossa 'Hallitus ja johto'.

Konsernin lähipiiritapahtumat ylimmän johdon tai heidän läheisten perheenjäseniensä kanssa on esitetty edellä olevassa taulukossa 'Liiketoimet ja avoimet saldot lähipiirin kanssa'.

TOIMITUSJOHTAJAN TYÖSUHDE-ETUUKSET

MILJ. EUR	2017	2016
Palkat ja muut lyhytaikaiset työsuhte-etuudet		
Jussi Ristimäki, toimitusjohtaja 1.9.2016 alkaen	-0,4	-0,2
Jorma Kasslin, toimitusjohtaja 31.8.2016 asti ³⁾		-0,3
YHTEENSÄ	-0,4	-0,5

³⁾ Pois lukien toimitusjohtajalle maksettu palkkio hallitusjäsenyydestä, joka on esitetty kohdassa hallituksen työsuhte-etuudet.

Vuonna 2017 toimitusjohtajan vuosipalkka luontoisetuineen oli 265 259 euroa. Toimitusjohtaja on oikeutettu myös bonuksiin konsernin johdon bonusjärjestelmän periaatteiden mukaisesti. Vuonna 2017 hänelle suoritettiin maksuperusteisesti bonusta 58 420 euroa vuodelta 2016. Suoriteperusteisesti vuodelta 2017 kertyi bonusta 61 155 euroa. Toimitusjohtaja on Suomen lakisääteisen eläketurvan piirissä. Toimitusjohtajalla ei ole erillistä lisäeläkejärjestelmää.

Toimitusjohtajan irtisanomisaika on molemmin puolin 6 kuukautta. Toimitusjohtajalle maksetaan 12 kuukauden palkkaa (pois lukien bonukset) vastaava korvaus, mikäli yhtiö irtisanoa hänet ilman sopimuksen mukaista syytä.

MUUN JOHTORYHMÄN TYÖSUHDE-ETUUKSET

MILJ. EUR	2017	2016
Palkat ja muut lyhytaikaiset työsuhte-etuudet	-2,8	-2,9
YHTEENSÄ	-2,8	-2,9

Kuukausipalkan lisäksi konsernin johtoryhmän jäsenet kuuluvat konsernin johdon bonusjärjestelmään. Allokoidun bonuksen määrä perustuu hallituksen kyseisen vuoden taloudellisiin ja strategiaan tavoitteisiin. Jos tavoitetasoa ei saavuteta, bonuksen maksaminen perustuu täysin hallituksen harkintaan. Bonukset maksetaan kahdessa erässä: ensimmäinen erä, kun tilintarkastettu tulos kyseiselle vuodelle on tiedossa ja toinen erä muutaman kuukauden määräajan kuluttua, johdon työsuhteiden pysyvyyden kannustamiseksi. Lähtökohtaisesti tulospalkkion enimmäismäärä on 100 prosenttia vuosipalkasta.

HALLITUKSEN TYÖSUHDE-ETUUKSET

MILJ. EUR	2017	2016
Palkat ja muut lyhytaikaiset työsuhte-etuudet		
Jorma Kasslin, hallituksen puheenjohtaja 1.9.2016 alkaen	-0,4	-0,2
Emmanuel Viellard, hallituksen puheenjohtaja 31.8.2016 asti		-0,1
Muut hallituksen jäsenet	-0,2	-0,2
YHTEENSÄ	-0,6	-0,5

Vuonna 2017 hallituksen puheenjohtajan palkkio oli 80 000 euroa ja muiden jäsenten 30 000 euroa. Lisäksi hallituksen ja sen valiokunnan kokouksista maksettiin palkkiona 1 000 euroa kokoukselta. Hallituksen jäsenet ovat oikeutettuja yhtiön matkustussäännön mukaiseen kulukorvaukseen matkustuskuluista. Päätoimisella hallituksen puheenjohtajalla Jorma Kasslinilla on Rapala-konsernin kanssa palvelusopimus, joka määrittelee hänen tehtävikseen vastata strategiaprozessista ja konserniin laajemmin vaikuttavista asioista yhdessä toimitusjohtajan kanssa. Hänelle maksettava palkkio oli 2017 vuonna 394 742 euroa, josta suoritettiin 94 742 euroa rahapalkkana ja 300 000 euroa lisäeläkkeenä. Hänelle ei maksettu hallituksen puheenjohtajan 80 000 euron palkkiota.

29 OSAKEPERUSTEISET MAKSUT

Tilikauden aikana konsernilla ei ollut voimassa olevia osakepalkkiojärjestelmiä.

30 OSAKEKOHTAINEN TULOS

	2017	2016
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto, milj. euroa	2,4	-3,0
Hybridilainan kertynyt korko	-0,8	
Verovaikutus	0,2	
Nettovaikutus	-0,6	
	1,8	
Osakkeiden painotettu keskimääräinen lukumäärä, 1 000 kpl	38 323	38 329
Laimennettu osakkeiden painotettu keskimääräinen lukumäärä, 1 000 kpl	38 323	38 329
Osakekohtainen tulos, EUR	0,05	-0,08
Laimennettu osakekohtainen tulos, EUR	0,05	-0,08

Osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden voitto verovaikutuksella oikaistu hybridilainan korko vähennettynä ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotetulla keskiarvolla tilikauden aikana. Ulkona olevat osakkeet eivät sisällä konsernin hallussa olevia omia osakkeita. Tarkemmat tiedot osakekohtaisen tuloksen laskemisesta on esitetty konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteissa.

31 TILIKAUDEN PÄÄTTYMISPÄIVÄN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

Konsernilla ei ole tiedossa sellaisia tilinpäätöspäivän jälkeisiä tapahtumia, jotka olisivat vaikuttaneet olennaisesti vuoden 2017 tilinpäätökseen. Merkittävät tilikauden päättymispäivän jälkeiset tapahtumat on käsitelty hallituksen toimintakertomuksessa.

32 KONSERNIYRITYKSET

TYTÄRYHTIÖT ALUEITTAIN		MAA	KONSERNIN OMISTUSOSUUS (%)	TOIMINNAN LUONNE
Pohjoismaat				
Rapala VMC Iceland ehf	*	Islanti	100	Jakelu
Normark Norway AS	*	Norja	100	Jakelu
Remen Slukfabrikk AS		Norja	100	Hallinto
Vangen AS		Norja	100	Hallinto
Normark Scandinavia AB	*	Ruotsi	100	Jakelu
KL-Teho Oy	*	Suomi	100	Tuotanto
Marttiini Oy	*	Suomi	100	Tuotanto
Normark Logistics Europe Oy	*	Suomi	100	Hankinta
Normark Suomi Oy		Suomi	100	Jakelu
Peltonen Ski Oy		Suomi	100	Tuotanto
Rapala Shimano East Europe Oy	¹⁾	Suomi	50	Hallinto
Normark Denmark A/S	*	Tanska	100	Jakelu
Muu Eurooppa				
Rapala Europe Finance N.V.	*	Belgia	100	Hallinto
Rapala Finance N.V.	*	Belgia	100	Hallinto
Normark Spain SA	*	Espanja	100	Jakelu
Rapala B.V.	*	Hollanti	100	Hallinto
Normark UK Sport Ltd.		Iso-Britannia	100	Jakelu
Dynamite Baits Ltd.	*	Iso-Britannia	100	Tuotanto
Normark Fishing Ltd.		Iso-Britannia	100	Hallinto
Normark Italia S.R.L.	²⁾	Italia	100	Jakelu
Normark Kazakhstan LLP	¹⁾	Kazakstan	50	Jakelu
Normark Adriatik D.o.o.	²⁾	Kroatia	66,6	Jakelu
SIA Normark Latvia		Latvia	100	Jakelu
Normark UAB		Liettua	100	Jakelu
Normark Portugal SA		Portugali	100	Jakelu
Normark Polska Sp.z.o.o.	*	Puola	100	Jakelu
Mystic s.a.r.l.		Ranska	100	Tuotanto
Normark France SAS	*	Ranska	100	Jakelu
VMC Péche SA	*	Ranska	100	Tuotanto
SC Normark Sport Romania S.r.l.		Romania	66,6	Jakelu
Rapala-Fishco AG	*	Sveitsi	100	Jakelu
Normark S.r.o.	¹⁾	Tsekin tasavalta	50	Jakelu
Normark Hungary Ltd	*	Unkari	66,6	Jakelu
VMC-Water Queen Ukraine	¹⁾	Ukraina	50	Jakelu
FLLC Normark	¹⁾	Valko-Venäjä	50	Jakelu
AO Normark	¹⁾	Venäjä	50	Jakelu
Normark LLC	²⁾	Venäjä	100	Jakelu
OOO Raptech	*	Venäjä	100	Tuotanto
Marttiini Oü		Viro	100	Tuotanto
Normark Eesti Oü		Viro	100	Jakelu
Rapala Eesti AS	*	Viro	100	Tuotanto
Pohjois-Amerikka				
Normark Inc.		Kanada	100	Jakelu
NC Holdings Inc.	*	USA	100	Hallinto
Normark Corporation		USA	100	Jakelu
Normark Innovations, Inc.		USA	100	Hankinta
VMC Inc.		USA	100	Jakelu

TYTÄRYHTIÖT ALUEITTAIN	MAA	KONSERNIN OMISTUSOSUUS (%)	TOIMINNAN LUONNE
Muut maat			
Rapala MENA FZE	Arabiemiirikunnat	100	Jakelu
Rapala VMC Australia Pty Ltd	Australia	100	Jakelu
Rapala V.M.C. Do Brazil	Brasilia	100	Jakelu
Normark Chile Ltd	Chile	100	Jakelu
Rapala VMC South-Africa Distributors Pty Ltd.	Etelä-Afrikka	100	Jakelu
Rapala VMC Korea Co., Ltd	Etelä-Korea	100	Jakelu
Willtech (PRC) Ltd.	Hongkong	100	Hankinta
PT Rapala Indonesia	Indonesia	100	Jakelu
PT Rapala VMC Batam	Indonesia	100	Tuotanto
PT VMC Fishing Tackle Indonesia	Indonesia	100	Tuotanto
Rapala Japan K.K.	Japani	100	Jakelu
Rapala VMC (ShenZhen) Ltd	Kiina	100	Hankinta
Rapala VMC China Co.	Kiina	100	Jakelu
Rapala VMC (Asia Pacific) Sdn Bhd.	Malesia	100	Jakelu
Rapala VMC Mexico S. de R.L. de C.V	Meksiko	100	Jakelu
Rapala VMC Singapore Pte. Ltd.	Singapore	100	Hallinto
Rapala VMC (Thailand) Co., Ltd.	Thaimaa	100	Jakelu

OSAKKUUS- JA YHTEISYRITYKSET	MAA	KONSERNIN		TOIMINNAN LUONNE
		OMISTUSOSUUS (%)		
Lanimo Oü	Viro	33,3		Tuotanto

ULKOMAISET SIVULIIKKEET

Rapala VMC (Hong Kong) Ltd, sivuliike Taiwanilla
 Normark S.r.o., sivuliike Slovakian tasavallassa

¹⁾ Määräysvalta Rapala-konsernilla.

²⁾ Perustettu 2017.

* Emoyhtiön omistamat osakkeet.

TUNNUSLUKIJEN LASKENTAKAAVAT

Liikevoitto ennen poistoja ja arvonalentumisia (EBITDA)	=	Liikevoitto + poistot ja arvonalentumiset
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	=	Realisoitumattomien operatiivisia erä suojaavien valuuttajohdannaisten markkina-arvostukset +/- muut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät
Muut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	=	Uudelleenjärjestelykustannukset + arvonalentumiset +/- liiketoimintahankinnoista ja -luovutuksista syntyvät tuotot ja kulut - vakuutuskorvaukset +/- muut ei-operatiiviset erät
Vertailukelpoinen liikevoitto	=	Liikevoitto +/- realisoitumattomien operatiivisia erä suojaavien valuuttajohdannaisten markkina-arvostukset +/- muut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät
Korollinen nettovelka	=	Korolliset velat - korolliset saamiset - rahavarat
Sijoitettu pääoma (keskimäärin kauden aikana)	=	Oma pääoma yhteensä (keskimäärin kauden aikana) + korollinen nettovelka (keskimäärin kauden aikana)
Käyttöpääoma	=	Vaihto-omaisuus + korottomat saamiset - korottomat velat
Korottomat saamiset	=	Varat yhteensä - korolliset saamiset - aineettomat ja aineelliset hyödykkeet - myytävänä olevat omaisuuserät
Korottomat velat	=	Velat yhteensä - korolliset velat
Korollinen nettovelka/EBITDA -suhde	=	$\frac{\text{Korollinen nettovelka}}{\text{Liikevoitto ennen poistoja ja arvonalentumisia}}$
Sijoitetun pääoman tuotto (ROCE), %	=	$\frac{\text{Liikevoitto} \times 100}{\text{Sijoitettu pääoma (keskimäärin kauden aikana)}}$
Oman pääoman tuotto (ROE), %	=	$\frac{\text{Tilikauden voitto} \times 100}{\text{Oma pääoma yhteensä (keskimäärin kauden aikana)}}$
Velkaantumisaste (netto), %	=	$\frac{\text{Korollinen nettovelka} \times 100}{\text{Oma pääoma yhteensä}}$
Omavaraisuusaste, %	=	$\frac{\text{Oma pääoma yhteensä} \times 100}{\text{Oma pääoma ja velat yhteensä - saadut ennakot}}$
Osakekohtainen tulos, EUR	=	$\frac{\text{Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto - hybridipääoman jaksotetut kirjaamattomat korot verojen jälkeen}}{\text{Osakkeiden painotettu keskimääräinen oikaistu lukumäärä}}$
Osakekohtainen osinko, EUR	=	$\frac{\text{Tilikaudella jaettu osinko}}{\text{Osakkeiden oikaistu lukumäärä kauden lopussa}}$
Osinko/tulos, %	=	$\frac{\text{Tilikaudella jaettu osinko} \times 100}{\text{Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto}}$
Oma pääoma/osake, EUR	=	$\frac{\text{Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma}}{\text{Osakkeiden oikaistu lukumäärä kauden lopussa}}$
Efektiivinen osinkotuotto, %	=	$\frac{\text{Osakekohtainen osinko} \times 100}{\text{Osakkeen oikaistu viimeinen kaupantekokurssi kauden lopussa}}$
Hinta/voittosuhte (P/E)	=	$\frac{\text{Osakkeen oikaistu viimeinen kaupantekokurssi kauden lopussa}}{\text{Osakekohtainen tulos}}$
Osakkeen keskikurssi, EUR	=	$\frac{\text{Osakkeen euomääräinen kokonaisvaihto}}{\text{Tilikaudella vaihdettujen osakkeiden oikaistu lukumäärä}}$
Osakekannan markkina-arvo, EUR	=	Osakkeiden lukumäärä kauden lopussa (ilman omia osakkeita) x viimeinen kaupantekokurssi kauden lopussa
Henkilöstön lukumäärä keskimäärin	=	Keskiarvo laskettu kuukausien loppujen keskiarvona

EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖS, FAS

EMOYHTIÖN TULOSLASKELMA

EUR	LIITETIETO	2017	2016
Liikevaihto	2	27 736 957	27 592 687
Liiketoiminnan muut tuotot	3	139 823	73 048
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos		-1 432 882	-501 057
Valmistus omaan käyttöön		160 643	93 417
Materiaalit ja palvelut	5	-10 019 967	-11 712 658
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	6	-8 462 844	-8 201 613
Liiketoiminnan muut kulut	4	-6 454 350	-6 285 140
Liikevoitto ennen poistoja ja arvonalentumisia		1 667 380	1 058 684
Poistot ja arvonalentumiset	7	-1 301 000	-1 286 814
Liikevoitto		366 380	-228 130
Rahoitustuotot ja -kulut	8	-2 899 755	978 608
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		-2 533 375	750 479
Tilinpäätössiirrot	9	1 144 715	449 401
Tuloverot	10	-1 978	-9 446
TILIKAUDEN VOITTO		-1 390 637	1 190 434

EMOYHTIÖN TASE

VARAT

EUR	LIITETIETO	2017	2016
Pitkäaikaiset varat			
Aineettomat hyödykkeet	11	950 092	659 174
Aineelliset hyödykkeet	12	5 251 057	6 302 315
Sijoitukset	13	174 819 131	173 365 170
Korolliset saamiset	15	14 993 847	16 792 899
Korottomat saamiset	15	285 909	174 289
Pitkäaikaiset varat yhteensä		196 300 036	197 293 848
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	14	4 170 920	5 648 439
Sijoitukset ja saamiset			
Korolliset	15	21 967 966	24 276 013
Korottomat	15	6 096 790	5 662 885
Rahat ja pankkisaamiset		1 098 889	20 532 626
Lyhytaikaiset varat yhteensä		33 334 565	56 119 964
VARAT YHTEENSÄ		229 634 600	253 413 811

OMA PÄÄOMA JA VELAT

EUR	LIITETIETO	2017	2016
Oma pääoma			
Osakepääoma		3 552 160	3 552 160
Ylikurssirahasto		16 680 961	16 680 961
Käyvän arvon rahasto		5 080	-245 144
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		4 914 371	4 914 371
Omat osakkeet		-5 553 393	-5 553 393
Edellisten tilikausien voitto		22 120 227	24 762 072
Tilikauden voitto		-1 390 637	1 190 434
Oma pääoma yhteensä	16	40 328 769	45 301 462
Tilinpäätössiirtojen kertymä		1 578 920	1 745 635
Pitkäaikaiset velat			
Korolliset		67 412 619	49 278 611
Korottomat		709 486	198 027
Pitkäaikaiset velat yhteensä	17	68 122 105	49 476 639
Lyhytaikaiset velat			
Korolliset		113 786 728	150 606 762
Korottomat		5 818 079	6 283 314
Lyhytaikaiset velat yhteensä	17	119 604 807	156 890 076
OMA PÄÄOMA JA VELAT YHTEENSÄ		229 634 600	253 413 811

EMOYHTIÖN RAHAVIRTALASKELMA

TUHHAT EUR	LIITETIETO	2017	2016
Tilikauden voitto		-1 391	1 190
Oikaisuerät			
Tuloverot	10	2	9
Rahoitustuotot ja -kulut	8	2 900	-979
Ei-rahamääräisten erien oikaisu			
Poistot ja arvonalentumiset	7	1 301	1 287
Muut oikaisu		-766	2 075
Oikaisuerät yhteensä		3 438	2 393
Rahoituserät			
Maksetut korot		-3 345	-3 976
Saadut korot		1 604	1 811
Maksetut/saadut verot		154	235
Muut rahoituserät, netto		85	84
Rahoituserät yhteensä		-1 502	-1 846
Käyttöpääoman muutos			
Saamisten muutos		-1 556	1 442
Vaihto-omaisuuden muutos		1 411	545
Velkojen muutos		-623	1 179
Käyttöpääoman muutos yhteensä		-768	3 166
Liiketoiminnan nettorahavirta		-222	4 903
Investointien rahavirta			
Aineettomien hyödykkeiden myynnit	11	13	
Aineettomien hyödykkeiden ostot	11	-470	-32
Aineellisten hyödykkeiden myynnit	12	570	65
Aineellisten hyödykkeiden ostot	12	-529	-1 138
Sijoitukset tytäryhtiöihin ja tytäryhtiöiden hankinnat	13	-1 454	
Yhteisyritysten luovutukset	13		1 214
Korollisten saamisten muutos		835	360
Saadut osingot	8	524	5 000
Investointien rahavirta yhteensä		-511	5 470
Rahoituksen rahavirta			
Maksetut osingot		-3 832	-5 748
Omien osakkeiden hankinta			-161
Hybridilainan nosto		24 737	
Muut lainojen nostot		93 138	136 917
Lainojen takaisinmaksut		-129 541	-122 210
Saadut konserniavustukset		700	
Rahoituksen rahavirta yhteensä		-14 798	8 798
Rahavarojen muutos		-15 531	19 171
Rahavarat tilikauden alussa		20 533	63
Valuuttakurssien muutosten vaikutus		-3 903	1 299
RAHAVARAT TILIKAUDEN LOPUSSA		1 099	20 533

EMOYHTIÖN LIITETIEDOT

1 LAADINTAPERIAATTEET

Rapala VMC Oyj:n tilinpäätös on laadittu Suomen tilinpäätös-käytännön (FAS) mukaan.

Ulkomaanrahanmääräiset tapahtumat

Valuuttamääräiset saamiset ja velat muunnetaan euroiksi tilin-päätöspäivän kurssilla ja muuntamisessa syntyvät kurssierot kirjataan tuloslaskelmaan.

Tuottojen kirjaaminen

Tuotteiden ja palvelujen myynti kirjataan suoriteperiaatteen mu-kaisesti, kun myytäviin tuotteisiin ja palveluihin liittyvät olennai-set riskit siirtyvät ostajalle eikä ole todennäköistä, että asiakas palauttaisi tavarat. Liikevaihto koostuu laskutuksesta vähennet-tynä kassa-alennuksilla ja valmisteveroilla.

Tutkimus- ja tuotekehityskulut

Tutkimus- ja tuotekehitystoiminnasta syntyneet kulut kirjataan vuosikuluiksi, lukuun ottamatta kuluja, jotka kohdistuvat selvästi uusien liiketoiminta-alueiden kehittämiseen. Tällaiset kehittämis-kulut on aktivoitu, jos ne ovat selvästi erotettavissa ja jos yhtiö hyväksyy kehitetyt tuotteet teknisesti toteutuskelpoisiksi ja kau-pallisesti kannattaviksi, olettaen että tuotot kattavat jaksotetut ja tulevat kehitys- ja tuotantokulut, myynti- ja hallintokulut sekä mahdolliset muut projektiin liittyvät kulut.

Kehityskulut jaksotetaan enintään viidelle vuodelle ja poistetaan tasapoistoina.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus arvostetaan FIFO-periaatetta noudattaen han-kintamenoon tai alempaan todennäköiseen luovutushintaan. Val-miiden ja keskeneräisten tuotteiden hankintameno on laskettu välittömät aineet, palkat sosiaalikuluneen sekä muut välittömät kustannukset. Vaihto-omaisuus esitetään epäkuranttiskirjauksil-la vähennettynä.

Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet

Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet on esitetty alkuperäisen hankintameno mukaisina vähennettynä suunnitelman mukaisilla kertyneillä poistoilla. Suunnitelman mukaiset tasapoistot perustu-vat hankintameno ja arvioituun taloudelliseen käyttöikään.

Maa-alueista ei tehdä poistoja. Arvioidut taloudelliset käyttö-ajat ovat seuraavat:

Aineettomat oikeudet	3–15 vuotta
Rakennukset	10–20 vuotta
Koneet ja kalusto	5–10 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	3–10 vuotta

Eläkejärjestelyt

Kaikki yhtiön eläkejärjestelyt ovat luonteeltaan sellaisia, joissa vain työnantajan maksama osuus on määrätty. Näistä suurin osa on lakisääteistä eläketurvaa ja viranomaisten määräykseen perustuvia maksuja. Eläkemenot kirjataan kuluksi työntekijöiden työssäoloaikana suoriteperusteisesti.

Rahoitusjohdannaisten arvostaminen

Kaikki johdannaiset kirjataan käypään arvoon kaupanteko-päivänä ja myöhemmin ne arvostetaan käypään arvoon jokai-sena tilinpäätöspäivänä. Käyvän arvon määrittely perustuu noteerattuihin markkinahintoihin ja -kursseihin, rahavirtojen diskonttaukseen ja optioiden arvonmäärittelymalleihin. Tavallis-ten valuuttatermiinien käyvät arvot määritellään diskonttaamalla tulevaisuuden nimellismääräiset kassavirrat vastaavilla koroilla ja muuntamalla näin saadut diskonttatut kassavirrat spot-kurs-seilla. Muiden johdannaisinstrumenttien käyvät arvot lasketaan Bloombergin markkinatietotyökalun avulla tai saadaan vasta-puolena olevalta pankilta.

Rahavirran suojauslaskennan soveltamiskriteerit täyttävien johdannaisten käypien arvojen muutokset kirjataan suoraan omaan pääomaan siltä osin kuin suojaus on tehokas. Suojaus-laskennan ulkopuolisten johdannaisten sekä suojausten tehotto-maan osaan liittyvät käyvän arvon muutokset kirjataan välittö-mästi tuloslaskelmaan.

Omat osakkeet

Yhtiön hankkimat omat osakkeet niihin suoraan liittyvine menoi-neen kirjataan oman pääoman vähennykseksi kaupankäyntipäivänä. Omien osakkeiden hankinta ja luovutus sekä niihin liittyvät kulu-erät esitetään oman pääoman muutoksena.

Rahavirtalaskelma

Muutokset rahavirrassa on esitetty liiketoiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirtoina.

2 LIIKEVAIHTO

TUHAAT EUR	2017	2016
Kohdemaan mukaan		
Pohjois-Amerikka	16 120	16 249
Pohjoismaat	1 542	1 839
Muu Eurooppa	5 422	5 077
Muut maat	4 653	4 428
YHTEENSÄ	27 737	27 593

Emoyhtiön liikevaihto muodostuu uistinliiketoiminnasta, joka kuuluu Konsernin tuotteet -segmenttiin konsernin liiketoiminta-segmenttiraportoinnissa.

3 LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

TUHAAT EUR	2017	2016
Vuokratuotot	21	21
Ehdollisen kauppahintavelan tuloutus		41
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden myyntivoitot	118	9
Muut tuotot	1	1
YHTEENSÄ	140	73

4 LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT

TUHAAT EUR	2017	2016
Kunnossapito	-1 012	-1 318
Myynti- ja markkinointikulut	-705	-715
Matkakulut	-561	-497
IT ja tietoliikenne	-440	-407
Maksetut vuokrat	-487	-402
Tilintarkastajien palkkiot ja palvelut	-167	-164
Rahdit	-56	-71
Myyntikomissiot	-121	-76
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden myyntitappiot	-16	-10
Yhteisyrityksen myyntitappio		-398
Valuuttajohdannaiset	-243	460
Muut kulut	-2 646	-2 687
YHTEENSÄ	-6 454	-6 285

TILINTARKASTAJIEN PALKKIOT JA PALVELUT

TUHAAT EUR	2017	2016
Tilintarkastuspalkkiot	-167	-164
YHTEENSÄ	-167	-164

5 MATERIAALIT JA PALVELUT

TUHAAT EUR	2017	2016
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-9 947	-11 025
Varaston muutos	-45	-666
Ulkopuoliset palvelut	-28	-22
YHTEENSÄ	-10 020	-11 713

6 TYÖSUHDE-ETUUKSISTA AIHEUTUVAT KULUT

TUHAAT EUR	2017	2016
Palkat ja palkkiot	-7 065	-6 569
Eläkekulut	-1 083	-1 205
Muut henkilöstösivukulut	-315	-428
YHTEENSÄ	-8 463	-8 202

Henkilöstö keskimäärin 130 147

Hallituksen palkat ja palkkiot olivat yhteensä 200 tuhatta euroa (2016: 278 tuhatta euroa).

7 POISTOT JA ARVONALENTUMISET

TUHAAT EUR	2017	2016
Poistot aineettomista hyödykkeistä		
Tavaramerkit	-93	-93
Muut aineettomat hyödykkeet	-139	-134
Poistot aineellisista hyödykkeistä		
Rakennukset ja rakennelmat	-60	-64
Koneet ja kalusto	-891	-881
Muut aineelliset hyödykkeet	-119	-115
YHTEENSÄ	-1 301	-1 287

8 RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

TUHAAT EUR	2017	2016
Osinkotuotot	524	5 000
Kurssivoitot	8 370	6 738
Kurssitappiot	-8 192	-3 826
Korko- ja muut rahoitustuotot		
Korkotuotot	1 437	1 061
Muut rahoitustuotot	687	370
Korko- ja muut rahoituskulut		
Korkokulut	-3 440	-3 498
Muut rahoituskulut	-2 286	-4 867
YHTEENSÄ	-2 900	979

RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT TYTÄRYHTIÖILLE/ TYTÄRYHTIÖILTÄ

TUHAAT EUR	2017	2016
Osinkotuotot tytäryhtiöiltä	524	5 000
Korko- ja muut rahoitustuotot		
Korkotuotot	1 022	982
Muut rahoitustuotot	352	210
Korkokulut ja muut rahoituskulut		
Korkokulut	-421	-321
YHTEENSÄ	1 477	5 870

TULOSLASKELMAAN KIRJATUT KURSSIEROT

TUHAAT EUR	2017	2016
Liikevaihtoon sisältyvät kurssierot	-104	445
Ostoihin ja muihin kuluihin sisältyvät kurssierot	-14	56
Valuuttakurssierot rahoitustuotoissa ja -kuluissa	178	2 912
YHTEENSÄ	60	3 413

9 TILINPÄÄTÖSSIIRROT

TUHAAT EUR	2017	2016
Poistoeron muutos	167	-251
Konserniavustus	978	700
YHTEENSÄ	1 145	449

POISTOERON MUUTOS

TUHAAT EUR	2017	2016
Aineettomat hyödykkeet	16	0
Rakennukset ja rakennelmat	-15	-19
Koneet ja kalusto	166	-231
YHTEENSÄ	167	-251

10 TULOVEROT

TULOVEROT TULOSLASKELMASSA

TUHAAT EUR	2017	2016
Tuloverot		
Aikaisempien tilikausien tuloverot	-2	-9
YHTEENSÄ	-2	-9

Emoyhtiön laskennallisia verovelkoja ja -saamisia ei ole merkitty taseeseen.

11 AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

2017

TUHAAT EUR	TAVARA-MERKIT	MUUT AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	ENNAKKOMAKSUT JA KESKENERÄISET HANKINNAT	YHTEENSÄ
Hankintameno 1.1.	930	2 307		3 238
Lisäykset			470	470
Vähennykset			-13	-13
Uudelleenryhmittelyt		72	-7	65
HANKINTAMENO 31.12.	930	2 380	450	3 760

Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-656	-1 923		-2 579
Tilikauden poistot	-93	-139		-232

KERTYNEET POISTOT JA ARVONALENTUMISET 31.12.	-749	-2 062		-2 810

Kirjanpitoarvo 1.1.	274	384		659
Kirjanpitoarvo 31.12.	181	318	450	950

2016

TUHAAT EUR	TAVARA-MERKIT	MUUT AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	ENNAKKOMAKSUT JA KESKENERÄISET HANKINNAT	YHTEENSÄ
Hankintameno 1.1.	924	2 282		3 206
Lisäykset	6	26		32
HANKINTAMENO 31.12.	930	2 307		3 238

Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-563	-1 789		-2 352
Tilikauden poistot	-93	-134		-227

KERTYNEET POISTOT JA ARVONALENTUMISET 31.12.	-656	-1 923		-2 579

Kirjanpitoarvo 1.1.	361	493		854
Kirjanpitoarvo 31.12.	274	384		659

12 AINEELLISET HYÖDYKKEET

2017

TUHAAT EUR	MAA-ALUEET	RAKENNUKSET JA RAKENNELMAT	KONEET JA KALUSTO	MUUT AINEELLISET HYÖDYKKEET	ENNAKKOMAKSUT JA KESKENERÄISET HANKINNAT	YHTEENSÄ
Hankintameno 1.1.	106	4 691	19 077	1 517	502	25 894
Lisäykset			43	13	473	529
Vähennykset			-481	-39	-98	-618
Uudelleenryhmittelyt			621	40	-726	-65
HANKINTAMENO 31.12.	106	4 691	19 260	1 531	151	25 740
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.		-4 008	-14 563	-1 021		-19 592
Vähennykset			173			173
Tilikauden poistot		-60	-891	-119		-1 069
KERTYNEET POISTOT JA ARVONALENTUMISET 31.12.		-4 068	-15 281	-1 139		-20 488
Kirjanpitoarvo 1.1.	106	684	4 514	496	502	6 302
Kirjanpitoarvo 31.12.	106	624	3 979	392	151	5 251

2016

TUHAAT EUR	MAA-ALUEET	RAKENNUKSET JA RAKENNELMAT	KONEET JA KALUSTO	MUUT AINEELLISET HYÖDYKKEET	ENNAKKOMAKSUT JA KESKENERÄISET HANKINNAT	YHTEENSÄ
Hankintameno 1.1.	106	4 679	18 132	1 536	389	24 842
Lisäykset		13	110	6	1 009	1 138
Vähennykset			-47	-39		-86
Uudelleenryhmittelyt			882	14	-896	
HANKINTAMENO 31.12.	106	4 691	19 077	1 517	502	25 894
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.		-3 944	-13 690	-919		-18 553
Vähennykset			8	13		21
Tilikauden poistot		-64	-881	-115		-1 060
KERTYNEET POISTOT JA ARVONALENTUMISET 31.12.		-4 008	-14 563	-1 021		-19 592
Kirjanpitoarvo 1.1.	106	735	4 442	617	389	6 289
Kirjanpitoarvo 31.12.	106	684	4 514	496	502	6 302

13 SIJOITUKSET

2017

TUHAT EUR	TYTÄRYHTIÖ- OSAKKEET	OSUUDET YHTEISYRITYKSISSÄ	MYYTÄVISSÄ OLEVAT SIJOITUKSET	YHTEENSÄ
Kirjanpitoarvo 1.1.	173 136		228	173 364
Vähennykset	1 454			1 454
KIRJANPITOARVO 31.12.	174 590		228	174 819

2016

TUHAT EUR	TYTÄRYHTIÖ- OSAKKEET	OSUUDET YHTEISYRITYKSISSÄ	MYYTÄVISSÄ OLEVAT SIJOITUKSET	YHTEENSÄ
Kirjanpitoarvo 1.1.	173 136	1 612	228	174 976
Vähennykset		-1 612		-1 612
KIRJANPITOARVO 31.12.	173 136		228	173 365

14 VAIHTO- OMAISSUUS

TUHAT EUR	2017	2016
Aineet ja tarvikkeet	1 363	1 407
Keskeneräiset tuotteet	1 917	2 856
Valmiit tuotteet	891	1 385
YHTEENSÄ	4 171	5 648

15 SAAMISET

TUHAT EUR	2017	2016
Pitkäaikaiset saamiset		
Korolliset		
Lainasaamiset	14 994	16 793
Korottomat		
Johdannaiset	112	
Muut saamiset	174	174
Lyhytaikaiset saamiset		
Korolliset		
Lainasaamiset	21 968	24 276
Korottomat		
Myyntisaamiset	3 642	2 239
Siirtosaamiset	676	879
Muut saamiset	1 563	1 776
Johdannaiset	216	768
YHTEENSÄ	43 345	46 906

SAAMISET TYTÄRYHTIÖILTÄ

TUHAT EUR	2017	2016
Pitkäaikaiset saamiset		
Korolliset		
Lainasaamiset	14 994	16 793
Lyhytaikaiset saamiset		
Korolliset		
Lainasaamiset	21 968	24 276
Korottomat		
Myyntisaamiset	3 603	2 204
Muut saamiset	1 563	1 776
Johdannaiset		7
YHTEENSÄ	42 127	45 057

16 OMA PÄÄOMA

TUHAAT EUR	2017	2016
Osakepääoma 1.1.	3 552	3 552
OSAKEPÄÄOMA 31.12.	3 552	3 552
Ylikurssirahasto 1.1.	16 681	16 681
YLIKURSSIRAHASTO 31.12.	16 681	16 681
Käyvän arvon rahasto 1.1.	-245	-874
Voitot ja tappiot rahavirran suojauksista	250	629
KÄYVÄN ARVON RAHASTO 31.12.	5	-245
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	4 914	4 914
SIJOITETUN VAPAAN OMAN PÄÄOMAN RAHASTO 31.12.	4 914	4 914
Omat osakkeet 1.1.	-5 553	-5 392
Omien osakkeiden hankinta		-161
OMAT OSAKKEET 31.12.	-5 553	-5 553
Edellisten tilikausien voitto 1.1.	25 953	30 510
Maksetut osingot	-3 832	-5 748
EDELLISTEN TILIKAUSIEN VOITTO 31.12.	22 120	24 762
Tilikauden voitto	-1 391	1 190
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	40 329	45 301

JAKOKELPOISET VARAT

EUR	2017	2016
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	4 914 371	4 914 371
Edellisten tilikausien voitto	22 120 227	24 762 072
Omat osakkeet	-5 553 393	-5 553 393
Käyvän arvon rahasto	5 080	-245 144
Tilikauden voitto	-1 390 637	1 190 434
JAKOKELPOISET VARAT YHTEENSÄ	20 095 648	25 068 341

EMOYHTIÖN OSAKEPÄÄOMA

	2017	2016
Osaketta	39 000 000	39 000 000
EUR	3 510 000	3 510 000

Jokainen osake oikeuttaa yhteen ääneen. Tarkempaa tietoa hallituksen valtuutuksista ja omien osakkeiden ostoista sekä osingosta on esitetty osiossa Osakkeet ja osakkeenomistajat.

17 VELAT

TUHAAT EUR	2017	2016
Pitkäaikaiset velat		
Korolliset		
Lainat rahoituslaitoksilta	34 613	41 479
Hybridilaina	25 000	
Muut pitkäaikaiset velat	7 800	7 800
Korottomat		
Muut velat		47
Johdannaiset	709	151
Lyhytaikaiset velat		
Korolliset		
Lainat rahoituslaitoksilta	9 835	27 340
Yritystodistusohjelma	32 000	60 000
Johdannaiset		541
Muut lyhytaikaiset velat	71 952	62 726
Korottomat		
Johdannaiset	669	1 043
Ostovelat	2 244	2 786
Siirtovelat	2 905	2 454
YHTEENSÄ	187 727	206 367

VELAT TYTÄRYHTIÖILLE

TUHAAT EUR	2017	2016
Pitkäaikaiset velat		
Korolliset		
Muut pitkäaikaiset velat	7 800	7 800
Lyhytaikaiset velat		
Korolliset		
Muut lyhytaikaiset velat	71 952	62 726
Korottomat		
Johdannaiset	1	
Ostovelat	1 440	1 739
YHTEENSÄ	81 194	72 265

Kaikki pitkäaikaisen vieraan pääoman velat erääntyvät alle viiden vuoden kuluessa.

18 VUOKRASOPIMUKSET

EMOYHTIÖ VUOKRALLE OTTAJANA

Ei-purettavissa olevien vuokravastuiden erääntymisaikataulu

TUHAT EUR	2017	2016
Vuoden sisällä	412	376
1-3 vuotta	375	631
YHTEENSÄ	787	1 007

19 VASTUUSITOUMUKSET JA EHDOLLISET VELAT

ANNETUT VAKUUKSET JA VASTUUSITOUMUKSET

TUHAT EUR	2017	2016
Omaista ja tytäryhtiöiden puolesta annetut vakuudet		
Takaukset	4 690	5 441
YHTEENSÄ	4 690	5 441

Takaukset koostuvat tytäryhtiöiden vuokrasopimusten nimitakauksista sekä muista tytäryhtiöiden puolesta annetuista takauksista. Yhtiön lainasopimukset ovat vakuudettomia, ja niihin sisältyy tavanomaiset taloudelliset kovenantit.

Koska emoyhtiön 100 %:sti omistama tytäryhtiö Normark Logistics Europe Oy toimii jakeluyhteisyrityksen juridisena osakkaana, on emoyhtiö sitoutunut vastaamaan tytäryhtiönsä yhteisyritykseen liittyvien velvoitteiden täyttämisestä suhteessa Shimano Inc:iin.

20 JOHDANNAISET

TUHAT EUR	2017	2016
Valuuttajohdannaiset pankin kanssa		
Käypä arvo	-451	105
Nimellisarvo	41 803	52 236
Valuuttajohdannaiset tytäryhtiöiden kanssa		
Käypä arvo	-1	7
Nimellisarvo	417	1 395
Korkojohdannaiset		
Käypä arvo	-598	-1 079
Nimellisarvo	36 445	95 131

Vuonna 2017 valuuttajohdannaisten arvomuutoksesta on kirjattu -565 tuhatta euroa tuloslaskelmaan (2016: -1 422 tuhatta euroa) ja korkojohdannaisista 231 tuhatta euroa (2016: -2 248 tuhatta euroa) . Osaan korkojohdannaisista sovelletaan suojauslaskentaa, ja niiden osalta arvomuutos on kirjattu suoraan oman pääoman arvomuutosrahastoon.

RISKIENHALLINTA

Rapala-konsernin riskienhallinnan tavoitteena on tukea konsernin strategian toteuttamista ja liiketoiminnallisten tavoitteiden saavuttamista. Riskienhallintaa toteutetaan seuraamalla ja hallitsemalla konsernin toimintaan liittyviä riskejä ja uhkia sekä samanaikaisesti tunnistamalla ja hyödyntämällä mahdollisuuksia.

RISKIENHALLINNAN LÄHESTYMISTAPA

Hallitus seuraa ja arvioi säännöllisesti konsernin taloudellista, toiminnallista ja strategista riskipositiota ja asettaa tähän liittyviä toimintaperiaatteita ja ohjeita konsernijohtoon toteutettavaksi ja koordinoitavaksi. Päivittäinen riskienhallintatyö on ensisijaisesti delegoitu kunkin liiketoimintayksikön johtoon vastuulle.

Riskienhallinta oli vuonna 2017 konsernijohtoon huomion ja kehityshankkeiden kohteena. Vuonna 2017 konsernitason riskienhallintatyön painopiste oli valuuttakurssiriskien hallinnassa sekä likviditeetti-, korko- ja vahinkoriskien hallinnassa. Myyntisaamiset, konserninlaajuiset vakuutusohjelmat sekä strategisen toimitusketjun kehittäminen olivat myös muita painopistealueita vuoden aikana.

Seuraavassa on yhteenveto konsernin keskeisistä strategisista, toiminnallisista ja taloudellisista riskeistä sekä riskienhallintatoimenpiteistä.

STRATEGISET RISKIT

Urheilukalastus on yksi vapaa-ajan harrastuksen muoto ja konsernin tuotteiden kanssa kilpailee suuri joukko eri harrastusmuotoja. Konserni edistää urheilukalastuksen houkuttelevuutta aktiivisilla myynti- ja markkinointitoimilla sekä konsernin tuotemerkkien määrätietoisella kehittämisellä ja vahvistamisella. Ainutlaatuisia tutkimus- ja tuotekehitysprosessejaan ja -resurssejaan hyödyntäen konserni kehittää jatkuvasti uusia tuotteita tyydyttämään kysyntää sekä luo uutta kulutuskysyntää.

Brändiportfolio ja yritysmaine ovat konsernin arvokkaimpien aineettomien omaisuuserien joukossa. Konserni pyrkii aktiivisesti rakentamaan brändejään ja niiden identiteettiä sekä turvaamaan brändien ja yritysmaineen arvon säilymistä. Konsernin tuotemerkit on suojattu myös juridisin keinoin.

Kuluttajat yhdistävät konsernin brändit korkeaan laatuun, ainutlaatuiseen kalastuskokemukseen ja toiminnallisuuksiin sekä luotettavaan jakelukanavaan. Kuluttajat kykenevät erottamaan konsernin tuotteet laittomista kopiotuotteista, eikä kopiointi muodosta konsernille strategista riskiä. Konserni puolustaa aineettomia oikeuksiaan voimakkaasti ja ryhtyy toimenpiteisiin oikeuksien loukkaajia vastaan.

Urheilukalastus on riippuvainen puhtaista kalastusvesistä. Ympäristön likaantuminen sekä mahdolliset ympäristökatastrofit ovat konsernille huolenaihe. Konserni edistää aktiivisesti ympäristönsuojelun liittyviä aloitteita ja lisää valmiuksiaan noudattaa jatkuvasti tiukentuvia ympäristömääräyksiä pyrkimällä asteittain pienentämään toimintojensa ja tuotteidensa ympäristövaikutuksia. Konserni on myös eturintamassa kehittämässä tuotteitaan kalaystävällisemmiksi, esimerkkinä ”pyydystä ja päästä” (”catch and release”) -tuotteet. Lisätietoja ympäristöasioista on esitetty ”Yritysvastuu ja kestävä kehitys” -raportissa, joka on saatavilla konsernin internetsivuilla (www.rapalavmc.com).

Konserni kohtaa kilpailua kaikilla markkinoilla, joilla sen tuotteita myydään. Ainutlaatuisen laajan jakeluverkoston ansioista konsernin maantieteellinen riski on jakautunut maailmanlaajuisesti, mikä tasoi kausittaista ja paikallista markkinavaihtelua.

Konsernilla on rajallinen määrä maailmanlaajuisia kilpailijoita. Suurimmat kilpailijat ovat kotimarkkinoillaan hyvinkin voimakkaita, mutta maailmanlaajuisesti toiminta on suppeampaa. Rapala-konsernin maailmanlaajuinen jakeluyhtiöverkosto on tällä teollisuuden alalla ainutlaatuinen ja vaikeasti jäljiteltävissä. Kullakin markkinalla konsernin kilpailijat ovat usein paikallisia kalastustarvikealan yrityksiä, jotka toimivat kapealla maantieteellisellä alueella ja rajatulla tuotevalikoimalla.

Eräissä maissa kilpailua luovat omia kalastustuotemerkkejään myyvät jälleenmyyjät. Rajat ylittävä internetmyynti on kasvava trendi, joka saattaa aiheuttaa hintaeroosiota. Lisäksi vakiintuneiden kalastustarvikebrändien laajentuminen uusiin tuotekategorioihin on luonut kilpailua joihinkin tuotesegmentteihin. Konsernin vahva tuotekehitys ja brändiportfolio sekä joustavuus palvella eri markkinoita paikallisilla tuotevalikoimilla ovat keskeisessä asemassa tässä kilpailussa menestymisessä.

Konsernin tuotantotoiminta on maantieteellisesti hajautunut usean valtion ja maanosan alueelle. Osassa näistä alueista poliittiset riskit ovat korkeammat, mutta samanaikaisesti työvoimakustannukset ovat alhaisemmat. Konserni seuraa maariskien ja kustannusten kehitystä ja pyrkii aktiivisesti löytämään keinoja tuotanto- ja jakelukustannusten hallintaan.

Urheilukalastustuotteiden valmistus ei ole riippuvaista mistään suojatusta valmistusteknologiasta tai patenteista. Konsernin tuotantoyksiköt seuraavat aktiivisesti yleisten valmistusteknologioiden kehitystä ja arvioivat näiden soveltuvuutta omaan tuotantonsa.

Kolmansien osapuolien kalastus- ja ulkoilutuotteiden jakelu muodostaa merkittävän osan konsernin myynnistä. Konserni ei ole kriittisesti riippuvainen yhdestäkään yksittäisestä raaka-aine- tai lopputuotetoimittajasta, sillä olemassa olevia ja potentiaalisia toimittajia on runsaasti ja lisäksi ne ovat maantieteellisesti hajautuneet. Konsernin strateginen yhteistyö Shimanon (lähinnä vavat ja kelat) sekä Yao I:n (konsernin Sufix-kalastussiimojen valmistaja) kanssa on osoittautunut menestyksekkääksi.

Konsernin asiakaskunta on maantieteellisesti ja määrällisesti hyvin hajautunut. Asiakkaat ovat lähtökohtaisesti maakohtaisia eivätkä toimi maailmanlaajuisesti. Konserni ei ole kriittisellä tavalla riippuvainen yhdestäkään yksittäisestä asiakkaasta: suurimman yksittäisen asiakkaan osuus on noin viisi prosenttia konsernin liikevaihdosta. Konserni ei harjoita merkittävästi suoraa kuluttajamyyntiä. Tämän ei katsota muodostavan riskiä, sillä kuluttajakysyntä on pitkälti sidoksissa brändiuskollisuuteen ja vaihtoehtoisten myyntikanavien avaaminen on tarvittaessa mahdollista.

Hallitus arvioi konsernin strategisia riskejä vuosittain osana strategiaprozessia. Konsernijohto seuraa jatkuvasti liiketoimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia. Paikallinen strateginen riskienhallinta on kussakin toimintavaltiossa delegoitu paikallisen liiketoimintayksikön johtoon vastuulle.

TOIMINNALLISET RISKIT JA VAHINKORISKIT

Kalastustarvikeliiketoiminta on perinteisesti ollut kohtalaisen vastustuskyykyinen yleisessä taloudellisessa ilmapiiressä lisääntyneille epävarmuuksille ja laskusuhdanteille. Konsernin myynnin ja toimintojen jakautuminen aidosti ympäri maailmaa hajauttaa maailmantalouden epävarmuuteen liittyvää markkinariskiä.

Vuoden aikana konsernin tuotteiden kulutuskysyntä on perusluonteeltaan kausittaista ja siihen vaikuttavat myös ennalta arvaamattomat tekijät kuten säätilat. Kysynnän kausivaihteluita tasoitukseen ja tasapainottaakseen konserni valmistaa ja jakelee myös talviurheilu- ja talvikalastusvälineitä. Konsernin toiminta eteläisellä pallonpuoliskolla vähentää osin kausivaihteluita. Konserni myös kehittää tuotannonsuunnitteluaan vastatakseen paremmin markkinakysynnän muutoksiin.

Kysynnän kausiluonteisuudesta johtuen toimitushuiput keskittyvät vuosittain verraten lyhyelle ajanjaksolle, jolloin toimitusvaikeudet voivat vaarantaa kauden myyntiä. Vastaavasti ennakoitua alhaisemmat myyntivolyymit saattavat johtaa ylisuurien varastojen muodostumiseen, sillä tehtyjen tilausten peruuttaminen on lyhyellä aikavälillä vaikeaa.

Konsernin valmistus- ja jakeluyhtiöt ovat suuresti riippuvaisia toisistaan. Häiriö tuotantoketjun aikaisemmassa vaiheessa saattaa aiheuttaa ketjureaktion läpi koko konsernin. Tilausten ennustamisen ja tuotannonsuunnittelun merkitys on myös kasvanut. Näihin liittyviä riskejä hallitaan valmistus- ja jakeluyhtiöiden tiiviillä yhteistyöllä, varmuusvarastoilla sekä kattavalla vakuutusturvalla. Konsernin toimitusketjua ja logistiikkaa kehittävää projektia jatkettiin vuonna 2017 ja näillä toimenpiteillä pienennettiin toiminnalliseen tehokkuuteen liittyviä riskejä.

Tuotteiden myyntihinnat määritellään lähtökohtaisesti kerran tai kahdesti vuodessa, tavallisesti ennen kutakin myyntikautta. Nopeat muutokset raaka-aineiden hinnoissa tai valuuttakursseissa saattavat merkittävästi vaikuttaa joidenkin tuotteiden kustannuksiin. Konserni pyrkii siirtämään kustannuksissa tapahtuneet nousut myyntihintoihin joko välittömästi tai pidemmän ajan kuluessa. Konsernin markkinariskejä ja niiden hallitsemiseksi tehtyjä toimenpiteitä

käsitellään tarkemmin osiossa ”Taloudelliset riskit” ja konsernitiilin päätöksen liitetiedossa 22.

Valmistustoimintojen osalta konserni ei ole kriittisesti riippuvainen yhdestäkään yksittäisestä tuotantotekijöistä toimittavasta tahosta. Osaava tuotantohenkilöstö on konsernille tärkeää ja tämän turvaamiseksi konserni pyrkii ylläpitämään hyvää työnantajamainetta ja hyviä henkilöstösuhteita.

Konsernin tuotantoyksiköiden välillä on merkittäviä riippuvuussuhteita, jotka saattavat johtaa toimitusongelmiin esimerkiksi tulipalon tai muun vastaavan vahingon sattuessa. Vahinko voi kohdistua suoraan aineelliseen omaisuuteen, mutta samalla johtaa liiketoiminnan keskeytyksestä aiheutuviin tappioihin läpi koko toimitusketjun. Tästä johtuen konserni on panostanut vahinkoriskien hallintaan. Konserni on yhdessä vahinkovakuutusyhtiönsä kanssa jatkanut konsernin keskeisiä tuotanto- ja jakeluyksiköitä kattavan vuosittaisen riskienkartoitusohjelman toteuttamista. Konsernijohto on myös jatkanut konserniyksiköiden riskitietoisuuden lisäämistä.

Konserni on jatkanut globaalien vakuutusohjelmiansa kehittämistä, joiden piiriin kuuluvat miltei kaikki konserniyhtiöt. Ohjelmat ottavat huomioon konserniyhtiöiden väliset riippuvuudet ja ne kattavat omaisuus- ja keskeytysvahingot, kuljetusvahingot sekä vastuuvahingot. Petosriskien hallinta on korkealla yhtiön agendalla.

Hallitus arvioi konsernin toiminnallisia riskejä vähintään kerran vuodessa osana liiketoimintasuunnitelmien ja budjettien käsittelyä. Konsernijohto seuraa ja koordinoi päivittäistä operatiivista riskienhallintatyötä, joka on kunkin liiketoimintayksikön johdon vastuulla.

TALOUDELLISET RISKIT

Konsernin taloudelliset riskit muodostuvat markkina-, luotto- ja maksukyvyyttömyys- sekä likviditeettiriskeistä. Hallitus arvioi konsernin taloudellisia riskejä useasti vuoden aikana ja konsernijohto seuraa ja hallinnoi niitä jatkuvasti. Taloudellisia riskejä käsitellään tarkemmin IFRS 7:n edellyttämällä tavalla konsernitiilin päätöksen liitetiedossa 22.

OSAKKEET JA OSAKKEENOMISTAJAT

Rapalan VMC Oyj:n osakkeella on käyty kauppaa Nasdaq Helsingissä vuodesta 1998. Vuonna 2017 osakkeen kurssi vaihteli 4,68 euron ja 3,29 euron välillä keskimäärin ollessa 3,72 euroa.

Osakkeet ja äänioikeudet

Yhtiön maksettu ja kaupparekisteriin merkitty osakepääoma 31.12.2017 oli 3 552 160,41 euroa ja osakemäärä 39 000 000. Keskimääräinen osakemäärä vuoden aikana oli 39 000 000. Jokainen osake oikeuttaa yhteen ääneen.

Osakepääomassa ei tapahtunut muutoksia vuonna 2017.

Hallituksen valtuutukset

Varsinainen yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään enintään 2 000 000 oman osakkeen hankkimisesta yhtiön vapaaseen pääomaan kuuluvilla varoilla. Ehdotettu osakemäärä on alle 10 prosenttia yhtiön kaikista osakkeista. Osakkeet voidaan hankkia yhtiön pääomarakenteen kehittämiseksi. Lisäksi osakkeita voidaan hankkia yrityskauppojen tai muiden järjestelyiden rahoittamiseen tai toteuttamiseen, yhtiön osakepohjaisten kannustinohjelmien toteuttamiseen, tai muutoin edelleen luovutettaviksi tai mitätöitäviksi. Osakkeet voidaan hankkia muuten kuin osakkeenomistajien omistamien osakkeiden suhteessa. Osakkeet hankitaan Nasdaq Helsinki Oy:n järjestämässä julkisessa kaupankäynnissä hankintahetken markkinahintaan. Osakkeet hankitaan ja maksetaan Nasdaq Helsinki Oy:n sääntöjen ja kulloinkin soveltuvien osakekaupan maksuaikaa ja muita maksuehtoja koskevien sääntöjen mukaisesti. Valtuutus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättämiseen saakka, kuitenkin enintään 30.6.2018 saakka.

Omat osakkeet

Vuoden 2017 aikana ei ostettu takaisin yhtiön omia osakkeita. Joulukuun 2017 lopussa yhtiön hallussa oli 677 208 omaa osaketta, joiden osuus yhtiön koko osake- ja äänimäärästä oli 1,7 %. Kaikkien takaisinostettujen ja yhtiön hallussa olevien osakkeiden keskihinta oli 5,08 euroa.

Osakerekisteri

Yhtiön osakkeet kuuluvat arvo-osuusjärjestelmään. Osakkeenomistajien tulee ilmoittaa omalle arvo-osuusrekisterilleen osoitteen tai pankkitilin muutoksista osinkojen maksamiseksi ja mahdollisten muiden osakeomistukseen liittyvien asioiden hoitamiseksi.

Osakeperusteiset kannustinjärjestelmät

Vuonna 2017 ei päätetty uusista osakeperusteisista kannustusjärjestelmistä eikä konsernilla ole voimassa olevia osakepalkkiojärjestelmiä.

Johdon osakkeenomistus

Hallituksen ja johtoryhmän jäsenten hallussa oli 31.12.2017 suorassa omistuksessa 19 113 yhtiön osaketta, mikä vastaa yhteensä 0,0 % kaikista osakkeista ja äänimäärästä. Lisätietoja johdon osakeomistuksesta on esitetty sivulla 61.

Osakkeen noteeraus ja kaupankäynti

Yhtiön osake (RAP1V) on noteerattu Nasdaq Helsingissä. Vuoden 2017 viimeinen noteeraus oli 3,33 euroa. Ylin kurssinoteeraus vuonna 2017 oli 4,68 euroa ja alin 3,29 euroa, keskimäärin ollessa 3,72 euroa. Kaikkiaan 4 096 349 yhtiön osaketta vaihdettiin vuonna 2017, mikä edustaa 10,5% osakkeiden kokonaismäärästä 31.12.2017.

Koko osakekannan markkina-arvo 31.12.2017 ilman omia osakkeita oli 127,6 milj. euroa. Osakekohtainen tulos (laimentamaton) oli 0,05 euroa (-0,08 euroa vuonna 2016). Lisää osakekohtaisia tunnuslukuja on esitetty sivulla 7.

Osinko

Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että vuodelta 2017 osinkoa jaetaan 0,04 euroa osakkeelle ja se maksetaan kahdessa samansuuruisessa erässä.

SUURIMMAT OSAKKEENOMISTAJAT 31.12.2017

OSAKKEENOMISTAJAT	OSAKKEITA, KPL	%
Viellard Migeon & Cie	14 972 892	38,4
Sofina S.A.	7 500 000	19,2
Nordea rahastot	4 826 208	12,4
Valtion eläkerahasto	1 290 000	3,3
Odin rahastot	1 108 649	2,8
Shimano Singapore Private Limited	889 680	2,3
Taaleritehdas rahastot	650 000	1,7
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	408 899	1,0
Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elo	155 000	0,4
Norvestia Oyj	125 700	0,3
Rapala VMC Oyj (omat osakkeet)	677 208	1,7
Muut osakkeenomistajat yhteensä	6 395 764	16,4
YHTEENSÄ	39 000 000	100,0

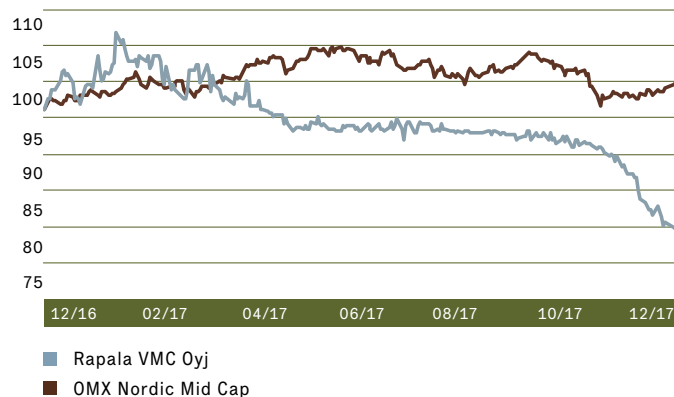
* Viellard Migeon & Cie'n omistaa tytäryhtiönsä De Pruines Industriesin kanssa yhteensä 15 078 202 osaketta, joiden osuus yhtiön koko osake- ja äänimäärästä on 38,7 %.

OSAKKEENOMISTAJAT OMISTAJARYHMITÄIN 31.12.2017

OMISTAJARYHMÄ	OSAKKEITA, KPL	%
Yritykset	1 754 486	4,5
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	5 114 802	13,1
Julkisyhteisöt	1 854 199	4,8
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	91 561	0,2
Kotitaloudet	2 194 535	5,6
Ulkomaat	24 596 976	63,1
Hallintarekisteröidyt	3 393 441	8,7
YHTEENSÄ	39 000 000	100,0

OMISTUSJAKAUMA OSAKKEIDEN LUKUMÄÄRÄN MUKAAN 31.12.2017

OSAKKEIDEN LUKUMÄÄRÄ	OSAKKEEN- OMISTAJIA KPL	%	OSAKEMÄÄRÄ, KPL	%
1 - 100	1 219	34,3	72 739	0,2
101 - 500	1 419	39,9	395 673	1,0
501 - 1 000	474	13,3	388 752	1,0
1 001 - 10 000	383	10,8	1 099 983	2,8
10 001 - 1 000 000	50	1,4	4 198 452	10,8
1 000 001 -	7	0,2	32 844 401	84,2
YHTEENSÄ	3 552	100,0	39 000 000	100,0

OSAKKEEN HINTA VUONNA 2017, %**OSAKKEEN HINNAN KEHITYS 2013–2017, EUR**

HALLITUS JA JOHTO

HALLITUKSEN JÄSENET

JORMA KASSLIN

Hallituksen puheenjohtaja

Hallituksen puheenjohtaja 1.9.2016 lähtien
Hallituksen jäsen vuodesta 1998 lähtien
Diplomi-insinööri
Syntymävuosi: 1953
Osakeomistus*: 16 113

EMMANUEL VIELLARD

Hallituksen jäsen vuodesta 2000 lähtien
Hallituksen puheenjohtaja 2005–2016
Viellard Migeon & Cie, toimitusjohtaja ja hallituksen varapuheenjohtaja
Lisi Industries, toimitusjohtaja
MBA ja CPA
Syntymävuosi: 1963
Osakeomistus*: -

EERO MAKKONEN

Hallituksen jäsen vuodesta 1998 lähtien
Hallituksen puheenjohtaja 1999–2005
Insinööri
Syntymävuosi: 1946
Osakeomistus*: -

MARC SPEECKAERT

Hallituksen jäsen vuodesta 2005 lähtien
MBA
Syntymävuosi: 1951
Osakeomistus*: -

JULIA AUBERTIN

Hallituksen jäsen vuodesta 2014 lähtien
Varatoimitusjohtaja, Good Goût Babyfood
KTM (EDHEC)
Syntymävuosi: 1979
Osakeomistus*:-

LOUIS AUDEMARD D'ALANÇON

Hallituksen jäsen vuodesta 30.3.2017 lähtien
Rakennustekniikan tutkinto, KTM
Syntymävuosi: 1959
Osakeomistus*: -

KONSERNIN JOHTORYHMÄ

JUSSI RISTIMÄKI

Toimitusjohtaja, johtoryhmän puheenjohtaja

Toimitusjohtaja 1.9.2016 alkaen
Johtoryhmän jäsen vuodesta 2010 lähtien
KTM
Syntymävuosi: 1974
Osakeomistus*: -

OLLI AHO

Executive Vice President, lakimies, sijoittajasuhteet, hallituksen sihteeri

Johtoryhmän jäsen vuodesta 1998 lähtien
Oikeustieteen kandidaatti
Syntymävuosi: 1959
Osakeomistus*: -

STANISLAS DE CASTELNAU

Executive Vice President, koukku- ja karppiliiketoiminta, konsernin valmistustoiminta ja maailmanlaajuinen toimitusketjun kehittäminen

Johtoryhmän jäsen vuodesta 2002 lähtien
Insinööri
Syntymävuosi: 1963
Osakeomistus*: -

TOM MACKIN

Executive Vice President, Pohjois-Amerikan-jakelutoiminta ja brändit

Johtoryhmän jäsen vuodesta 2007 lähtien
Bachelor of Fine Arts
Syntymävuosi: 1961
Osakeomistus*: 3 000

LARS OLLBERG

Chief Operating Officer, konsernin liiketoiminnot ja jakelutoiminta, pois lukien Pohjois-Amerikka, Venäjä ja Japani sekä koukkuliiketoiminta

Johtoryhmän jäsen vuodesta 2008 lähtien
Merkonomi
Syntymävuosi: 1956
Osakeomistus*: -

VICTOR SKVORTSOV

Executive Vice President, Venäjän-, Valko-Venäjän- ja Kazakstanin-jakelutoiminnan johtaja

Johtoryhmän jäsen 2013 lähtien
Insinööri
Syntymävuosi: 1962
Osakeomistus*: -

CYRILLE VIELLARD

Executive Vice President, markkinatiedon hallinta ja liiketoiminnan kehittäminen

Johtoryhmän jäsen 2015 lähtien
MBA, ESSEC
Syntymävuosi: 1977
Osakeomistus*: -

ARTO NYGREN

Executive Vice President, uistinvalmistus

Johtoryhmän jäsen 1.1.2017 lähtien
Kone- ja metalliteknikan insinööri
Syntymävuosi: 1965
Osakeomistus*: -

JAN-ELOF CAVANDER

Talous- ja rahoitusjohtaja

Johtoryhmän jäsen 30.6.2017 lähtien
Diplomi-insinööri (tuotantotalous)
Syntymävuosi: 1985

*Osakeomistus 31.12.2017.

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUKSEN SEKÄ TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET

Helsingissä 15.2.2018

Jorma Kasslin
Hallituksen puheenjohtaja

Emmanuel Viellard

Louis Audemard D'Alañon

Marc Speeckaert

Eero Makkonen

Julia Aubertin

Jussi Ristimäki
Toimitusjohtaja

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.
Helsingissä 1.3.2018

Ernst & Young Oy
tilintarkastusyhteisö

Mikko Rytilahti
KHT

TILINTARKASTUSKERTOMUS

RAPALA VMC OYJ:N YHTIÖKOKOUKSELLE

TILINPÄÄTÖKSEN TILINTARKASTUS

LAUSUNTO

Olemme tilintarkastaneet Rapala VMC Oyj:n (y-tunnus 1016238-8) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2017. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot, mukaan lukien yhteenveto merkittävimmistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista, sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että

- konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti,
- tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausuntomme on ristiriidaton hallitukselle annetun lisäraportin kanssa.

LAUSUNNON PERUSTELUT

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa.

Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Emoyhtiölle ja konserniyrityksille suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut ovat parhaan tietomme ja käsityksemme mukaan olleet Suomessa noudatettavien, näitä palveluja koskevien säännösten mukaisia, emmekä ole suorittaneet EU-asetuksen 537/2014 5. artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja kiellettyjä palveluja. Suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 5.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

TILINTARKASTUKSEN KANNALTA KESKEISET SEIKAT

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikkoja, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpää tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä seikat on otettu huomioon tilinpäätökseen kokonaisuutena kohdistuneessa tilintarkastuksessa sekä laatiessamme siitä annettavaa lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa.

Olemme täyttäneet kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa kuvatut velvollisuutemme tilinpäätöksen tilintarkastuksessa mukaan lukien näihin seikkoihin liittyvät velvoitteemme. Tämän mukaisesti suoritimme suunnitellamme tilintarkastustoimenpiteet, jotka kohdistuivat arvioimme mukaisesti riskeihin, jotka voivat johtaa tilinpäätöksen olennaiseen virheellisyyteen. Suorittamamme tilintarkastustoimenpiteet, jotka kohdistuivat myös alla mainittuihin seikkoihin, ovat olleet perustana oheista tilinpäätöstä koskevalle lausunnollemme.

Olemme ottaneet tilintarkastuksessa huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontrolleja. Tähän on sisällytetty arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisuuden riski.

1) Myynnin tuloutus

Viittaus konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteisiin ja liitetietoon 2 (Segmentti-informaatio).

Liikevaihto on yksi konsernin avaintunnusluvuihin, mikä voi luoda kannustimen myynnin tulouttamiseen ennen kuin riskit ja hyödyt ovat siirtyneet. Koska paikalliset yksiköt ovat suhteellisen itsenäisiä, johdolla voi myös olla mahdollisuus ennen aikaiseen tulouttamiseen.

Myynnin oikea-aikainen tuloutus oli EU-asetuksen 537/2014 10. artiklan 2 c -kohdassa tarkoitettu merkittävä olennaisen virheellisuuden riski.

Tilintarkastustoimenpiteet, jotka vastasivat myynnin tulouttamiseen liittyvään olennaisen virheellisuuden riskiin, joka tilintarkastuksessa on määritelty merkittäväksi riskiksi, sisälsivät muun muassa seuraavia toimenpiteitä:

- Arvioimme konsernin laadintaperiaatteita liittyen myynnin tuloutukseen sekä alennuksiin, kannustimiin ja vähennyksiin sovellettaviin laskentastandardeihin nähden.
- Suoritimme konsernin liikevaihdon tuloutuksen oikea-aikaiseen ajoitukseen sekä alennusten ja kannustimien laskemiseen liittyvien kontrollien testausta. Nämä kontrollit sisältävät yhdistelmän liiketapahtumatason ennaltaehkäiseviä sekä jälkikäteistarkastelun kontrolleja
- Testasimme myynnin oikea-aikaista tuloutusta analyttisillä menetelmillä, joita täydensimme tapahtumatason testauksella molemmiin puolin tilinpäätöspäivää. Testasimme myös hyvityslaskujen kirjauksen testauksella tilinpäätöspäivän jälkeen.
- Arvioimme konsernin liikevaihdosta esittämien liitetietojen asianmukaisuutta.

2) Liikearvo ja aineettomat hyödykkeet

Viittaus konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteisiin ja liitetietoon 11 (Aineettomat hyödykkeet).

Tilinpäätöspäivänä liikearvon ja aineettomien hyödykkeiden arvo oli 73,3 M€ (78,2 M€), mikä edustaa 27,6 % (24,7 %) taseen varoista.

Johdon vuosittaiset arvonalentumistestaukset ovat merkittäviä tilintarkastuksen kannalta testauksissa käytettävien arvioiden johdosta. Konsernin johto tekee oletuksia markkinoiden ja talouden tulevaisuuden olosuhteista, kuten liikevaihdon ja katteen kehityksestä.

Tilintarkastustoimenpiteet, jotka vastasivat liikearvoon ja aineettomiin hyödykkeisiin liittyvään olennaisen virheellisuuden riskiin sisälsivät muun muassa seuraavia toimenpiteitä:

- Arvioimme johdon käyttämiä oletuksia ja metodologiaa liittyen liikevaihdon kasvuun, kannattavuuteen ja pääomakustannusten painotettuun keskiarvoon.
- Keskityimme siihen kuinka paljon rahavirtaa tuottavien yksiköiden kerrytettävissä olevat rahamäärät ylittivät kirjanpitoarvot ja voisiko jokin mahdollinen muutos oletuksissa johtaa siihen, että kirjanpitoarvo ylittäisi kerrytettävissä olevan rahamäärän.
- Arvioimme sitä, miten tarkkoja johdon arviot ovat olleet historiatietoon perustuen.
- Arvioimme myös johdon tilinpäätöksen liitetiedossa 11 (Aineettomat hyödykkeet) esittämien tietojen riittävyyttä arvonalentumistestauksessa käytetyistä oletuksista, jotka ovat herkkiä muutoksille.

3) Varaston arvostus

Viittaus konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteisiin ja liitetietoon 17 (Varasto).

Varaston tasearvo sekä siihen liittyvä arvonalennus per 31.12.2017 olivat 92,5 M€ (102,2 M€) sekä 9,7 M€ (14,2 M€). Varasto on olennainen erä tilinpäätöksessä, koska se edustaa 34,8 % (32,3 %) taseen loppusaldosta. Varaston nettorealisointiarvovähennyksen laskenta sisältää johdon arvioita ja siihen liittyä siten epävarmuutta.

Tilintarkastustoimenpiteet, joilla vastasimme nettorealisointiarvovähennykseen liittyvään olennaisen virheellisuuden riskiin, sisälsivät muun muassa seuraavia toimenpiteitä:

- Arvioimme konsernin laadintaperiaatteita varaston arvonalennuksiin liittyen sovellettaviin laskentastandardeihin nähden.
- Arvioimme muun muassa johdon laatimia analyysijä ja arvioita liittyen vanhentuneisiin ja hitaasti liikkuviin tuotteisiin sekä näiden arvioitua kysyntään ja markkina-arvoon.
- Arvioimme konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 17 (Varasto) esitettyjen tietojen riittävyyttä.

TILINPÄÄTÖSTÄ KOSKEVAT HALLITUKSEN JA TOIMITUSJOHTAJAN VELVOLLISUUDET

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan

EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviin tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

TILINTARKASTAJAN VELVOLLISUUDET TILINPÄÄTÖKSEN TILINTARKASTUKSESSA

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voitaisiin kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaisen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisuuden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, vääräntämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös

perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.

- arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitalinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoidimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnittelusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Lisäksi annamme hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olemme noudattaneet riippumattomuutta koskevia relevantteja eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoidimme niiden kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista, joiden voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riippumattomuuteemme, ja soveltuvissa tapauksissa niihin liittyvistä varotoimista.

Päätämme, mitkä hallintoelinten kanssa kommunikoiduista seikoista olivat merkittävimpiä tarkasteltavana olevan tilikauden tilintarkastuksessa ja näin ollen ovat tilintarkastuksen kannalta keskeisiä. Kuvaamme kyseiset seikat tilintarkastuskertomuksessa, paitsi jos säädös tai määräys estää kyseisen seikan julkistamisen tai kun äärimmäisen harvinaisissa tapauksissa toteamme, ettei kyseisestä seikasta viestitä tilintarkastuskertomuksessa, koska siitä aiheutuvien epäedullisten vaikutusten voitaisiin kohtuudella odottaa olevan suuremmat kuin tällaisesta viestinnästä koituva yleinen etu.

MUUT RAPORTOINTIVELVOITTEET

Tilintarkastustoimeksiantoa koskevat tiedot

Olemme toimineet yhtiökokouksen valitsemana tilintarkastajana 5.4.1995 alkaen yhtäjaksoisesti 23 vuotta. Rapala VMC Oyj:stä on tullut yleisen edun kannalta merkittävä yhteisö 4.12.1998.

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen ja vuosikertomukseen sisältyvän informaation, mutta se ei sisällä tilinpäätöstä eikä sitä koskevaa tilintarkastuskertomustamme. Olemme saaneet toimintakertomuksen käyttöömme ennen tämän tilintarkastuskertomuksen antamispäivää, ja odotamme saavamme vuosikertomuksen käyttöömme kyseisen päivän jälkeen.

Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea edellä yksilöity muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suorittaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Toimintakertomuksen osalta velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme ennen tilintarkastuskertomuksen antamispäivää käyttöömme saamaamme muuhun informaatioon kohdistamamme työn perusteella johtopäätöksen, että kyseisessä muussa informaatiossa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Helsingissä 1.3.2018

Ernst & Young Oy
tilintarkastusyhteisö

Mikko Rytilahti
KHT

YHTEYSTIEDOT

RAPALA VMC OYJ

Mäkelänkatu 91
00610 HELSINKI

JUSSI RISTIMÄKI

Toimitusjohtaja

Puh: +358 9 7562 540
E-mail: jussi.ristimaki@rapala.fi

OLLI AHO

Lakiasiat ja sijoittajasuhteet

Puh: +358 9 7562 540
E-mail: olli.aho@rapala.fi

JAN-ELOF CAVANDER

Talous- ja rahoitusjohtaja

Puh: +358 9 7562 540
E-mail: jan-elof.cavander@rapala.fi

www.rapalavmc.com